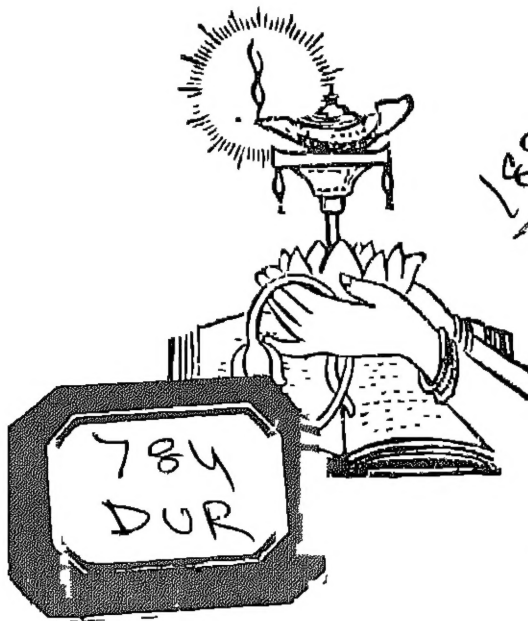

ఆచార్య లక్ష్మి
విజయ వంగళమ్
(మధురచక్ర గీతములు)

155/1-25

1833
Rop

~~1833~~
Rop

కూర్చు :

పి. సుబ్బారావు, మం. ఓ. యశ.

50
విజయ మంగళం
(మధుర భక్తి గీతములు)

12.5/1-29

భరిత దివిగ శేష మమ్ము
పూర్ణ మానవులుగ దిద్దు!
విజయ మంగళమును గూర్చు
విశ్వజనులు తూడమండ!

కూర్చు :

వి. దుర్గారావు, యం. టి. యం.

సమర్పణ:

అహర్నిశలూ

నామదిలో నుదిలే

నీతే /

వి న య వా క్య ము

వదునెనిమిది వర్షముల క్రిందటి విషయము: కీ, కీ. చగిదిమఱి
రామకృష్ణయ్యపంతులుగారు తెలంగాణమునందలి నల్లగొండజిల్లా నక్షత్ర
సమీపమునగల చెరుకుపల్లి నివాసులు, ఆగ్రామ పురోహితులు, కారణాం
తరములచే వారు విజయవాడయందుగల బ్రాహ్మణవీధిలో నివసించుచు,
హిరోహితవృత్తిచే జీవించిరి,

శ్రీ రామకృష్ణయ్యపంతులుగారు పండితులుగాని, కవులుగానికాదు.
కాని భారత భాగవత రామాయణాది విహిత గ్రంథములందలి పద్యములు.
కీర్తనలు వారికి కంఠస్థములు, రామరాసు, కరీరురాసు మున్నగు క్తవతుల
గీతములను వారు శ్రావ్యముగా వాడుకొనుచుండెడివారు. శ్రీం పాటలు,
కుదిపూడివారి యక్షగాన కీర్తనలు వారికి విశ్వపారాయణములు, వరమే
శ్వరుని మనసార నమ్మిన భక్తులు.

అనాధుడనైన నన్ను పుత్ర ప్రేమతో వాడు పెంచి పెద్దజేసిరి.
వృద్ధావృష్ట చివరీడలో వారువ్యాధిగ్రస్తులైరి. వారిన్యగ్రామమైన చెరుకు
పల్లికి వారిని తీసికొనిపోయి నేను సేవ జేయవలసినదనినది. అననుయ
మందు వారు భగవంతుని గుఱియై అనేకములైన కలవరింతులు వలన
రింతులు గావించెడివాడు. వారి వ్యాధిగ్రస్తులమందే వెలువడినవే యీ భక్తి
గేయములు. స్మృతిహీనమై యాధారలో వారు గాంచిన మధురప్రభా
వములను, సుగంధవచనములను, పూవులుగా యేరి మాంలా గ్రుచ్చితివి
నారి స్మృతి చిహ్నముగా నేటికి పుస్తకరూపమున ప్రకటించితివి.

ఇందలి గేయములు మధురభక్తితోగూడి రాగయుక్తములై పాడు
కొనుటకు వీలుగా నున్నవని భావించును. ఈవిధమైన నాయకృష్ణము
రసజ్వలకు యేమాత్రము భక్తిభావము రసానందము గలిగించినను నాకృష్ణ
భక్త్యప్రసాదిగా భావించుకొందును.

విరేయధు,

ప్రచురణ కర్త.

ఎన్నాళ్ళు నుండియో

ఎన్నాళ్ళనుండియో విన్నుఁ జూడంనుచు
కనులు కాయలుకాచిఁ గవింపవేచుయ్యఁ
నాహ్వరయ తునుమమును నమ్మి యర్పించితివి
నామీద దయలేదా? ననుఁ గవ రావ?

దుక్కలెన్నున్నవో నూటిగా నేనన్ని
పూలు తెచ్చి నీకుఁ బాఱ జేసితివి
నాభక్తి నచ్చదో? ననుఁ మెచ్చవెందుకో?
నామీద రావేరా? నవరాగ సుధలు?

కోటిరేకలు విరియు కొలని నెత్తమ్మినలె
నీ నన్నిదివి మదివి నిలిపియుంచితివి
శ్రీచరణములు మోపి చిలికించి నీకరుణ
ననుఁ నీరా జేర్చుకొని నాన దరిజేర్చు.

ఏనాటి వికహమో! ఈప్రేమ యీనలపు.
జన్మ జన్మలనుండి జాలువారిసది.
కోటి జన్మలగీతి! కోటి జన్మలపీఠ
పాడుచూ మీటుచూ పయనించుచుంటి.

నీననంతుడనయ్య విధిం- లోకములకు
చవల తండలాడ నే జడుడ మూఢుడను
ఎన్ని జన్మలుగాని యెన్ని యుగములుగాని
నీ ర్యాసమును సరిపి నీపూజ సేతు.

నే వినుపు తెందను! నే కలకఁ బొందను!
ప్రియ దర్శనముకొలుకుఁ బ్రీతి వీక్షింతు.

మధురమైన నీడు రూపు

మధురమైన నీడరూపు మఱపురాడు ఎందుచేక,
 విలయమైన నాడు హృదిని నిలుచునేల నీడుమూర్తి,
 లోకరీతి మఱచిపోతి లోకులనిల మఱచిపోతి
 కానిపించు జగతినిల కలగ నాకు గానిపించు,
 నేనెవరినో దెలుపలేను విజము నాకు స్మృతులలేవు
 నీడు రూపు నాడుకనుల విజమున నజీవమూర్తి,
 చిత్రమందు నీడురూపు చిత్రమువలె నే రంపను
 అక్కజనుని పలెనుదలచి యాత్మమోష విసరిపేరు,
 విధి జగతిబోకదలను నీరసముగ దలచుచును
 విసగఱిచి దలచుటాహ విజమున నువాస్తవంబు,
 మూర్తియెడల విరిచి నీడు మోహనమృదు గానములతో
 విమలమైన గీతిధాతి వీణమీటి నటనపేరు,
 మూర్తికిదిలి నాట్యరూపు ముగ్ధులలిత యధినయము
 నా కదిలిక లాగిపోవు నన్ను మూర్చి ముంచి దేల్చు,
 కొలకులందు లొంగిజాడ కోటి దివ్యప్రళయతోడ
 విర్యులమగు నీటియందు నీడుమూర్తి గానిపించు,
 నీడురూపు నిజమదేమో! నేను విజము కాదదేమో!
 జలలు జలలు కల్పితమగు ధాయ నీడు వాస్తవంబు,
 నాడురూపు నీడనీడ నడచికడులు ప్రతివిముసము
 నిన్నుఁ జూచి పుంకరింతు, నిన్నుఁ దలచి మురిసిపోదు
 నీవు విజము నీడ విజము విజము నాకు కాంతిలేదు,
 నీడయందు వీడకలిసి విరిచినపుడె వాణకాంతి!

అతిచి య:తిచి పలుకలేను !

అతిచి య:తిచి పలుకలేను, పిరిచి పిరిచి నోరు నొచ్చె,
తునసులోని మాట నీకు మర్మముగను తెలిపెదవిక,

అతిహోట అంబోలె ఆశ్చరియ, యిది విరిచి
నా మాటలు వివరగానా, వినియ్యగూడ మదిగనులనా,
అందుంకిటు మౌనముగను మందరముగ తెలియజేయ
జలజనక హేమమిదువు జరిగొను కథనటుల,

పెనుకపాను గాలివలెను ఫెళఫెళమని విరిచిగదా,
దరికరానా నాయాపులు దయగలుగదు వినియ్యగూడ
మూగివోలె బయటలేక మూగవెగ జేపెదవిక
ఉదయవసన వీచికలొ ఊగి సుపము విరియునటుల,

భూమికంఠ మొందినటుల భూమి బ్రదలై నయటుల
పెదవులదర గుండెంవియ పెద్దకేక రెసిరిగదా,
మాటమంతలేని నీకు మధుకముగను తెలియజేయ
మధువసంత వాటియందు మధుకరములు బాదినటుల,

అగ్నివర్షకములు పగిలి యాకనమును చాకినటుల
పేదనలొ వీక్షాంతయి రోదనముల తెలిపిరిగదా,
నీకు మనసు కరుగదాయె విశ్వలముగ విరిచెదవిక
మౌని లోకరితి నొదిలి మౌనముద్ర దార్పినటుల,

నరనరక్తి బావకుడను విధనమేల స్వామి, నాల్గొ
నిజయొ నొక్కొ నుదినమందు నేకమగుదు విన్నవొంది
నీ సుపర్ణ క్షోభియందు నేను వీసమగుట విజయ
అదిగమున నేమనియెను, అయికంఠ ఫెటటుటగునా,

యోగయోగముల నుండి

యోగయోగములనుండి నీడు పాట పాడుచుంటినిగద
యోగయోగములనుండి నీడు లాట వెరళుచుంటినిగద

వీణమీటి పాటపాడి వీధులన్ని దిరుగుచుంటి
మనిషిమనిషి ముఠముజూచి వఱువఱువ యడగుచుంటి
నీడజాడ గవినవారు నిశ్చయమయి గనరారు,
వీణలగె తెగె విటుగను, స్వనములందు అయడప్పెను.

సాగఁమున కరిసియున్న సరిత యెటల పేలుబిను
కరిసియున్న మనసు నాడు గలిగెనేటుల పేలుబాటు,
ప్రకృతియందు లేనివిధులు ప్రస్తుత మెటులఁజె మనకు,
అంతులేని యీనయనపు టంతమెప్పుడు జరిగినొకడ.

ఊక్కటియును యున్న మనకు ముక్కలైన నేటిమనకు
ఎంతకాల వెన్చినాళ్లు ఈవియోగ వింహయాత్ర,
చీటితెగి లద్దుచిరితె చిల్లరిలియి కోలుపోతి
మనము వఱువ కలువమేమో, మన మనసులు అతుకపేమో.

నిన్నుఁజేర నిన్నుఁజొంద నిర్మలమగు భక్తినిలిపి
పగలు రాత్రి క్షణము క్షణము పరవశమున నిలుచుచుంటి
నిదుర నిరమలసువడి నిరసింది పోతినయ్య
అఖరిక్షణ మిడియె నన్ను నాదరించి దీనెనిమ్మి.

వర్షరమున పాడ యునులు భరణిజేర తెలులనుండు,
భువని మొలుచు పూరిమొక్క పూవుపూను తెలులనుండు,
కలుషేష్టులది - వర్షరార కురియునటుల నీవు
కదిలగలిగి దీనువి పను కవికరించు చొక్కనాడు.

వి న య వా క్య ము

వదునెవిటది వర్షముల క్రిందటి విషయము. కీ, శీ. చగిదిమఱి
రామకృష్ణయ్యవంతులుగాడు తెలంగాణమునందలి నల్లగొండజిల్లా నశ్రీకాంత్
సమీపమునగల చెరుకుపల్లి నివాసులు, ఆగ్రామ పురోహితులు, కారణం
తరములచే వారు విజయవాడయందుగల బ్రాహ్మణవీధిలో నివసించుచు,
పురోహితవృత్తిచే జీవించిరి,

శ్రీ రామకృష్ణయ్యవంతులుగాడు వండితులుగాని, కవులుగానికాదు.
కాని భారత భాగవత రామాయణాది విహు గ్రంథములందలి పద్యములు.
కీర్తనలు వారికి కంఠస్థములు, రామదాసు, కవీరుదాసు మున్నగుం కవతుల
గీతములను వారు శ్రావ్యముగా వాడుకొనుచుండెడివారు. శ్రీం పాటలు,
తూచిపూడివారి యక్షగాన కీర్తనలు వారికి విశ్వపారాయణములు, వరమే
శ్వరుని మనసార నమ్మిన భక్తులు.

అనాధుడనైన నన్ను పుత్ర ప్రేమతో వాడు పెంచి పెద్దజేసిరి.
వృద్ధావృష్ణు చివరితడలో వారువ్యాధిగ్రస్తులైరి. వారిస్వగ్రామమైన బేతుకు
పల్లికి వారిని తీసికొనిపోయి నేను సేవ జేయవలసివచ్చిసిరి. అనయము
మందు వారు భగవంతుని గూఢియై అనేకములైన కలవరింకలు వలన
రింకలు గావించెడివారు. వారి శిష్యగణములనుండి వెలువడినవే యీ భక్తి
గేయములు. స్మృతిహీనమై యాడకలో వాడు గాంచిన మధురప్రభా
వములను, సుగంధవచనములను, పూవులుగా యేరి మాంస గ్రుద్దితిని
నారి స్మృతి చిహ్నముగా నేటికి పుస్తకరూపమున ప్రకటించితిని,

ఇందలి గేయములు మధురభక్తితోగూడి రాగయుక్తములై పాడు
కొనుటకు వీలుగా మన్నవని భావించును. ఈవిధమైన నాయకృష్ణము
రసజ్ఞులకు యోమాత్రము భక్తిభావము రసానందము గలిగించినను నాకృష్ణ
భక్త్యప్రేమదిగా భావించుకొందును.

విధేయుడు,

ప్రచురణ కర్త.

నాదు హృదీని బ్రవణమాయె

నాదుహృదీని బ్రవణమాయె, నామనసున త్రాంతిగలిగె,
ఎడిజరిగెనొ నాదుచిదిని ఇదియిడియని రెలుపరేను.

విన్నుతేర కాంతజేసి నిర్మలముగ మనమనియ
ఎట్టివిలర నామనసున విడిరెలువగ వలనబడదు
చిత్రముగను లోకమంత కల్పమువలె గానిపించు
కానిబడదు ఉన్నరంత కానిపించు లేనిదేరొ.

దింగిసిరి యాకాశమున విరాడదృష్టి విన్నుఁజూడ
నీలిజేసు వలలియందు నీరురపు జూచుచుందు
నేను కనుయకలిపి నిలిచి కలిమంత వలచిపోదు
లోకమంత నన్నుఁ జూచి లోకదనురు బరిహసింతు.

మావికృష్ణముండి వచ్చు మధురగీతికంను వినుచు
నీడు మురిశిస్వనములనుచు నిలిచి పేకలర విందు
అటలనేను బరవసించి యాస్వనముల వినుచునుండ
పిల్చిపల్చె ననుచు జనులు వచ్చి చుట్టు మూగుచుండ్రు.

స్తావరిములు జంగమములు జగతినుండు సర్వములును
నీయ రూపములకువోలె వియరునేల నాడుకనులొ
ఎట్లగల్గి మేస్వనములు ఎరలవినిన నాడుచెవుల
మధుఃమురళి స్వనములనలె మదికిదోరు తెందుచేరొ.

విజము నాకు మతి బ్రవించె నీకొత్తయి యీ చపలము
నామనసున విజము నీవు నవత్యోతిగ వెలసిరివిటు
చిత్రమువలె నెతికిలిపు కింపలె మదివిలిచితివు
నీరొ నేను గలియువలతు నీరసింతు చలరాదనయి.

నా తెనుగున వ్రాయుచుంటి !

నా తెనుగున వ్రాయుచుంటి, నా మనసును దెలుపుచుంటి,
నేను తొందు ననుభవముల నీకు లేఖ వ్రాయుచుంటి,

కోటికోటి లోకములను కోర్కెలెన్నో సంబరములు
జగమునందు జీవులెన్నో జడములెన్నో లోకమందు
ఎన్నోవనులు నీకు నేను కున్నికముగ నొప్పుకుందు
ఎన్ని లేఖలని గవియెడవు, ఎన్ని వినతులను నివియెడు,

కోటికోటి ప్రజలు నిన్ను గోరి పూజ సేయుచుండ్రు
వేనవేల వినతుల నిను వేదనలను జాటుముట్టి
బంధనముల ప్రేమముడులఁ బరగ విన్నఁ గదంసీరు
ఇటుల నెంతమందిచేతఁ బడుమల బడుచుంటివొగర,

అరవిమునము కాంతిలేడు బెను నాకు విడి తెలియును
మౌనమూస వెపుడు నీదు మది యెప్పుడును బరువులేదు,
ఎరబనేది శేర్పవలెనో, ఎరబ నేది గూర్పవలెనో,
నటనసూత్రధారి వీవు, నడిపెసవిటు లోకములను,

కల్పనలను నేర్పిజూర్చి కథలనెన్నో యల్లితిగద
మర్మమంత కథల నాదు మనసులోని మర్మముగద
అసలుకథను జూపవెప్పుడు ఆశయేమో బడుచెళాని
తెరను మూసియుండు వెప్పుడు, తిరువుగద యెన్నటికిని,

మాడవుడవు, మవిషి నేను మరులుకొనుడు దిగుచుంటి
మంతో మాకొ బెట్టితివు ముడుపుకొంటి వీవు స్వామి
నీ ప్రేమలు నన్ను దాటె, నీ దల ఫలు నన్నుఁగలచె
నా కలపులు నంతమవగ నన్ను నీలో గలుపుకొనుము,

ఈ విషాద గీతక లిక

ఈ విషాద గీతకలిక నెన్నిమార్లు పాడనుచ్రతుఁ
పాడిపాడి వినువులుపై పాటవినగ వినువులేరఁ

జగతియందు నణునణువున జరుగుమార్లు లెల్లపుడును
ప్రాశక్రాంత మార్పులందు పరువులేకు ప్రతిక్షణమును
నానదివిన పాపమేమో నాలో మార్పు దేవెపుడును
ఎంతకాల మిటు బొగులుచు చింతలేస రుదనలేరుఁ

కొమ్మలన్ని చిగురుదొడుగు గులుచుగ పూలెన్నోహయ
విరులు మధువు లొలుకుచుండు విరివిగ పువ్వొడుల రాల్చు
నా మనసున విరులులేవు నవ్వకాంతి ప్రభలులేవు
నేలగులు చూచివలెను నేనుగలను జరువివోలె

నల్లరాళ్ళు గిరులదొరలు నరిగి పెరిగి ప్రక్కలగును
మొద్దులొక నునువుబారి ముసులవోలె మార్పుజెందు
నల్లరాళ్ళు మార్పుజెందు నాలోసుంత మార్పురారు
భూమిలోని లోహమువలె పుడమిపైది నేనుగలను

మార్పునొందు నడులు గిరులు మారు నకల కావనములు
లంకిలెన్నో నీటలుట్లు లంకిలెన్నో నీటమునుగు
సాగలమున దరులుమారు నరిగి క్రొత్త దీప్తవములతో
అటుల మార్పుజెందనేమో యిటుల గడిచిపోదునేమో

లేతనములు జడములు విల ప్రాశక్రాంత మార్పులేఁ
జగతిగొడవలేలనాకుఁ జడుడనైతి వినుచరించి
ఈ విషాద విరళాగీతి వింకఁ బాడలేను స్వామిఁ
నన్ను నీలా గలుపుకొనుము నన్నుఁ గ్రొత్తవానిఁజేయ

ఇంతయైన నా వినతులు ?

ఇంతయైన నా వినతులు! అంతయైన నీ మువ్వనము;
ఇదియుమింతె! అదియునంతె! యిన్నటికిది యంతమగునొ!

చింతలన్నియొదిలి నీదు చింతలందు మువిగిపోతి;
వగలుపెనుక రాత్రి జడుగు వరగ రాత్రివెనుక వగలు;
ఇటుల గడచిపోవుచుండె నెన్నో వర్తములు గడచెను
చింతమాన నెందుజేత; వంతమాన్య వేందుచేత;

వగలు రాత్రి యొక్కరీతి; బరగు దలతునేల యిటుల;
రాత్రి వగలు నీదు చింత రతిమనుగుట వలననేమో;
వగలురాత్రి యిటులగడువ వరగమిగులు నమయమెప్పుడూ;
నీదురక్షి! బ్రొద్దుగ్రుంకు నీదురక్షి! దెల్లవాడు

కాన్కడదెపు దురయమొండు! పర్వతైపుడు నికనమొండు!
దండమాచ విందుతెరలు జగతిమిది! లెనమయమో!
అన్ని మఱచిపోతి స్వామి అంతఃకల్పమదమాయే
నన్ను నేనె మఱచుపోతి విన్ను గౌరీ యిటులయితిని

ప్రక్కీపోయె దేహమంత మార్తమాయె నాదుమనసు
విన్నుబొందు పదగలతో నిప్పివేళలు దెచ్చుకొంటే
పింబింత కానరావు! ఇంతనేల ముందువెనుక;
నాకుననుక నీకనేమి పలుపుగలదో దెలుపరాద;

మనసు మూడువాదనందు మదిని భ్రమలు గంపాయెమో
కాటనూర్చి నదకునందు బ్రాంతిపీకు గలిగెనేమో
భ్రమనలు సేయరాసు నీవిటు మది దలపదగున;
ఇంతదూర మొచ్చితిగద యింత విన్ను తేరెదనుమ!

చిన్నతనము నుండి నేను

చిన్నతనమునుండి నేను చెరిగి దాన్యవృత్తినుండి
దామగ నను నుంచవచ్చు దయదలచకు సుంకమైన
మందిరమును నూర్చుమన్న మనసుటొంగ కుద్దితేకు
కంచపాత్ర యుద్ధరిణుల పంకిలమును దొంగతేకు
కరగి కోటిసూర్యప్రభల కౌస్తుభమును దురువజాల
పాదుకలను దురువుమన్న భక్తిమీర దుడుతునెపుడు.

అలయమును దురువుమన్న యరవిమనములోన దుడుతు
తిరుమణి తిరుమార్గములతో సుందరముగ నలరజేకు
మణులుతావు స్వర్గరత్న మణికిరీటమును స్పృశించ
విరిచెమటలు నాదనటల విరుల దామరము వినరెడ.

భోగపాత్రలన్ని ద్రోమి పూర్ణకుంభముల నమర్చి
అర్చకులకు వినయుడనయి యన్నిపనులు జేయువాడ
మధురన మృత మిత్రభక్త్య మహితస్థిరి జాడజాల
పాదపాద్య సరిలములను పరుగులెత్తి యందజేకు.

మరె జాతి చంపకములు మాలగ్రుచ్చి దెచ్చివేకు
దేవకులసి విల్వరకము దెచ్చిభక్తి మ్రొక్కుచుడు
మహిమచిందు నై జయంతి మాలమెడను వేయజాల
విడివువులను వినరి భక్తి విశ్వాసనయి యుండగలను

దాన్యభక్తు రగుదుస్వామి దాన్యవృత్తి దెరియు నాకు
దామడనయి సేకతేకు దయదలచకు నాజ్ఞలిమ్ము
నాకు మనసు తెల్లదనము నననవలచి దెరియునీకు
తయనుదలచి కరుణాతీరుకు దానులందు దామగ నను

అతియతి పలుకలేను !

అతి యతి పలుకలేను. ఏరి ఏరి నోరు నొచ్చె,
దున్నులాది మాట నీకు మర్మముగను దెలిపెదవిక.

అటుతోట అలంబాలె అక్కవిధుడ, యిది విరివిడి
నా మాటలు వినగరానా, విరియుగూడ మదిగుంబా,
అందుంటు మౌనముగను మందరముగ దెలియజేతు
అలంబనక పామరీదువు జరిగొను కదలనటుల.

చినుకపాను గలివలెను ఫెళఫెళమవి విరివిడిగద,
దరికరానా నాయజులు దయగలుగను విరియుగూడ
మూగివాలె బిడుకులేక మూగవెగ జేసెదవిక
ఉదయవజన వీదికలా తిగి మహిమ విరియునటుల.

భూమికంబ మొందినటుల భూమి బ్రద్దలె నయటుల
పెదవులదర గుండెవియ పెద్దకేక లెసిరిగద,
మాటచుంకిలేని నీకు మధురముగను దెలియజేతు
మధురసంత వాటియందు మధురములు బాదినటుల.

అగ్నిపర్వకములు పగిలి యాకనమును దాకినటుల
పేదనలా నీకొత్తయి రోదనముల దెలిపిరిగద,
నీరు మనసు కరుగదయె విశ్వలముగ విరివెదవిక
మౌన లోకరితి నొదిలి మౌనముర దార్పినటుల.

నరనర్తకి రావణుడను విరసమేరి స్వామి, నాలో
ఎడయే నొక్క నుడినమంధు నేకమగుదు నిన్ను కొంది
నీ మహర్షి క్షోభియందు నేను రీసమగుట విజము
అదీనమున నేమనియెను. అధికరాన మెటుటగునా.

ఓరిమి బహు దూరమేగె

ఓరిమి బహుదూరమేగె ఓపిక యిక్కలేదు నాకు
చంచలమయిపోయె మనసు చరిత కడలి తరగలవలె
గిరిశిఖరమునుండి దూర యురజివలెను దూకుచుంటి
చెదిరిపోదు శిలనుదాకి యెరిగి వేయదాచులవగ
నిలువలుమట్టి నను బలువకు నిలువనుయిక తిరిగిచూచి
చిట్టనికొఱకు నేగుచుంటి వేయవేయ కణములవగ

అకనమున మేఘమువలె నటుగుచుంటి పరువులెత్తి
స్థిరములేక నేగుచుంటి చివఱకు నిక నేఱుగుదునొ,
అగుచునుచు నావకు నను అగనింక క్షణమునిలిచి
తిరిగితిరిగి నేలవ్రాలి యుగిలించు తరిగిపోదు

ఉల్కవలెను రాయచుంటి సుర్విపైని నింగినుండి
అస్థిరకను గోలుపోయి యనలు మాయమైన యెటుల
వతనమగుదునని యిక నను భయముపెట్టి వలకతోతు
వతనమగులె నాగమనము ననులులేవు తోకమందు

నాదుదారి నేనడచెద నను నిలవకు నడ్డునిలిచి
నందియముల వలననాదు కందినదిటు నాదుగీత
నావిరహము, నావలపులు నాదునాథ యెటుల దెలియు ?
మౌనివా యె నీవుగుహల మాటలేవి మూగివా యె

అక్కననుచు హితవుజెప్పి యరిసివాధ సేయతోకు
కరుణగాధ అందినాదు కరుగవేమి సుంతయైన
చంచలమయి ముడులు తిరిగి చరితకడలి తరగలవలె
మననయినది పేదనలతో మఱి నీవిక బొమ్మవా యె

భవసముద్ర వివాదలేను!

భవసముద్ర మీదలేను భవనబంధ మొదలజేయి
భవములోని పాశము నను బట్టియిటుల బందిజేసె

మరిచి నడచు బాటయందు మర్కముగను బయనమైతి
అడుగడుగున దుఃఖవీచు అడుగుదెంచి దుట్టివేయు
సుఖము దూరముగను విల్చి సున్నితముగ నైగజేయు
దరికితేర దూరమేగి జరిగి నన్ను చింతబలచు

నడుచుచేయు యాత్రయందు నడిచినదిచి వెనుకబడితి
అంవిగాని యాతనలతో యాత్ర ముగియదెందుచేతి,
గురులు గోపురములు అవిగో గోదరించి మురియజేయు
అంతలోనె చిత్రకీతి నగువడకెటా మాయమగును

జీవి నడచు మార్గమందు చీకటివడువలకు బోతి
వెలుగుకిరణ మందుకొనగ వినుగులేక వయనమైతి
కాంత వర్ణ కుటి యది యదె చలగ మడిగోదరించు
నడచుచున్నకొలది జరిగి నను దూరము జేయుచుందు;

నీటిలోని చేపవలెను నిలువక నెట యీడులాది
చేతుంవిసెగావి దరికి జేరలేక విఫలునైతి
అవలిదరి యగవడునదె అత్మవిభుడు గనవడునదె
దరికి జేరుచున్నకొలది దధులు జరిగి దూరమగును

ఇటుల యాక జెందుతేరి; యీవ్రయాన లెందుకీటుల;
నడుచు బొందు శాశంవిల నడుచు ద్రుండుపెండు కీటుల;
నడుచి విల్చివానిజేసి నటుడు నలుపురీల యేమొ;
ఈరిలల యంతుమాచి విలయమొనగి కరుణగావు;

ఒకటి మనసు నూహజేసి

ఒకటి మనసు నూహజేసి ఒకటికేతు నెందుకిటుల;
తొరినొకటి నడువదలచి దారి పేటు నడతునేల;

రాత్రి నిదురబోవువేళ రహిమీర నిటుల దలతు
చీకటుండ నిదురలేచి క్షుణ్ణముగను విధులదీర్చి
సంధ్యలోనె సదమలమతి జపముపేయ మదిదలంతు
విశ్చయమది యెటులబోయె నిర్ణయమది జరుగదాయె;

స్నానమాచరించి వేగ జపముపేయ గూరుచుందు
మాల నేను ద్రిప్పుచుండ మనసుయేవో కలలుగనును
మాల జేతఁ దిరుగుచుండు మంత్రమేదో చదువుచుండు
మనసుమాత్ర మెఱిగొనేగి మలుపులందు దిరుగుచుండు;

పూలుదెచ్చి మాలగ్రుచ్చి పూజపేయ మదినిదలతు
పూలమాల గ్రుచ్చ నాకు పూనికేసి తీరికేదీ;
మనసు కలపు నిజముకాదు, మాల గ్రుచ్చుటలు జరుగదు
మాల లేపు గ్రుత్తునంచు మడిచి దృష్టి తెంచుచుండు;

సంధ్యవేళ గుడికి వెడలి స్వామిదర్శనమును జేయ
కొనెలందు భక్తజనుల గూడియుండగను దలంతు
దేవతమున కేగనైతి, దేవునిగని గొలువనైతి
ఎటులమారె వగటికలపు; ఇంతలోనె యెంతమాన్యు;

అదితవృషాద నేను అందువలన యెటుల నీవు
యాతనలను కలచి నన్ను నావదలను ముంచితివు
నీవు నన్ను బ్రోవరుమికి విజనుదేము దెలిసికొంటి
మానవుడగు స్వామి! నన్ను మన్ననలను దయదలపుము!

వి న య వా క్య ము

వదునెబ్బది వర్షముల క్రిందటి విషయము. కీ, శీ. పగిదిమఱి
రామకృష్ణయ్యపంతులుగారు తెలంగాణమునందలి నల్లగొండజిల్లా నక్రేకలో
సమీపమునగల చెరుకుపల్లి నివాసులు, ఆ గ్రామ పురోహితులు, భారణాం
తరముంచే వారు విజయవాడయందుగల బ్రాహ్మణపీఠిలో వివసించుచు,
పూరోహితవృత్తిచే జీవించిరి,

శ్రీ రామకృష్ణయ్యపంతులుగారు వండితులుగావి, కవులుగానినాడు.
కావి భారత భాగవత రామాయణాది విహు గ్రంథములందలి పద్యములు.
కీర్తనలు వారికి కంఠస్థములు, రామరాసు, కవీరుదాసు మున్నగుం కవతుల
గీతములను వారు బ్రావ్యముగా పాడుకొనుచుండెడివారు. శ్రీర పొదిలు,
తూదిపూడివారి యక్షగాన కీర్తనలు వారికి విశ్వపారాయణములు, వరమే
శ్వరుని మనసార నమ్మిన భక్తులు.

అనాదుడనైన నన్ను పుత్ర ప్రేమతో వాడు పెంచి పెద్దజేసిరి.
వృద్ధావ్యయ చివరిదశలో వారువ్యాధిగ్రస్తులైరి. వారిన్యగ్రామమైన బేలుకు
వల్లికి వారిని తీసికొనిపోయి నేను సేవ జేయవలసివచ్చినది. ఆనమయ
మందు వారు రగవంతులగుటచే అనేకములైన కంఠరింకలు వలన
రింకలు గావించెడివారు. వారి వ్యగతములనుండి వెలువరిసేవే యీ భక్తి
గేయములు. స్మృతిహీనమై యాదశలో వాడు గాంచిన మధురప్రభా
వములను, సుగంధవచనములను, పూవులుగా యేరి మాలగా గ్రుచ్చితివి
నారి స్మృతి చిహ్నముగా నేటికి పుస్తకరూపమున ప్రకటించితివి,

ఇందలి గేయములు మధురభక్తితోగూడి రాగయుక్తములై పాడు
కొనుటకు వీలుగా నున్నవని భావించును. ఈవిధమైన నాయత్నము
రనజ్జరింకు యేమాత్రము భక్తిభావము రసానందము గలిగించినను నాశ్చర్య
భంగ్యమైనదిగా భావించుకొందును,

విరేయదు,

ప్రచురణ కర్త.

ఇంక నేల నీకు నాకు?

ఇంక నేల నీకు నాకు యీజగదము లేపు మాపు;
ఇప్పుడే లేల్చివేసి తెవును. యేదోయొకటి నిర్ణయముగ.

విన్ను నమ్మి నీకొఱకయి నిర్జనముల కేగుదెంచి
బంధు మిత్ర జనులనొదిలి పరగదూర మొచ్చితినిటు
ఎవరులేరు, వనవధములు; ఇంకనైన గనవడు ప్రభు;
నమ్మువారి నొవ్వజేయ నవ్వబాటు తాద నీకు;

జగతి సర్వసుఖము తొడలి జాగృతినయి నూయ దెలిసి
సర్వబంధములను ద్రుంచి సరగున నిటు వచ్చిలేను
వివిధి, విదురమాని నీకొఱకయి మేలుకొంటి
మోసగించనేల స్వామి; మొఱలు నాదు వినగరావ;

కలవటంచు లేవటంచు కలగిజనులు బాటకుచుండు
కలవో, లేవో, నీకయి యాట కలకటొందె నా హృదయము
కలవటంచు కలవుభోనె కలగియుంటి దీనుడనయి
ఉన్న నొక్కసారి వచ్చి సన్నగ గనబడుచుపోవ;

భక్తజనులు వెతలనంద బరగ సంతసించువేల;
నాకుమాత్ర మిది గనుగొన నవ్వబాటు గోపరించు;
నీకుమాత్ర మిది తగున; నీడు మోము చిన్నబోద;
నా కొఱకయి కొదుస్వామి; నీకొఱకయి నమ్మి త్రోవు.

అందకొట్లు యెన్నో నీడు నాజ్ఞలందు మెలగుచుండు
తీవరోటియంత నీకు భావములను ననుసరించు
వేగుజూడ వరమణువును నిన్ను గోరు భక్తుడగద;
నాదుకోత మహహరించి నన్ను జేర్పు సత్కమందు.

ఎంతదూర వివాహమనవలసి ?

ఎంతదూర మీ వయనము? ఎంతదూర మీ ప్రణయము?
దెంగి వార్ష కోమలతో జలధినిడు తెన్నినట్లు;

భూపుష్పం రేకవిరిసి పులకరించు నాడుతుంది
కావిరూపు నన్ను తేరి తనువు పరిమళింతు వేల;
క్షణము నిలిచి కనులుకలిపి కలగి వేగ జనెడవేల;
కావమునను వాదించి తనువు ధూళి గలుపుచుండు.

నింగివీలి మేఘమువలె నిలిచి తరుగు నాట్రుతున్న
హృదయవీధి మెఱపు మెఱసి నదయజ్యోదయ దయ్యోనవిక
కనులు దెఱచి జూచునరకి కనుమరుగయి దాగెడవెదొ
కంటివీటి కోమలను గరిగి భూమి దతువుయందు

పుడమిరూపుదార్చి నేను పులకరించి జూచునరకి
దీంపేను క్యాముదవయ నింగి నాట్రునాదెడుగద
దాపుతేరి సేకరీర్చి దయనుదలప వెందులేక,
మూలమంతి వలపుతేని మగభివ్రతయ మెందులకిక,

వనముదాటి గిరులుదాటి భూస్యమునకు బోవు నాడు
వీడరూపు దార్చినన్ను వీడవెందులేక స్వామి;
దారికాచి యద్దుదిలిచి దయనుదలప వెండులకిటు;
ఎందుకిటుల ఎంతదూర మీ వయనము నేను నివు;

తర్పు నేను తెలిసికొంటి తగువులేదు వీడు నాకు
నివు నేను నేను అనుకొనుటయ నాడు తర్పు
అక్కయందు నున్న విన్న నాకులయకు జూడదగునా;
నయందునున్న నిన్ను కంటికోడ జూడదగునా;
నేతులై మ్రొక్కుచుంటి స్వీకరింపు కళముతాకి.

సారహీనమైన జగతి !

సారహీనమైన జగతి సరసముగను బ్రదుకలేను
తగవులేని జీవితేడు, కలదియౌడ లోకమందు

ఒకరి జోలి తగవులేక నొసరగ తృణములను మేయు
లేడిఁ జూచి వేటగాడు వాడిబాటమేసి గూల్చు
మృగము గాఢ వేదనలతో మృతినొందు నగువులాదితి
విషకలుషిత భుజనలనిల విస్మయమగు నాకుఁజూడ

నరుని జోలిమాలితక నదుల జలం నీడులాడు
మత్స్యములను చంపబూని మవిషి గాఢమేసి బిట్ట
విడిచి నీడు మీసమడలి విరహిణివలె తల్లడిలు
కరుణహీనమైన నరుని శార్యమేమి మెచ్చలేను!

నింగి వెగిరి తరులవ్రాత రంగురంగు పక్షులగవి
బొంది నరుడు పలకుచున్న నంచలింప నేలగూల్చు
బొడు పెంటి పక్షులందు బొసగ నొకటి నేలగూత
కఠినమైన కసాద కనపు కర్మ మవిషి కల్పె నెటుల!

బుద్ధితేని జీవరాశి పూర్తికథ లటుండనిమ్ము
నికసిక పవిత్రోరులన్న విమలజీవు లిటుల యేల,
తినుట కానుకాదు నొరుల తనగవేయవలయు నరుడు
తిని తిరుగుటకాదు - జ్ఞాన తీరములకు వేరవలయు!

వీతియేమో యిలను! దైవనీతియేమో దోడవడదు
తెలియని లిపి భాషంపలె తేలిందడదు నామనసుకు!
అనలు జ్ఞాన హీనుడమటి అరయలేను విజవిషయము
చూడలేక నంటిస్తామి! జూతు విజము విజము కాదా!

అటలాడు బొమ్మవలెను !

అటలాడు బొమ్మవలెను అడలేను స్వామి నేను
మమక విచ్చి మనసు నిచ్చి మనిషినేర తేసితివిటు !

అధిలమైన విశ్వమంత అందచందమంద్రు బుధులు
అ పలుకుల విశ్వసంత పలవిగాదు నాకుఁబాడ
లోకమంత పేదనలతో వికలమయి బ్రతింపగాంచి
జగతి పేదనలను గాంచి విగత మొందె నాడు వ్యధలు ;

అందమైన వృధనిడూపు నుందరమని వలుకుచుంద్రు
అట్లక్షాం చెవివియొగ్గి యరసిజాడ విక్రమగును
మృత్యుభయము నిత్య మిలను సత్యముగను గాంచుదుంటి
స్వప్నవికృతమును గాంచి చేష్ట నాడు మఱచిపోతి

విశ్వమంత సత్యమంచు విడులువలుకుచుండ వింటి
వారిపలుకు విశ్వసంప వలనుసడదు సత్యమంచు
సత్యరహిత జగతియందు సారమంత జూచుచుంటి
విలవిలమను జగతిగాంచి విలతుమొందె నాడు ప్రియ

మాటవలుకులేది తరువు మధురజన్మ నెత్తనైతి
చలనదహిత కలువ వలెను కలనయ పడి యుండనైతి
బుద్ధివివేకములులేది పొనగఁ బరువుగాకపోతి
నరునిజన్మ మె ర్తిజగతి కరుణగనగ వలసివచ్చె

మరలజన్మ మె ర్తజేసి మానవునిగ జేయకు నను
కలను జేయ లేద నన్ను జెట్లుగాను పురుకవిమ్ము
అరయ నుభములిమ్మునుచును అశ్రయింపలేను స్వామి
లోకదృశ్యములనుజగతి జూడజాల పరమపురుష

వరము లడిగి వ్యధనుజేయ

వరములడిగి వ్యధనుజేయఁ జాలఁచలడిగి క్రుంగడియఁ
విలువకుండ నన్ను ధరను నీలబూదితేని గలుపుఁ

అంబరమున తారవాలె నలరుకోర్కె లేదు స్వామిఁ
చుక్కొందు చంద్రునివలె జొక్క నాడు రత్నలేదుఁ
దివ్యకిరణ మందలమున దీప్తునవగ రత్నలేదుఁ
నన్నుధరణి జన్మనిక నాడు దూపు మాచివేయిఁ

వరము రిత్తు వేమొ నీవు వరముల మఱి నేమగుదునుఁ
మత్తునగుదు మత్సరమున మదముజెంది వ్యవహరింతుఁ
కన్నమిన్ను గానకుండ కఠినమనసు నయ్యెదవికఁ
మొదటికొత్తు భ్రష్టుడనయి మోమువ్రాల జనులునవ్వఁ

లోకనాథఁ తెలిసికొంటి లోకమందు భక్తజనులు
కోర్కెఁబండి సుఖములంది కూర్మిమోడ మందలేదె
నేను సుఖము లందగలనఁ నీవరముల దీవనందఁ
వరములేల విశ్వరర్తఁ తదనమిమ్ము కరుణఁజూప

కనుక వినుట కాదు స్వామిఁ గరిగినమది యనుభవములు
పొందుచుంటి కావున నిటు పోరుచుంటి యెదురుదిలిచి
వరములొద్దుఁ కోర్కెలొద్దు పరునలెన్నో కలుపజోకు
నీవెనాకు పరసవాచి నీవెనాకు దిక్కుమొక్కు

చాళసుడవు నీవు నాకు వ్రాయుచుంటి నాడు నీలు
కర్మబంధనముల నీకు సర్వ మర్పణములనంటి
పంచభూతములను గలుపు వరగ నాకు జన్మనికు
నాడునాత్మ విమల సుమము నవనిధులుగ స్వీకరింపు

484

DUR మంగళమ్

జగతియందు నిలువనేల?

జగతియందు నిలువనేల? జగతి రతుని తేయనేల?
జడుదపయితి వేమని నను జాతిదలచనేల స్వామి!

చంద్రకాంతి సుధలనుండి విడువుగను నను సృజించి
చివురుటారు తుండనుండి తివిరి భూమి ద్రోతువేల!
పుడమి ధూళిలోన గలిసి యుగియెన బ్రతుకు జూచి
కలుషవైరి వేమని నను కలుషాలకి దూరదగునే!

నవ వనంశ శోభతోడ నవ్యకాంతి నింపనేల?
చివురు లిచ్చి పూవు లిచ్చి నిరిపిలె నను తేయనేల?
మణిల కలిపి శరములేసి నుననునంబ గాయవలచి
మోడువైరి వేమని నను మోసగింపనేల స్వామి!

నవ వనంశ సుధురవేళ నవ్య కుళం న్వరము నిచ్చి
'కుహం కుహం' మని నీ నదముల కొంక భజియింపజేసి
మణిల కలక ముపహరించి మోస ముద్రవేసి నమన్
మూగివైరి వేమనుచును మూర్ఖు జేయనేల స్వామి!

ఉదయ సంధ్యకాంతి నిచ్చి యున్నకమగు నిరుల నిచ్చి
విశ్వమంత క్రొత్తకాంతి వెల్లి విరియు నటులజేసి
కాంతిరేఖ లపహరించి జాటునలుపు రూపుజేసి
చీకటైరి వేమని యటు చీటిపోల మాటలేల!

నీ వదముల నాశ్రయించి నిన్ను నమ్ము భ క్తజనుడ
నేను బొందు పరిహసితము నీదె యనుచు నే బలితెడ!
భ కుల కిల నెవల నిచ్చి పరిహసించు స్వామివందు
లోకమంతి చాటి నీకు తొకనిండ గలుగజేతు!

పాట పాడి దెలుపుచుంటి

పాట పాడి దెలుపుచుంటి పదము పాడి దెలుపు చుంటి
కథగ దెలుపుచుంటి నాడు కథను" తేటతెల్లముగను

'ఇదిగో నేను' 'ఇది కథనుని' యింపు గూర్చి వివరముగను
పాట జూర్చి రాగములతో పదము వాడి దెలుపుచుంటి
చిత్తగింపు మనుచు నీకు వృత్తములతో దెలుపుచుంటి
ఇంక నీకు నచ్చునటుల యెటుల దెలియబరుప గలను;

ఉఱుము ఊఱుము మేఘమువలె నులిమి యులిమి బయకుచుంటి
కొకరివలె కొమ్మమీద కూరుచుండి పాడుచుంటి
బిలుకవలెను పలుకు వలకీ చిత్రముగను తెప్పచుంటి
శ్రమరమువలె తూరి సోలి పదమువోలె వాడుచుంటి

పూవువోలె నా హృదయము పూదినదని దెలుపుచుంటి
తాని పిల్చి చేధరింప తగినవాడ వీవనంటి
తిగవలెను నా హృదయము సాగినదని దెలుపుచుంటి
కొమ్మకువలె నిన్నుజేరి గ్రుచ్చి కౌగిలింతునంటి

నాడు చింతలేమి లేవు నాడు కోర్కెలేమి లేవు
లోకరీతి నీతులన్ని బుష్టములయ మాయమాయె
నిన్ను దలచి మాటరాడ నింగి చుక్కలన్ని దొరలు
మాటవాడ అనులతోడ మాట పెగల దెందుదేశ;

కరుణజూపు ఒక్కమాట గారి మాటలిన్ని యేల;
వీవె నాకు సర్వమిటను నిన్నుజేర నొకటి కొరకె
పాటలోని మాటలోని పదములోని పుర్వమిదియె
చిత్తగింపు నాడు మెరలు శీఘ్రముగను దీవెనిమ్ము

చందమామ వెన్నెలవలె/

చందమామ వెన్నెలవలె చయ్యగ నను బ్రోవరాద
మనుకు మనుకు తాళలవలె మిలమిల మెఱసెన వదలె,

నీరు విండు నెమ్మొగమును నిర్మలముగ జూడదలచి
తెల్లనైన వలనదాల్చి యల్లన విట వేచియుండ
ఈ విరాళ హర్షదీపి చారిత్రాత్మక జానపు గద
విరియ చంద్రు హీనకాంతి విరియ లేఖలేల స్వామి

నీరు దివ్యకాంతి జూడ నిక్కముగను తపనవేసి
వన్య నృత్య వర్తన యగు ధన్యతేజి వలెను నుంటి
జల సమృద్ధ స్వచ్ఛ నీలి జలదవలలి జూపవు గద
జల విహీన ధవళ కాంతి నరక మేఘమేల స్వామి

నీడు చిత్తు నశ్యములను విశ్వము నిల న్మరణజేసి
శ్వేతవర్ణ కాంతుని శ్రీ పద్మమువలెను నుంటి
స్వర్ణాభరణ దీప్తు లొలుతు వస్త్రభువి జూపవు గద
కుర్ర ధవళ చంద్రదీపిల సౌఖ్యగళేల స్వామి నాటక

కోటి మదనతేజ నీడు గుణముల విటు న్మరణజేసి
గోకులమున రాధివోలె క్రుంగి యెదురు జూచుచుంటి
మోతాన మణి దివ్య మధుర మురళి పాట పాగ వేమి
వరగ విమన ముము లొనుగు సల్లెపాట లేల స్వామి

ఒకటి యడుగి లోకశాధ యొకటి యిత్తువేల నాటక
మత్స్యవలది గమ్యములను మాయ లెన్నె జేతువేల
విన్ను నీడ నీడు తరణ విత్వ భక్తి పదలశాల
నీడు మనసు కలుగు వలతు నిన్నె మదిని దళిమచుండు

క్షణము జగతి నిలువదేల?

క్షణము జగతి నిలువదేల? సకలమేల ప్రమతమొందు?
రాత్రిసవలు దినములేల? రయములయెఱి లోకనాథ!

విశ్వమందు నణునణువును విశ్వతముగ మార్పునొందు
షట్టచుండు నిలుచుక్షణము గిట్టు మఱల బుట్టుచుండు!
కాలచక్రమేల యటల కైమున్న గుఱమువలె
అడుగువేసి పరువులెత్తు అడుపునాజ్ఞ లేవరివాకద!

జగతివస్తు జాలమంత జరుగు క్షణము రంగు మార్పు
గద్దకట్టు నిలుచుక్షణము కాలవ వలెనటగులెత్తు!
ప్రతిమవోలె రూపుదాల్చు ప్రేతముతలె దళనుమార్పు
సృష్టియెవని చిత్రరచనో? చిత్రమైన కల్పనగద!

నవవసంత ఋతువునిచ్చి నవమధువుత దిందులేల?
శిశుర ఋతువునిచ్చి మఱల శిథిలపఱచు తెందులకిట?
క్రాంతజీసి సృష్టిసంత కులుకుతెవరి చతుర కర్మ!
అట్టలన్ని రాలజేసి యలరుతెవరి చతురవిద్య?

ప్రతినిమనము నూత్నసృష్టి! ప్రతినిమనము నూత్నకళలు
ప్రతిక్షణమును విలయగడులు! ప్రతిక్షణమును క్షిణదళలు!
తెరలు పెడును! తెరలుతొలగు! తీర్చినటుల జరిగిపోవు!
రంగమంచి విశ్వమంత! రమ్య నాట్యకాల యేమో!

అల్పబుద్ధి న దిస్వామి! అర్థమవదు జగతిసూయ!
వెలుగులందు చీకటుండు! వెలుగులందు చీకటందు!
మంచిచెడులు కలిసిమెలిసి యుంచితముగ నాట్యమాడు!
శవపార్వతి వేషనటగు! చిత్రమింక కథ ముగింపు!

ఇంతియేన నా వినతులు ?

ఇంతియేన నా వినతులు, అంతియేన నీ మునునము;
ఇదియుమింతె, అదియునంతె; యిన్నటికిది యంతమగునొ,

చింతలన్నియొదిలి నీదు చింతలందు ముదిగిపోతి,
వగలువెనుక రాత్రి జరుగు వరగ రాత్రివెనుక వగలు;
ఇటుల గడచిపోవుచుండె నెన్నో వర్తములు గడచెను
చింతమాన నెందువేళ; వంతమాన్య వేందువేళ;

వగలు రాత్రి యొక్కరీతిఁ బరగు దలతునేల యిటుల;
రాత్రి వగలు నీదు చింత రతిమనుగుట వలననేమో;
వగలురాత్రి యిటులగతువ వరగమిగులు నమయమెప్పుడూ;
నీదురక్షఁ బ్రోద్దుగ్రుంకు నీదురక్షఁ దెల్లవాడు

తాన్మరదెపు దుదయమొందు; పద్యమెప్పుడు వికసనమొందు;
దండమాత విందుతెరలు జగతిమిందు 'ప్రసవయమో;
అన్ని మఱచిపోతి స్వామి అంతఁ క్షణమునయే
నన్ను నేనె మఱచుపోతి వీన్ను గోరే మఱులయితిని

మ్రొక్కిపోయె దేహమంత మార్గమయె నాడుచునను
విన్నుకొందు పదగలతో నిన్ను వెళలు దెచ్చుకొంటి
ఏలంత; తానెదావు; ఇంతనేల ముండువెనుక;
నాకుననుక నీ కనేమి కలుపుగలదో దెలుపరాద;

మనసు మూడువారనందు మదిని భ్రమలు గలవాడెమో
తాటసూర్తి వడతునందు భ్రాంతివీకు గలిగినేమో
'భ్రమలు' పేయరాసు నీవిటు మది రలవదగున;
ఇంతదూర మొచ్చితిగద యింత విన్ను వేరెదనును.

కఠిన మనసు వాడవంచు !

కఠినమనసు వాడవంచు కఠినములను బలికి తెన్నొ !
కఠినుడవని నిందసేయ కఠినుడ నిటైతి స్వామి !

హృవుకన్న మెల్లనైన హర్ష పురుషు వినుదలంచి
కఠిన కలగ నిలిపి విన్నుఁ గరగి హృషియే దగునఁ
బానుఁ నీవదెటుల వచ్చి యరసి మదిని పులకరింతుఁ
స్పృటికఁదెచ్చి హృషియే పాలరాతి నైతినేమొ !

వెన్నకన్న తెల్లనైన మిన్ననైన విన్నుఁ దలచి
నల్లమట్టి ముద్దలెట్టి నవనగముల నీయదగునఁ
ఇంత వలుపుజేసిన మదిదింతలెటులఁ బాపగలవుఁ
నల్లమట్టి ముద్దవలెను నాడు మనసు మారెనేమొ

ఉభయసంధ్య కాంతులరి ప్రభలుచిండు నిన్నుదలచి
పత్రముపయి నీదురూపు చిత్రముగను వ్రాయదగునఁ
ఎంత తప్పుఁ బాను స్వామి యెటుల బరిహరించెదవికఁ
మాసిపోవు రంగులవలె మదినిరంగు మారెనేమొ

కోటి కోటి నామములతో కులుకు నిన్ను మదిదలంచి
ఒక్క నామమును జపించి యెంటి ప్రతిమ నిలువదగునఁ
ఇంతజరుగ నీవువచ్చి యెటుల వరము లొసగెదవికఁ
ఒంటి నామమును దలంప నొంటివాడనైతినేమొ

కఠిన మనసు వీవుకావు కనికరిండు స్వామి నన్ను
కఠినమనసు నాదె స్వామి కావిషములు చేపితెన్నొ
భవబంధము లన్నిద్రుంపి భవజలధివి జాబితేయి
విశ్వరమగు నా మనసులు విమలదివ్య లేమొనగు

కాగలదెదొ కాకపోదు !

కాగలదెదొ కాకపోదు కాగలదెదొ కాకపోదు
ఇంత వంతమేలస్వామి యిలనువేయ్యి వీవెకాదె

జన్మ దుఃఖమని రందుచు జడభరతుని దూపుగాల్చి
నే గంసచి యనుచు నాశా నిలిచివీర మాదెదవిక
రాష్ట్రకూచి మోకరిల్లి రయను బ్రోవమని యడుగగ
చేయిత్రిప్పి మోముత్రిప్పి చరచర యెదొ వెడలెడుగద

లోకకర్మ జలధియందు నికలుతనయి నే తనివ
'తరణ యదిగో' 'దరులు యవిగో' 'దరినిజేర్తు' నని బలితెదు
విజయిదికద యనిదలంచి నీ కొఱకయి కరముతావ
'ఇటులెరమ్ము' 'రమ్ము'టంచు న్నిట్టె తారిపోయెదవెటొ

'స్వదలు మాయ' యనుచునేను పూర్ణచింత నందియుండ
'భయములేదు' 'లే' దటంచు భద్రముగను బలితెదవిటు
'పరికడ' యవిదలచి నీడు సారస వనముల భరించ
పాడుకలిలు యుండుకూడిని వదములెప్పదొ మాయమగును

బారితప్పి బాటమఱచి దైన్యమునను నే కృణంప
చదితునిగను కలిసి ననుచు 'వతముజేర్తు'నని బలితెదు
కొంత దూరమొచ్చి నాశా 'వంతమాను' మనుచు బలికి
వెడలిపోవ తిరిగి మఱల వెనుకటి దాడులెవత్తు

మాంసిగో విచ్చుచుంటి మరిచి ప్రేమ వెల్లవవగ
స్వీకరింపు లేదయంక చింపి తువిది-ధూళిగుప్ప
అంతెకాది యుండులేవి యలనలంను జేయదోతు
చేతులెత్తి మ్రొక్కుచుంటి చేరదీసి దీవెనిమ్ము

ఏదో తెలియని రూపపంటతో !

ఏదో తెలియని రూపముతో ఈ మదిలో పెరిగెదవేలా,
 ఏదో తెలియని పలుకులతో ఈ హృదిలో పరిగెదవేలా ;

ఒక భావమునూ హృదిలో నిలిపి - యాయలనూ గెడనేలా ;
 క్షణమాభావము నీటిబుడగయై - చందలమొందు నదేలా ;
 క్రుతియొకటేదో మనసునమీటి - గీతివి వాడెదనేలా ;
 క్రుతి లాగములూ క్రుటిలో లయమై - శోకమునింపెదనేలా ;

ఒక రూపమునూ మదిలో నిలిపి - యోరిమి పొందుదునేలా ;
 రూప మరూపమై ముటునిముసముతో - రోదన వింపుదునేలా ;
 ఒక శబ్దములో నీవున్నావని - యొసరగ బలుకుదు నేలా ;
 క్షణమా శబ్దము నర్థరహితమై - సారహీనమగుటేలా ;

ఒక చిత్రములో నీవున్నావని యొప్పుగ నమ్ముదునేలా ;
 చిత్రము మూసిన విధమున నాలో చిత్రవికల మదియేలా
 ఒక మంత్రములో నీవున్నావని తొలలారుదు నదేలా ;
 మది నిముసములో మంత్రము కంత్రమై మది రోదింతునదేలా ;

ఒక శిల్పములో నీవున్నావని యోహో యందున దేలా ;
 క్రుటిలో కల్పన గాలిమేడవలె తూలిపోవుటది యేలా ;
 ఒక నామములో నీవున్నావని యొప్పుగ బిడ్డకు నేలా ;
 చిత్ర స్థితశ్వము నస్థితభావమై తెరిగిపోవుటది యేలా ;

చందలుడను నే నస్థిరభావుడ చందల చిత్తుడను స్వామీ
 ముక్తి నిస్వమవి మోక్షమివ్వనుని మ్రొక్కుటలేదో స్వామీ
 నిర్మలమగు నీ నెలుగుల కెదురుగ విరిచెరు భాగ్యము విమ్మా
 చందలమో నా జడిమను మార్చి యుచందల దానిము నిమ్మా

అతిచి యః అచి పలుకలేను !

అతిచి యః అచి పలుకలేను. పిరిచి పిరిచి నోరు నొర్రె,
తుననులాది మాట నీకు మర్మముగను దెలిసెదవిక.

అటుపోటు అంబోలె అక్కవిడుద, యిది దిరిచి
నా మాటలు చినగరానా, విదియుగూడ మదిదగులవా,
అందుంటు మౌనముగను మందరముగ దెలియజేతు
జలజనక హిమవీరువు జరిగొను కడదనటల.

పెనుకపాను గలివలెను పోపోమచి దిరిచిగద,
దరికరానా నాయోపులు రయగలుగదు విదియుగూడ
మూగివాలె బిణ్ణులక మూగవెగ జేసెదవిక
ఉదయవసన వీదికలొ ఊగి సుమము విదియునటల.

భూమికంఠ మొందినటల భూమి బ్రద్దలె నయటల
పెదవుందర గుండెవియ పెద్దతేక లేసెదవిక,
మాటచుంతలేని, నీకు మధుకముగను దెలియజేతు
మధువసంక వాటియందు మధుకరములు బాదినటల.

అగ్నివర్షకములు పగిలి యాకనమును దాకినటల
వేదనలొ వీక్షాకయ రోదనముల దెలిపిగద,
నీరు మనసు కరుగదాయె విశ్వలముగ విరివెదవిక
మాది లోకరీతి నొదిలి మౌనముర దాల్చినటల.

నరనరత్తి భావకుడను విధనమేల స్వామి, నానా
విడియొ నొక్క సుదినమందు నేకమగుదు విన్నవొంది
నీ సువర్ణ త్యాగియందు నేను లీనమగుట విజయ
అవిన్యమున నేమరియెను, అయకభావ మెటులగునా.

ఏపు నేను నొకటిగాద /

ఏపు నేను నొకటిగాద నీది నాది యొకటిగాద;
ఎందు కీటుల పేయబాటు; ఏలముటుల పొందుబాటు ;

కరిసిమెరిసి యుంటిమిగద కరిగిన గళ దినములందు
ఎందుకీటుల పేయబియ్యి కందునటుల జేసితివిటు;
నాదుసొత్తు నీదికాద; నీదుసొత్తు నాది కాద;
ఏదోయిచ్చి వెడల నడిపి యటు దయముట నీకుదగున;

కోటి కోటి కరణములలో గూడి యొక్కటిగను నుంటి
నీ యనంత దివ్యవ్రథల నిత్యముగను నణగియుంటి
విరియి నిన్ను నొక్క-క్షణము పేయదారి బట్టలేదె
ఎందుకీటుల విసరివైచి యీశదీంతువేల స్వామి ;

నీలో నేను కరిసియుండ నిత్యముగను కోరుదుందు
ఎదియెనంగ నది గ్రహింతు నెటనునుంప నచటయుండు
అమ్ముకొనుము నెవరికై న నచటజేతు దాస్యవృత్తి
నీదు యాజ్ఞ కరముదాల్చు నీకయి యిదె సర్వమిత్తు

పేయబాటు చేసితివు విలువయేమి హెచ్చెస్వామి;
ఇంతెనీదు కర్మచనుచు నిల్లువెడ , సంపిరివిటు
ఇట్టి భాగమేలస్వామి; ఇట్టి స్వాహ్య మేల నాకు ;
నీవ గొనుము సర్వములను నీదు పంచదిది బ్రదికెద

వేరు పరువతోకు నన్ను పేయివనులు తెప్పు పేతు
దరిసి దాపుజేరి నీరు దానునివలె పేవజేతు
ఇంత రప్పు దెలుపవేమి; యెందుకంత కఠినశిక్ష;
తప్పనొప్పు నడుగదింక దయదలవగ పేగరమ్ము

శూన్యమైన నా హృదయము

శూన్యమైన నా హృదయము సురులురేడి కలయవేరి,
సాక్షిపడిన కొండులోని యలల నేం కదిపెద విటూ,

అకరాలు కిరమువలె నాకలన్ని నేత్యతెంచి
మోడువలెను నా విలిచిన మోరకూన్య జీవితమున
చుటల చిగురుటాకు తోడ మనుకల మజిలొకజేసి
వప వసంత రాగములను నా మది పులికిచువేరి,

తీరబవలె నా హృదయము చిమ్మ పీకటలను క్రమ్మి
పీకబందు పీకె యయి చింతజేయు నాదుమదికి
చుటల చంద్రలేఖ జూపి మనసు కలపు మార్చువేరి,
వెన్నెలలతో నా మనసును వన్నెలలె చిలికిన విటూ,

పేహదార వింతిపోయి స్పృగకాంతి తగ్గిపోయి
దీప్తిమరుగు ప్రమిదలోని తీపకళిక వలెను నుంటి
పేహదార లండతేసి స్పృగకాంతి పులిక లిచ్చి
రాగములను మోడములను రంజనముల దేల్చువేరి,

లంతులేని మార్గముందు నాకలెవి పథికుడనయ్యె
నీడు నామమును న్యరించి నిర్మలముగ జోషముండ
తీరములను గలుగజేసి దీప్తివములను నృజనజేసి
తీయని సుఖమును నిచ్చి దీప్తినేం నిచ్చెదీపు,

నీడు జ్యోతిగలిసిపోవ నిరులు నాకు లేవ, స్వామి
బంధనముల విడగజేయ భావ గలుగునేమి నీకు,
భూర్త మోడములను చిలికి యాకలె జూపెద విటూ,
నిప్పులేర ధారిజూపు నీకయి శ్రమజెంది తిటుల,

నాదు బాట నడువవేల ?

నాదుబాట నడువవేల? నాదు పలుకు. నమ్మవేల?
నీదుబాట విడువవు గద నీదు నమ్మకములు. నీవి

జ్ఞానులేల? మాలలేల? పూజలేల శిలకంటిని
నాదు మాట విశ్వసింది నాదు యాజ్ఞ నడువవుగద
చపలుడవని నీ పైఁ బలి? చయ్యన శివుఁగొలువ బోతి
పుణ్య పురుష జూచినావా? పురుషార్థము లెఱుంగలవు?

భజనలేల? పాటలేల? పరవశమున ద్యానమేల?
రాగమేల? రాశమేల? తిగెమీటు చేలనంటి?
నన్ను దూరముండు మమదు నటన లెన్నో సరిపిరివిగ
ఫలితమేమి జేసిన పని? ఫల రసములవెటుల? గలవు?

బోక విషయ వాంఛలన్ని వికటముగను ద్రోయనేల?
సుఖముగలదు జగతి దాని సరసనంటి నడువమంటి
విషయ వాంఛ వర్జితమందు వికృతముల నాదెన్నో
నీదు పఠములు గెలిచెను నిధుల నెన్ని భౌందితివట

నీవు నీన్న జూడుకొనుము నీ శరీర మెటుల? గలదో
నీది కంటివాప్పరర నిందెకొలతు లటు? జూడు
నీదు కంటి కాటుకలతో నీలిమణ్ణు లెటులనయ్యె?
నే దెలిసిన బాట నధువు నీదు బ్రదుకు పూలబాట

“శేనెల్లాడ్డు పూపుల్లాడ్డు తీయని విధులేని లొడ్డు
మాయలేదీ వలెను నన్ను మాయ జేయబోకు. నీదు
వ్రతపై ఫలము లందుచుంటి పరమశాంతి నందుచుంటి
నాదుబాట నడచిపోదు నను విలువకు నను విలువకు”

భవసముద్ర వివాదలేనని!

భవసముద్ర మీదలేను భవసంధ మొదలజేయు
భవములోని పాశము నను బట్టియిటుల బందిజేసె

మరిచి నడచు బాటయందు మర్కముగను బయనమైతి
అడుగడుగున దుఃఖవీచు లరుగుదెంచి దుట్టిపేయు
సుఖము దూరముగను విల్చి సున్నితముగ నైగజేయు
దరికిజేర దూరమేగి జరిగి నన్ను చింతబిలుచు

నడచుచేయు యాత్రయందు నడిచినదిచి వెనుకబడితి
అంచిగాని యాతనలతో యాత్ర ముగియదెందుచేతి,
గుడులు గోపురములు అచిగో గోచరించి మురియజేయు
అంతలోనె చిత్రరీతి నగువడకెటా మాయమగును

జీవి నడచు మార్గమందు చీకటివడువలకు తోతి
వెలుగుకరణ మందుకొనగ విసుగులేక వయనమైతి
కాంత పర్వ కుటీ యది యదె చల్లగ మదిగోచరిండు
నడచుచున్నకొలది జరిగి నను దూరము జేయుచుండు:

వీటిలోని చేపవలెను నిలువక నెట యీడులాది
చేతులవిసెగాని దరికి జేరలేక విఫలునైతి
అవలిదరి యగవడునదె అత్మవిభుడు గనపడునదె
దరికి జేరుచున్నకొలది దధులు జరిగి దూరమగును

ఇటుల యాశ జెందుచేరి, యీశ్వరయన లెందుకిటుల,
నడుడు, తొందు శాశలనిల నడుడు ద్రుండు, ధెండు కిటుల,
నడుని విల్చివానిజేసి నడుడు నలుపురిల యేమో,
ఈరిలల యందుమాని విలయమొనగి కరుణగావు,

శిల వలె నిల కదలవేమి?

శిలవలె నిల కదల వేమి? చిత్రమువలె నలుకవేమి?
మాటలేక కదలక నిలు మౌనముద్రలేని స్వామి!

భూముల విను నడుగలేదె పురములఁ బది గోరలేదు
పుడమిని గల సౌఖ్యరాసి షణ్ణ్య ఫలము లడుగలేదు
ఒక్కచేయి జాచితివిదె ఒక్క పరము గోరితివిదె
నీదు చరణముల గలిగిన-పాదపీఠి జేయమంటి

చందమామ విమ్మనుచును చందరార విమ్మనుచును
నింగి నీలియందు తొలుకు నీలికాంతు లడుగలేదు
ఒక్కపలుకు బలికితివిదె ఒక్కదాన మడిగితివిదె
పూలమాల యందు నీదు పూపుగ నను నుంపనుంటి

చక్రము నిను నడుగ లేదు శార్ఙ్గము వినునడుగలేదు
భక్తుల హృది దైర్యమిచ్చు పాంచజన్య మడుగలేదు
ఒక్క నామమును జపించి యొక్క చదువు వదిలితివిదె
జయదానెట్లు భక్తజనుల జయఘంటిక జేయమంటి

స్వర్గసుఖము లడుగలేదు స్వర్గఫలము పేడలేదు
యోగివరుల మౌనివరుల యోగవిద్య లడుగలేదు
ఒక్కపూవు విసిరితివిదె ఒక్కమాల పేసితివిదె
అభయ హస్తముద్ర యెదుట నిర్భకునిగ జేయమంటి

భావమేమిలేదు స్వామి కణణబ్రోవ వేడుయంటి
సుఖము లడుగనేల! మరల దుఃఖమునకు బ్రోవనేల!
సుఖము వలదు దుఃఖ మెలదు నుందరమగు నిన్నుదలచి
శరణమంటి చిత్రమెదు చయ్యన ననుఁ జేర్చుకొనుము

జ్యోతి నేల విడిచిపెట్టు?

జ్యోతి నేల విడిచి పిట్ట, జ్వాల నేల విడిచి వట్ట,
నుంచ వెలుగదేని నీకు యింత గర్వమెందులక?

నాడు ప్రభుని కుద్దబ్రహ్మ నవ్యరేఖ మొలికిరిగ
ఇచ్చిడు గలపు నారిబోవు నల్పదీపకళిక వోలె
నాడు సుప్తి యమరిసుఖము నేడు దుఃఖ యనుభవములు
ఇంకనైన విశ్వవిటుని వంకలేక భజనపేయి.

ఒనర నాడు వేదమందు ఓంకారము వలె వెలిగిరి
పల్లెప్రజలు పొడు మోటు పదమువోలె నేడుగలపు,
నాటి విశ్వసుఖముతోడ నేటి అల్పసుఖము గనుము
కంటినిరు గార్తునేల, కమలనాథు నాశ్రయింపు.

నాడు ఋషులు ప్రభుని దలచు నవకవనము వలెను గలపు,
అరయ నేడు పామరజన యశ్శిలము వలెనుగలపు,
కుది మలినపు రాకరహ్య చోద్యము లిల్ల దెరిసెరుగదా,
అహము నిన్ను వింతజేసె నహరహమును హరిభజింపు

సుఖములవలు నాశచేత కుట్రనిపదము లొదిలిపిటు
సుఖము దొరుకదాయె నీకు దుఃఖములలో తగులుకొంటి
సుఖము దుఃఖ పాప పుణ్య సుదులనుండి దరిరాక
వలనుబడిన చేపవోలె వగలి యెగిరిపడుదువేల.

అకాము విడిచి నమ్రతలను నాశ్యతోదనలను వినుదు
జగతి సుఖపు టాళలేక జాగృతివయ నడిచిపొమ్ము,
మంచివనుల నాచెరిచు మధురప్రకము స్వీకరింపు,
సర్వలయుదు దుఃఖాని విను సర్వమందు గలిపిపేయు.

వెంటవత్తు నీ వెనుకనె!

వెంటవత్తు నీ వెనుకనె వేయకల్పములు జరుగగ,
జంట విడువ నెప్పుడు నీడు వెంటనంటి యుండెదనిక.

నీదవలెను యావలెను నీ వెనుకనె నీడుముందు
విన్ను క్షణము విడువననుచు విశ్చయముగ బలుకుచుంటి.
ఇట్టి స్నేహబంధనములు నింతవనుచు నీకు తెలియు
కొంగువలెను నగటియుండి చెంగువలెను వ్రేలుచుందు.

ఈ లీలవెంట పాటుత్రావు తరలివచ్చు పావవలెను
నవ్వినవ్వి యేడ్చియేడ్చి నవ్వుతోళ్ళు జూరగొందు.
చంకనెక్కి- తొగలింది చక్కనైన మోముజాతు.
పదమూలబడి యడ్డుబలిది కదలనీను సరుచునపుడు.

గ్రుడ్డుపేలుచదిన పక్షి కూనవలెను నడచివత్తు
తల్లివైన నీడతెక్క మెల్లిగయిదిగుండె దెవుడు.
గింజ గింజ జలచినోటి కివ్వ నందు కొందువేగ
నీ వెనుకనె నేనతిగెద. నీయడుగుల బడి నడచెద.

నీదనుగద నీడురూపు. దీడవుగద నాకరువులు.
నన్ను వేటుబలుచు తలపులెన్నరై న చేయబోకు.
విన్నుమదివి మఱచిపోను. నిజముసామి వ్రతిన యిదిగా.
నీవులేక నేనులేను. నీవికాన లేనినేను.

ఎన్నో యెన్నో జన్మలెల్లి యేను తుదట నరుడనై తి
సందుగొందు దాడులెన్నో. సందియముల ప్రోవులన్ని.
మనసుమూట నిలకడగను మర్మముగను దెలిపితినిట
'కావు' లేక 'దూరు' విన్నె కలకాలము నంటియుందు.

వి న య వా క్య ము

వరునెవిటది వరముల క్రిందటి విషయము. కీ, శీ. చగిదిమఱి
రామకృష్ణయ్యపంతులుగారు తెలంగాణమునందలి నల్లగొండజిల్లా నశ్రీకలో
నమీనమనగల చెరుకుపల్లి నివాసులు, ఆగ్రామ పురోహితులు, కారణాం
తరముందే వారు విజయవాడయందుగల బ్రాహ్మణవీధిలో నివసించుచు,
పొరోహితవృత్తిచే జీవించిరి,

శ్రీ రామకృష్ణయ్యపంతులుగారు పండితులుగావి, కవులుగానికాదు
కాని భారత భాగవత రామాయణాది విహ గ్రంథములందలి పద్యములు
కీర్తనలు వారికి కంఠస్థములు, రామరాసు, కరీరురాసు మున్నగుం క్తవతుం
గీతములను వారు శ్రావ్యముగా భావికొనుచుండెడివారు. శ్రీం పొలలు,
తూచిపూడివారి యక్షగాన కీర్తనలు వారికి విశ్వసారాయణములు, వరమే
శ్వరుని మనసార నమ్మిన భక్తులు.

అనాధుడనైన నన్ను పుత్ర ప్రేమతో వారు పెంచి పెద్దజేసిరి.
వృద్ధావ్యృష్ట చివరిదశలో వారుశ్వాదిగ్రస్తులైరి. వారిన్యగ్రామమైన తేలుకు
చర్లకి వారిని తీసికొనిపోయి నేను నేవ తేయవలసివచ్చినది. అననుయ
మందు వారు భగవంతుని గొలుచుకొని అనేకములైన కలవరింకలు చలవ
రింకలు గావించెడివారు. వారి వ్యగతములనుండి వెలువడినవే యీ భక్తి
గేయములు. స్మృతిహీనమైన యాదశలో వారు గాంచిన మధురప్రభా
వములను, సుగంధవచనములను, పూజలుగా యేరి మాలగా గ్రుచ్చితివి
నారి స్మృతి చిహ్నముగా నేటికి పుస్తకరూపమున ప్రకటించితివి.

ఇందలి గేయములు మధురభక్తితోగూడి రాగయు క్తములై పాడు
కొనుటకు వీలుగా నున్నవని భావించును. ఈవిధమైన నాయకృష్ణము
రసజ్ఞులకు యేమాత్రము భక్తిభావము రసానందము గలిగించినను నాకృష్ణ
భక్త్యప్రసాదిగా భావించుకొందును.

విధేయుడు,

ప్ర చు ర త క ర్త.

రచ్చకెక్కి నలంగురబడి

రచ్చకెక్కి నలుగురబడి రద్ది నేనె బడుచునుంటి,
గుట్టమీద కొలుపుదీరి గుండ్రాయిగ నుంటినయ్యి.

నన్ను బ్రోవ వత్తువనుచు నన్ను గడుచునుచువనుచు
లోకమునకు రావీ నేను లోకములకు దిరుగుచుంటి
లోకమంత నన్ను జూచి లోలుడనుచు బరిహసించు
నీవురావు, కరుణరాదు, నీరు నిమ్మకైతి నటుల.

నీదుసామ చింతనలతో నిఖిలమంత ముఱచిబోతి
అన్నపానరుచుల నన్ని అసలు ముఱచిబోతినిగద
బంధుమిత్రులంత జేరి వరగపిచ్చిబ్రజై నదిరి
వట్టిచూడజేమిస్వామి, వరగనునను చింతవంత.

నల్లరాయి కలవటందు నలుగురు విను పోదబోయి
భక్తజనుల బ్రోచు ప్రభుడ వసుచు యెదురు పరికిలిగద
నినుగుఱించి పాడులాడ నిలువజేమి, నాదు వెనుక
విన్ను నిండనేయువారి నీవు రక్షనేయదగున.

“ఇన్ని యెంద్రునందీ నీవు ఇంతభక్తి నలిపితి విటు
ఒక్కసారి జూచినావ, యెవరనియి స్వామి” ననుచు
ఎటులకెప్పగలను స్వామి, ఎమనుచును నోటితోడ
ఒక్కసారి కనబడు ప్రభు, ఓనరిల్లి మ్రొక్కెదరిక.

నలుగురనిటు జేరినైతి, నలుగురనిటు హేళనైతి,
ఇటుల నినుగుఱించియున్న యిక్కటులను దెచ్చుకొంటి
కాదు, కాదు, విట్టిదంత కఠినమగు పరీక్షయేమొ,
ప్రదరామవనిటు నిలుపుము, చిత్తమర్పణమును జేచు.

కలకాలము నుండి బుద్ధులు

కలకాలమునుండి ఋషులు కనగలేని నీదురూపుఁ
అల్పబుద్ధినైన నేను నఱసి యెటుల జాతు స్వామి;

వసుధయంత గానబడెడు వస్తుజాల మంతగూడ
అణువుల నమ్మేళనమట! యణువులు నరమాణువులట!
పరమమైన యణువునందు పదవిదీర్చియుందు పంట
అణువుజూడ జాతను పరమణువు నెటుల గనుగొనెదను;

నరమునంట గిడులపై వి నదులపుష్కల నలిలమందు
నల్లరాతి కలయందు పారరాతి ప్రభలయందు
నీ విరూప విమలధాయ నిర్మలముగ నిలుచునంట
కోటియల్లు కదిలలేను కొండకోస లెటుల బోదు;

కానిపించు వ్యోమమందు గానబడెడు ఇనుడుగాక
కోటిసూర్య కాంతిగూడి కోటిసూర్యులుందు రంట
కోటిసూర్య మహాసుల మట్టి కోరి దీప్తి ని త్తువంట
దీపమువికఁ జూడజాల! దీప్యమహాసు లెటులజాతు;

భక్తి విలిపినత్యమందు రక్తికెందు యోగులందు
యజ్ఞయాగ తపములందు యజ్ఞికజన ధ్యానమందు
తపసులందు జ్ఞానులందు తత్త్వమందు సులభమంట
యజ్ఞయాగ తపసు లెచట! అయ్యో! అయ్యో! యెచటనేను;

అల్పులందు నల్పుడప్రభు! ఇలులయందు ఇలుదనేను!
మనసునిల్చి నీస్పృశేడు మర్మమెటుగు యుక్తిలేదు!
దివివిధునిని నిండియున్న దివ్యప్రథల పెదకజాల
వక్షపాక దృష్టినిఱపి భవబంధము దొంగజేయి!

వందన మిదె పంతులయ్య/

వందనపిదె పంతులయ్య! వారధి నిల దాట జేయి,
ఓనమాలు నేర్చుస్వామి! ఒకటి రెండు మూడు నేర్చు!

సత్యమేదొ దెలియజేసి సత్యమైన జ్యోతిజూసి
సత్యదేవు నాత్మజేరు సత్యవథము దిక్కుజూపు
తెల్లముదిగొ పంతులయ్య తెరరిజేసి యదరిజేసి
మంచిదడుపు తెప్పి ననున్న మంచి మనిషి జేసాస్వామి

పావనమగు యీ ధరిత్ర ప్రాణికోటి కంతటికిని
అలరి పీడ జేయకుండ నాజ్ఞలన్ని నేర్చునాకు
వరవనితల దల్లలవలె వరగనేను దలచునటుల
శుద్ధభావ సదయహృదయ సూక్ష్మములను బోధజేయి

వరధనముల వరసొత్తుల పాలునొందువాడగాక
ఉన్నదానితోడ తృప్తి నొందునటుల పారమియ్య
గుంటికులను దీయజేసి గురుబోధను జేయి నాకు
ఆశలనెడి కలుపుమొక్క-లన్ని హృదిని రొంగజేయి

ప్రేమకరుణ భావములతో పెన్నిదియగు హృదయమిచ్చి
పరుల కుతిముకొఱను నేను సర్వములను నొర్తునటుల
బిందకొయ్యివేసి నాకు భాగభక్తము బోధజేయి
భారతమున కృష్ణునివలె భవ్యగీత బోధజేయి

అహము నేత్యజించునటుల యతిది తిట్టి కొట్టి దెలుపు
వివరబోధజేయి నాకు విశ్వమంత నేజ్ఞలంప
కాదుసేమిలంకగట్టి కలది తత్త్వబోధజేయి
మానవత్వ మర్చమంత మనసుబట్టి జీర్ణమవగ

ఎంతదూర వివాసయనము ?

ఎంతదూర మివయనము? ఎంతదూర మీ ప్రణయము?
రెంగి హర్ష కోములతో జలధినిడు తెన్నినట్లు;

భూవుభూచి రేకవిరిసి పులకరించు నాడుమదిది
కవిరూపు నన్నుజేరి తనువు పరిమళింతు నేల,
క్షణము నిలిచి తనుయకలిచి కలగి వేగ జనెదనేల,
కావమునను వాదించి తనువు దూర గలుపుచుండు.

నింగివీరి మేనుమువలె నిలిచి తిరుగు నామ్రతుకున
హృదయవీధి మెలపు మెలసి నదయశృంగాయ దయ్యోనవిక
తనుయ రెలచి జూచునరికి తనుమరుగయి దాగెదవెటా
కంటినిటి కోములను గరిగి భూమి దడుపుచుండు

శుభమిరూపుదాల్చి నేను పులకరించి జూచునరికి
దీంపేను శ్యామురవయ నింగి నాట్యనూదెడుగద
కాపుజేరి నేదదీర్చి దయనుదలవ వెందుచేత,
మూలమంతి వలపులేని మగధిప్రణయ మెందులకిత,

వనముదాటి గిరులుదాటి కూన్యమునకు తోవు నాడు
వీరరూపు దాల్చినన్ను పీతవెందుజేత స్వామి,
దారికాచి తుడుదలిచి దయమదలవ వెంటులకిటు,
ఎందుకిటుల ఎంతదూర మీ వయనము నేను నీవు,

తప్పు నేను తెలిసికొంటి తగువుతేడు వీట నాకు
నీవు నేను నేను నేను అనుకొనుటయ నాడు తప్పు
అగ్నియందు మనస్ విన్న నాకులయట జూడదగునా,
నయందునున్న నిన్ను కంటితోడ జూడదగునా,
నేనిరెత్తి మొక్కుచుంటి, పులకరింపు కళముకాక,

ఎన్నిమార్లు రమ్మనెదవు?

ఎన్నిమార్లు రమ్మనెదవో, ఎన్నిమార్లు పొమ్మనెదవు,
యాదకుడవి ననుదలంచి యాతనలను బెట్టవలదు

నిదురలేచి లేవగానే నీదు స్మరణజేయుచుంటి
నీదుచిత్ర పటముజేసి దిన్న ముందు జూచుచుంటి
లేకులై త్రి మొక్కుచుంటి చేయిజూచి యడుగుచుంటి
ఏది, నీదు కరుణ దాన మిచ్చి నన్ను గావరాద

మాలద్రవ్య జనముజేసి మదిని విన్న భక్తిదలచి
అర్చనముల పూజజేసి యలరి కీర్తనల లలితైతి
అత్మద్రవ్యము సలిపి యహరహమును నడుగుచుంటి
ఏది, నీదు కరుణరాదు, ఇంతసుంక రాల్పపుగద

సాయనంధ్య వేళలందు సరిగ నిలుతు కోవెలందు
మంగళమగు నీదుధరణ మధురగానములను విందు
మంత్ర పుష్పహారతులను మఱి మఱి తిలకించుచుందు
ఇంత పూజలందిగూడ ఏది, నన్ను త్రోవపుగద

నిదురబోవు సమయమందు నీనెన్ని మదిని దలమచుంటి
నిదురపోయి నపుడుగూడ నీనెన్ని కలవరించి బిలుతు
ఇంకనెన్నడు నెటులయదగి సంకటమును బావమనను,
ఇంతలోని ప్రభుడవందు విప్రుడెగాద నాకుదెలిసె

ఇన్నిసారు లడుగవలెనో, ఎన్నిమార్లు వేదవిలెనో,
నీవు దానమివ్వలేవు నీకు ర్యాగర క్తిలేదు
ఇంక నన్ను దానమడుగు విచ్చెడమిక ఉన్నదంత
అందుకొనుము చేయిజూచి యాత్మయిదిగో స్వీకరింపు.

ఒక్క శపథ మూనితి నిదె

ఒక్కశపథ మూనితి నిదె ఒక్కప్రళము పట్టితినిదె
 విన్నుజాయ నంతవఱకు జ్ఞాము శాంతి నొందసనుచు
 అలలవోలె హోదలెతి ఆహరహమును వినుదలచుచు
 శిశికాం మేఘమువలె శీఘ్రముగను బిరువులెత్తి
 ఆ దిశలను నీదిశలను అంతట విను వెదకుచుంటి
 నీ కొఱకయి యీ యిడుమలు నీ కొఱకయి యీ సొగయుట
 ఆవరకను ఈ వరకను అరవిమునము శాంతిలేక
 విడినిగామములను వెఱచి వినువులేక చింతనలతో
 పిచ్చుకెటల గూడుకొఱకు ప్రదితి బాధనొందినటుల
 నేనుగూడ నటువలె ప్రభు, నీకొఱకయి కుండచుంటి
 దూరదూర సీమలందు దుర్గమమగు కొండలందు
 మధుసనుముల పుష్పములలో మధువుసంత ప్రోవుజేసి
 తేనెటీగ యెటులగూడు తెచ్చురేనె శాంతిలేక
 అటువలె ప్రభు నీకొఱకయి ఆహరహమును దిరుగుచుంటి
 వేగుచుక్క పొడవగానె వేగలేచి వినుతిసేతు
 వేలుకొలుపు పాటబాటి మిగుల నీడు భజనసేతు
 ప్పాన సంధ్య జపముచేత సావిత్రి ప్రవముచేత
 దినముసంత విదుస్వరణ దీనదనయి పేయుచుందు
 సజ్జనులతో ప్నేహమాయె సాధువులతో సంగమాయె
 నిడురబోవు నంతవఱకు నీ గుఱించి రలచుటాయె
 చేసితి శపథమును నీన్ను జేరువృత్తు నాగననుచు
 నా శపథము నెగ్గజేయి నాకు శాంతి గలుగజేయి

జగతిలీల నీవె కాద?

జగతిలీల నీవెగాద? జగతివెలుగు నీవెగాద?
జగములోని చేతనజడ జాగృతంత నీవెగాన?

క్షణమునందు సుఖముగూర్చి సరసరీతి సవ్యచుండు
నిముసముంటె వేదవలతో నిండుమదిని రుదసజేతు
హాస్యదుగన గీతిబాది యభినయించు తెందులకట?
సుఖము దుఃఖమునలు లేవో, సూన్యతములు కావోయేమో?

అంతలోనె యానలన్ని వంతబాది నటులనుండు
అంతలోనె విఫలుడనయి యార్జవముగ మోక్షవేతు
అశవిషాదముల గీతి నాలపించు తెందుల కిటు?
అశవిషాదములు నిజము? అభినయముల మనసున కివి?

బంధుమిత్ర జనులతోడ బరవసెంతు నొక్క-క్షణము
వరవశించి క్షణములోనె పరివేదన రూపుమార్పు
పారవశ్య వేదనలెటు పరిహసికమో? నిజములో మఱి?
నాడుమదిని నయముకున్న నలుపుతెలుపు మలినమేమో?

చిత్రముగను జగమంతయు చిత్రమునకు దోరుయందు
నిజమదేదో? కలయదేదో? విలకడగను తోధవడదు
కాంతినిచ్చు పథ మదేదో? సరిగదారి తెలియలేక
నాటకమున నటునివోలె నయదెసలను దిరుగుచుంటి

పుట్టుగ్రుడ్డి నేను స్వామి పుడమిరూపు తెలియలేను
కోక సుఖదజలధియందు క్రుతులు కలువలేనుస్వామి
జగతి మాయజాలమందు విగతకల్మషుడను గాను
వెలుగుజూపి యూత మిచ్చి పేగ నమ్మి గలుపుకొనుము

బ్రతుకుమీది బ్రహ్మలోసి

బ్రతుకుమీది బ్రహ్మలోసి ప్రణకులిదిలి మోకరించి
 నీవె విభుత ప్రదుడవందు విందు చునను కాపుమంది
 చివుడుటాకు రెమ్మలందు చిత్రముగను బావుటాసి
 దినములోనె వాననుడిగి-దిన్న-లేక భూగిరియు
 త్రుటివి గలుగు సౌఖ్యమునకు తూలిపోవనేల జగతి :
 సుతుము రాలినటుల రాలి ను ప్రితెంది నాదిబోదు

నవనసంత కాంతిలోడ నవనవలతో చివుడుకొడుగు
 శిరముతువు తొంగిజూడ తివురులన్ని వండుబాదు
 ఒక వసంత శోభనమున కొనర కాలిగజ్జెయిం
 అతుపంది రాలినటుల యటులనేను రాలిబోదు

వసుధయందు కనులజూచు వస్తుజాలపుంత యిలను
 ముందొ వెన్నుకొ రేఖో మాటొ మూలముగను నాకమొందు
 విశ్వరచన వింతశతకు వివర మేదొ బోధబడదు
 సృష్టిగమన విలయము లిల ధృష్టికంది బోధబడదు
 సృజన విజన మర్మములను నూశ్చక్రముగను దెలిసికొంటి
 సృజనకర్త బాలకుండు సృష్టియతవి బొమ్మరిల్లు
 అబునదావును జగతియంత యతనిచేతి యాటబొమ్మ
 ఆదినంత కాళమాటి యులసి వినరి నేలగొట్టు

కాలకుడని పరిహసించఁ దగ యదేల దేవదేవ
 పాపలందు నప్పునప్పు పరమపురుష ఏవెకానః
 నన్ను నాదరింతువేని నాడు స్వామివందు దలకు
 పరగ నన్ను బ్రోవకున్న ప్రాపవంతు భరిహసించు

నీదు తప్పు లెంచవేమి ?

నీదుతప్పు లెంచవేమి? నీ నడకల మార్పుకొనవు
చదుని తప్పులెంతువేల? విడువిడిద జేతువేల ?

విక్రలముగ మనసునిలిపి నిండుప్రేమ విలిచినావ;
విక్రలముగ మదివిడలచి నీదుస్వామి దలచినావ ?
నోటస్వామి యని బలికెడు నెటకొ మనసు సంపుడుండు
ఇదియథ త్తి? కాదు కాదు - విది చవలము వికృతమగును

లోకచింత నొదిలితినని లోలక బలికెడవు నెవుడు
కోర్కెలవలు పెనుగులాట కూర్మి విరుదదొక్క-క్షణము
క్షణము మౌనమూనవుకద మనసులోని కదలికలను
కోర్కెలెన్నో కోరికోరి కొండలెన్నో యెక్కెడవి

ఎంతమంది మానవులతో నెంతచిత్ర స్నేహమిలను
మాటలెన్నో బలికెడవిల మధువులెన్నో నొలుకుదుండు
వరులను నొచ్చునటుల పరుషపదము లెన్నోబలికి
కంటనీరు గొర్తునటుల కాటుచిచ్చు వెట్టెడవిల

చీమచిట్టుకుమని గతచిన చిదివేతు వెందుచేత ?
పాముజూచి వెలుపునంది పాటిపోడు వెందుచేత;
పక్షిపైరు వ్రాలకుండ పరగ మండె నెక్కితనిల
ఇన్నియాశయంతుకొనుదు విభునిజేర గోతదగున ?

అవునుస్వామి నాదెక్కో ఆకృతవలుకుమాట విజము
విక్రలముగ విన్నుదలచి నిముసమైన గొలువలేదు
కోరికలతో యావనలకొ కుండుచుంటిలోకమందు
విండలాడ తప్పునాదె విగిదితినిదె శక్తి విమ్ము

ఎన్ని బాధలైనగాని !

ఎన్ని బాధలైనగాని యెన్ని యడమలైనగాని
నీకొకటయి యెదురుచూతు, విశ్వలమగు దీపమువలె,

తేనెటిగ యడవులన్ని తేనె కొలుకుఁ దిరుగునటుల
మధువుగ్రోలునంత వలకు మధువమెటుల శాంతి గొనదొ
నేను గూడ శాంతిగొనను, నిన్నుజూచునంత వలకు
విశ్వలముగ నిన్ను వెదకి నీవదముల నాశ్రయించు

సరితపేగ జరుగుదుందు నొరిగితిరుగు మయిపులెన్నొ
రూరయాత్ర లెన్నొ నలిపి దుముకు తుదకు సాగరమున
సరితవోలె నేను గూడ సరగున పయనించి తుదకు
నీయనంత సంధ్రమందు నేను చిన్ని కరగనాదు

ఘోరితపే కొమ్మట్రాక వూనిలేచి లేచి పడును
తుదకు కొమ్మట్రాకి గ్రుచ్చు తొరుగు మధురప్రేమ ముడుల
నేనుగూడ నిన్నుతొంద విరిచి పడుచు నినున్న గ్రుచ్చి
మృదుకరములచేత నీదుమ్మదునదముల ముడులుపేతు.

సహజ మధుర శాంక్షలన్ని సత్యములయి జరిగితిరు
ఏది యెవరుకోరుదులిల యది జరుగును స్వామిదయను
నేదోలేటో, యంతెగాని విశ్వయముగ జరిగితిరు
కదకుమొదల దెటులగలదో, కదకు తుదయు నటులయందుఁ

నీవదముల యాశలన్ని నిలిపి నిన్ను జూచుచుంటి
నామదిగల వలపు నుడులు వదులవోలె చెలగిలేచె
నీదున్నరణ నా పేదవుల నిరళము పరితేరి పలుకులు
విశ్వవిరుద, కవికరింది, వేదనలను బరిహరింపు.

వరము లడిగి వ్యధనుజేయ

వరములడిగి వ్యధనుజేయ, కాంచలడిగి క్రుంగదీయ,
వియవకుండ నన్ను ధరను నిలబాదిజేసి గలుపు.

అంబరమున కారవాలె నలరుకోర్కె లేదు స్వామి,
చుక్కలందు చంద్రునివలె జొక్క నాకు రక్షి లేదు,
దివ్యకిరణ మందలమున దీప్తునవగ రక్షి లేదు,
నమ్మధరణి జన్మనిక నాడు దూపు మాచిపేయి.

వరము రిక్తు వేమె నీవు వరముల మఱి నేమగుదును,
మర్తనగుదు మత్సరమున మదముజెంది వ్యవహరింతు,
కన్నమిన్ను గానకుండ కఠినమనసు నయ్యెదవిక,
మొదటికొర్తు భ్రష్టుడనయి మోమువ్రాల జనుచునవ్వ.

లోకనాథ, తెలిసికొంటి లోకమందు భక్తజనులు
కోర్కెలంది నుభములంది కూర్మిమోద మందలేదె
నేను నుభము లందగలన? నీవరముల దీవనంది,
వరములేల విశ్వభర్త, తదనమిమ్ము కరుణత్రోవ

కనుక వినుట కాదు స్వామి, గలిగినమది యనుభవములు
పొందుచుంటి కావున నిటు పోరుచుంటి యెదురువింది
వరములొద్దు, కోర్కెలొద్దు పరునలెన్నో కలువజోకు
నీవెనాకు పరనవావి నీవెనాకు దిక్కుమొక్కు

చాళసుడవు నీవు నాకు వ్రాయుచుంటి నాడు నీలు
కర్మబంధనముల నీకు సర్వ మర్పణములనంటి
పంచభూతములను గలుపు వరగ నాకు జన్మనికు
నాడునాత్మ విమల సుమము నవనిధులుగ స్వీకరింపు

విస్థలము నీవుగలవో!

విస్థలమున నీవు గలవా యాస్థలమున నేనుజేసి
నీడు నాములను బలచి నీపదముల సేనజేసి

నీలి మేనుములను నీవు నిలిచియుంట జూచి నేను
వనమయారినయి నటనను నొసరిజేయు చుగటచిగద
శాదురూపు, పృథ్వీగీతి నాట్యరీతి నచ్చెనుగద
నాదుభక్తి నీకు దెలియ నచ్చకెటుల యుండును ప్రభు

నుమము, యు మధువుగనూ, నూక్ష్మముగను గుంటజూచి
ప్రమరమునూ తూలి భక్తి భావగీతి బాబుచుంటి
నాదుభక్తి గీతినిచ్చి నవపులకలు గలిగెన మతి?
పులకరింపు గలిగినదని యి పుదెలుపు చున్నది బద

మధువనంత ఋతువునందు మదినుదవయి యుంటాజూచి
కోయిలనూ, మధువనమున కుహరిహంసని కూయుచుంటి
నాకునూ కుహం స్వరములందు వవరశములు విరిసెనప్రభు
విరువతేమి, నవదగురుల విందు నివ్వ కబురంపగ

నేను నీకు సేసకుదను, నీవు నాకు స్వామివయ్య
అగ్నిహోత్రమునకు దర్ప యాజ్ఞములను బ్రోవుజేతు
మోత బరువులన్ని నేను మోసిసేప జేసెదనక
ఉండమన్న చోట నుండి యూడిగములు జేయుచుందు

ఓంకారము స్వామి నీవు ఒక్క-నాడు వేరయితిని
నీపదరక్షకము నేను నీయబండ శేఖనేను
నిను విడుచుట సంభవించె నేనెఱుగను శాపమేమొ
నిన్ను కలిసిపోవుట ఒక విజము నాడు అక్షయము ప్రభు.

అవగింజ తప్ప జూపు

అవగింజ తప్పజూపు! అటులే నను నొప్పుతుండు
తప్పచేయుటకడ నను తగవుజేయ కెరులనుండు!

ఎట్టి చిట్టవసుల నేను వెలుకపైని జేయలేదు
ఇటుల నన్ను న్యాయజేయ నిర్దితగునా న్యాయమయిది!
ఎన్నెలెదు ఎన్నెలెదు సంబంధం పడబడతా
పలువరింగు గావ నాడు ఎన్నె మెదిరంగు గాడు

కన్నులందు కొంతలేదు కాంక్షలేదు లగతిపైని
కనులు నీరుగాని నెవుడు కదలు దించి పూర్వజన్మ
ఇటు కొంతనిగద యునును నెవుడు గనులు మూతబడవు!
శోక మొలుకల గనులుగాని శోభజూడగాడు జగతి

చిరునగవులు హయమాయె చిత్తమందు కొంతలేదు
చిరుపెదవులు నీర్వమాని చెరిగి నామమును జపించు
'రామ', 'రామ' యనుచు పెదవి రాపిడులతో చర్మమరిగి
తెల్లబడియె పెదపులికిగా పుల్లమాలని కలపబోకు

బ్రదుకుచుంటిగాని స్వామి ప్రాణమంత నీ పదముల
అస్తియున్న దిచటగాని అనలు మనసు విసుపిడక
భూతముపలె నిడుగుచుంటి భూరిభయమునంద ప్రజలు
నా నిరహమునిటల యెన్నినాళ్ళు దెలుపు పదమ పురుష

తప్పచేయ దండవిమ్ము తగుదుననుచు ననుభవించు
వేదన భరియింపలేను! వేయజన్మ లెత్తలేను!
ధర్మబిలిప నిగూ నిదిగో! ప్రాణములను నొదులుచుంటి
మతా జన్మనే త్రుండ మతి నను విను హత్తుకొనుము

చీకటిచ్చి నా మనసున

చీకటిచ్చి నా మనసున చిల్లలేల పొడుకునిటులః
దీవకాంతి జూపినాకు దివ్య సుఖము లీయరాదః

చీకటంతు దిశయనడిచి దిగ్గజాలక యలసిసొలసి
బాట తెలియలేక నీడు పొటపొడి నిలిచియుంటి
దీవకాంతి జూపినాకు బాటజూపి పోవరాద
బాటదెలిపి వన్నెత్రోవ హుటలేల స్వామి చాలు

సుడుల దిరుగు తరణివోలె సుడులు తిరుగు నటుల నేను
చేతులెత్తి యలుచి గుఱచి యూతమిచ్చిగావు మంటి
వేలుబిలుచి మడులనుండి వేగనన్ను త్రోపురా
దీరమునకు జేర్చిబ్రదుకు తిపరుచుల జేయరాదః

వలనుబడిన చేపవోలె పలవిలమని నెగురుచుంటి
విన్నువిడిచి బ్రదుకటాల నీడుపై ని నా విరహము
నీటగలిపి మఱలనాకు విశ్వసుఖము నీయరాద
విరహమార్చి నాడు మదిని ప్రేమముడులు వేయరాదః

రెక్క-విటుగ పక్షివోలె రిక్క-వలెను రాలుచుంటి
కరిగి దీన ధ్వనులతోడి గాపునునురు యరచుచుంటి
ధుణి తగిలి తలవగులునొ తరులతిడికి మృతుడనొదొ
కొంగుజూపి కొది నీడు కోమల కరమునను విమురు

నిలిచిదిగమ వేదవేద్య నిలిలమంత నీకు దెలియు
నాడు మనసు మంచిచెడ్డ నఱును నన్ని దెలియు నీకు
లటబొమ్మవలెను నింక నాడలేను జన్మములతో
లటమటలను బార్తిజేసి యంకమందు గణపుస్వామి

ఇక్కటలను గలుగజేసి

ఇక్కటలను గలుగజేసి యింత నన్ను వ్యధ నలచుట
 వైక్యగణను జేరదీసి సఖునివలెను బ్రోవరాద

నిన్ను జేరిగోరుదు విన్నవముల వినవదేల
 ఎన్నో ప్రశ్నలేసి నన్ను వెనుకజూచి జూచదేల
 చాలు చాలు నీరుపోయి నిరంకుశముల పుజేల
 త్రిప్పుకొడలెన్నో తెప్పి తిరుగవెడల మనెదవేల

ఎన్నో దూర దేశములనేగి తిరిగివచ్చితిటుల
 రక్తసిక్తమాయె స్వామి బాబు పదము లొత్తుకొనగ
 ఇన్ని దినములందు గంటి యింత నాకు దిగులు దీలె
 ప్రేమ పీరితిలకపేయి ప్రయములెన్నో దెలుపపేయి

పూవువలె పరిమళించి పూకరింపు మనెదవేల
 రెండునాళ్ళ ముచ్చటగద యెండి రాలిపోసోకుగద
 నలుగురు ననుజూచి నన్ని వస్తువాట నేయుకొంత
 నన్ను జేరదీయు మూల నీదు మనసు బలనింప

సన్నగనను పేటుజేసి చిన్నపూవు జూడితోట
 విన్ను జేరిపోవు కొంతె నన్నుతియిదె విన్నవమిదె
 అలనటలను బూర్చుతోట వలసితోతి నెప్పుడో స్వామి
 మాటలయట బ్రోద్దులుచ్చి మదిని చింత హెచ్చనిన

నాడు కోర్కె లేమిలేవు నీదు ఆశ లేమిలేవు
 మాటమంతి మాయ జేసి వనకల ననుఁ బ్రోయతోరు
 సుఖమా లొంది గలుగజేసి శోకచెఱుగు పేటుపేయి
 అంజయిలివె స్వామి నీకు నాదరించు శ్రీమముగను

ఒక్కరూపు గతిగియుండి

ఒక్కరూపు గతిగియుండి యొక్కరీతి యుండరాదా
నాడదేల నిటులలేక నేడిదేల నిటులగలవు?

నవక్రిశోర రూపమునను నవమంగళ లాంతిగూడి
మధురముగినుది నడు మదిని బొంగజేయుమనుచు
దాను ఇది వసుతముగద యు నిలిచి నలునుపాని
ఎన్నదైన ముగినుది నిట్టిపాట పాడినానా

నీలి మేఘాంగుళిను నీడు సుందరముల గాంచ
చి తమిరు భక్తిమీర నుత్తరములు వ్రాసితెన్నొ
దాను ఇప్పుడు వర్షమును నుగ్గుగుదెంచె నేమొ యలను
అందుకొటల నిలిగినిలిచి యుండములను జూపుచుంటి

ఎన్ని దిగములాయె స్వామి యెన్ని విన్నవములజేసి
పూర్ణభాగ జూపమనిచు పులకరింప జేయమనుచు
దాను నేడు పూర్ణిమగద యందులొక రూపుదాల్చి
మీదళ కళంపిస్తాదాల్చి సొగసుమీర వెలిగితివిటు

కోటి కోటి రూపములను కోర్కెమీర జూపమనుచు
తగవులాడి నఖిలసత నైగతెన్నొ జేయుచుంటి
శీతకాల మొచ్చెనేమొ చిగ్విభాస రూపములతో
ధరణిహరిత మొలకలవల దర్శనమును నిచ్చితివిటు

విశ్వమందు చేతనజడ సర్వమందు నీచగలవు
అప్పుడె పూర్ణరూప మమది నపుడె క్షిణభాగమును
మావలె నిటు నీవుగూడ యెప్పుడను గావునుమ్ము
క్షణ క్షణమిటు రూపుమాల్చి సందరించుచేల స్వామి

చందమామ వెన్నెలవలె/

చందమామ వెన్నెలవలె చయ్యన నను బ్రోవరాద
మినుకు మినుకు తారలవలె మిలమిల మెరిసెన వదలె,

నీదు విందు నెమ్మొగమును నిర్మలముగ జూడదలచి
తెల్లనైవ వలనదాల్చి యల్లన విట వేచియుండ
ఈ విధాన భార్యదిగని చాచివొడి జూపవు గద
విదియ పండ్లు పీసకాంతి విరియు లేఖలేల స్వామి

నీదు దివ్యకాంతి జూడ నిక్కముగను తపనజేసి
వస్య సృత్య వర్తక యగు ధన్యతేజి వలెను నుంటి
జల సమృద్ధి శ్శుచ్య నీలి జలదవటలి జూపవు గద
జల విహీన ధవళ తాంతి నరళ మేఘమేల స్వామి,

నీడు చిక్కు సత్యములను విత్యము నిల న్మరణజేసి
శ్వేతవర్ణ కాంతులను శ్రీ వర్ణమువలెను నుంటి
స్వర్ణాదులు దీప్తు లొలుతు న ప్రభుని జూపవు గద
కుర్ర ధవళ చంద్రవింబ సౌఖ్యగుణేల స్వామి నాకు,

కోటి మదనతేజ నీడు గుణము లిటు న్మరణజేసి
గోకులమున రాధవాలె క్రుంగి యెదురు జూచుచుంటి
మోతాన చుకు దివ్య మధుర మురళి పాట పాగ వేమి
వరగ విముస ముఖము లొనుగు సల్లపాట లేల స్వామి,

ఒకటి యడుగి లోకజాత యొకటి యిడువేల నాకు,
మర్యాదలచి గమ్యములను మాయ లెన్నో జేతువేల,
విన్ను నీడ నీడు తరణ విత్వ భక్తి పదలఖాం
నీడు మనసు కలగు వలతు నిన్నె మదిని దళదుచుండు

ఇదిగో నేను వెడలుచుంటి

ఇదిగో నేను వెడలుచుంటి ఎట్టిలోక యాత్రలకిక
కనులు మూయుచుంటి విడిగొ కనబడదులే చూపునాదు

స్వరము హీనమాయె పలుకు పనికి నిన్ను దిలుపజాల
స్మృతిని గోలుపోవుచుంటి స్మృతులు నీదు పఱచిపోతి
శాసనదీన గనగలేను కంటిచూపు తగ్గిపోయె
అంత పూర్తి యాయెనింక యంతమును జూచుచుంటి

పూజచేసి మొక్కుబడితి వుష్ణులతో వేడుకొంటి
తపముజేసి జనముజేసి తపనమొంది రాత్రిదవలు
భక్తి ప్రార్థనలను జరిపి భజనచేసి వేడితిగద
ఇన్ని ప్రార్థనలనుగూడ నింటి నీటి దయలురాపు

ఎందుకిటుల మౌనముద్ర? యెందుకిటుల చిన్నచూపు?
ఇన్నిజేయ మనసు కలుగదెంత పాపఫలముగలదొ
దోషమంత నాదె నీదు దోషములను నెంచనేల?
కఠినముగను నుండునె మఱి కనికరించువాడవేమొ

ఇంకనెన్ని దినములిటుల యీ బ్రదుకన విలువనింక
శిథిలమాయె దేహమంత శిరమాయె నాదు మనసు
ఇట్టి దేహ శిథిలములను నిచటి భూములలో గలిపి
ఎట్టి లోకమేగవలెనో? యెట్టిరూప మెత్తవలెనో

నాదు పూజ నాదు తపసు నడలమీది తరగలేనా?
అంత్యకాలమిది గనుగొను నాశలనిక వృధ పఱుపకు
'నేను జరుగ' మీదట యటు నీనె మదిని పరితపింతు
అర్థజనుని భ్రోవనైతి సయ్యో యనుచు చింతింతునిగి

చంద్రకౌంతు లెందుకు?

చంద్రకౌంతు లెందుకు ప్ర-సన్న భాష లెందుకూ
ప్రభువియోగ తాపముతో బరితసించు పుడిచీ

రాజహంస విహవం నాడు రగులు హంసలు నేడవలయు
సతివగు పగు విగిని జనియె వధి యొక ధైర్యముగా
అడవికొలను ఆశలెత్తి యోగసమును బాటు నాడు
మధుర భాష లెందుకూ-ఈ-మందహాస మెందుకూ

నాటినుండి నేటివఱకు నా మనసున శాంతియు
నిదురలెడు నీడలెదు చెదురు కుగుల కుదులెడు
మరిన పత్రములు ధరించి మణిభాషములు నెగులు నాడు
మదనగీత మెందుకూ-ఈ-మధు వసంత మెందుకూ

ప్రళయమయ్యె నాడు హృదిని పలలంబుగు సుపానువీచె
పరివిజౌచి కౌశ్య-క్షణము బ్రదుకలేను నిశ్చలము
ఆటవిగోటు నలలగోడ బార్జవంబు నుడు మదికి
శాంతిగీత మెందుకూ-ప్ర-సాదనాది మెందుకూ

మనసు చెడిని మాటరాక మౌనమద్రదాల్చి నేను
గాలికెగురు ధూళివలెను తూలిపోలి పడుచుపొందె
ఆశలన్ని మాసి దీపమానినీపు వేళనాది
ప్రేమగీత మెందుకూ-ఈ-ప్రేమ విలాప మెందుకూ

హంసదెలుపు నాశ్చర్యవిభుతు నలరు నాడు వర్ణశతేట
ప్రభువు వచ్చువఱకు నేను బ్రదుకనేమొ పుడమిపైని
'నీ కొరికలు యెదురుజూచి నిరతము మది బరితసించి
అనువు'లిడిచె ననుచు జెపుమ యశని శాంతి నొందు మనుమ

ప్రేమనీలసేవనీల దేల సృచుచుంటి!

ప్రేమనీలసేవనీల దేల సృచుచుంటి! ప్రేమనీల సృచుచుంటి!
నామనీలసేవనీల దేల సృచుచుంటి! నామనీల సృచుచుంటి!

నీవుదేవు వేదేవుని వేదేవుని వేదేవుని వేదేవుని వేదేవుని
విన్నప జూరే వేదేవుని వేదేవుని వేదేవుని వేదేవుని వేదేవుని
నీవదేవుని వేదేవుని వేదేవుని వేదేవుని వేదేవుని
కనులజూరే వేదేవుని వేదేవుని వేదేవుని వేదేవుని వేదేవుని

వరదనీలసేవనీల దేల సృచుచుంటి! వరదనీల సృచుచుంటి!
విన్నప జూరే వేదేవుని వేదేవుని వేదేవుని వేదేవుని వేదేవుని
మాటలనీల సేవనీల దేల సృచుచుంటి! మాటలనీల సృచుచుంటి!
మాటలనీల సేవనీల దేల సృచుచుంటి! మాటలనీల సృచుచుంటి!

ఈ రహస్యమును గురించి యేదొకరినీ అరిచినట్లను
అది మును గురించి దేలిక గానిది నివారించును
ఏమిక్కోనో అనుచు నన్ను నీ రహస్య గ్రుచ్చియడుగో
కోర్కెలేమి లేవనుచును కోర్కెలేవే నాని దేలికద

మదికి దెచ్చుకొందువపుడు మన కథలను అల్లనాటి
నీలా నేను నలుపుననుచు విను విడువని దాసిననుచు
మదినిరలచి కరుణమెచ్చి మన్ననలను జేయనపుడు
నేను సంతసించిపోదు విన్నవొంది కాంతిగండు

వలపునంత వివరముగను వ్రాసినవిదె వింపుమీర
దెలియతోడ నంపుచుంటి చేకొనుమిదె ఆత్మవిభుద,
ఎన్ని జన్మలై నగాని యిటలె వ్రాయుచుండు రోజు
అంపుచుంటి సఖియచేత నందునుమ చెయిజూప

ఇందియేన నా వినతులు ?

ఇందియేన నా వినతులు; అందియేన నీ మునునము;
ఇదియుమింతె; అదియునంతె; యొనపిరికిది యంతమగునొ,

చింతలన్నియొదిలి నీదు చింతలందు ముదిగిపోతి;
వగలువెనుక రాత్రి జడుగు వరగ రాత్రివెనుక పగలు;
ఇటుల గడచిపోవుచుండె నెన్నో వర్షములు గడచెను
చింతమాన నెందుచేత; వంతమాన్య నెందుచేత;

వగలు రాత్రి యొక్కరీతి; బరగు దలతునేల యిటుల;
రాత్రి పగలు నీదు చింత రతిమునుగుట వంశనేమో;
వగలురాత్రి యిటులగడువ వరగమిగులు నమయమెప్పుడో;
నీదురక్తి; బ్రొడ్డుగుంతు నీదురక్తి; దెల్ల వాడు

తానొకడెప్పుడు దురయమొందు; పద్మమెప్పుడు వికసనమొందు;
దండమాచ నిందుతెరలు జగతిమిందు సేనమయమో;
అన్ని ముఱచిపోతి స్వామి అంత చిత్త భ్రాంతమాచ
నన్ను నేనె ముఱచిపోతి నీన్ను గోరె యాటంయితిని

ప్రెక్కిపోయె దేహమంత ఘోరమాయె నాదుమనసు
లిమ్మలొందు పదనంతో నిప్పివేళలు దెచ్చుకొంటి
విలపింత తానరావు; ఇంతనేల ముందువెనుక;
నాకుననుక నీ; కనేమి పలువుగలదో దెలుపరాద;

మనసు మూడువారనందు మదిని భ్రమలు గలవాడొయె
తాటనూర్చి నడతునందు భ్రాంతివీకు గలిగినేమె
భ్రాంతలు సేయరాను నీవిటు మది దలపదగున;
అంతూర మొచ్చితిగద యింత లిన్ను తేరెదనుమ.

మంచు కురియు కాలమొచ్చె!

మంచుకురియు కాలమొచ్చె మదిని చింత లభికమాట
మింటిచుక్క లటుల సాటి కంటిచక్క లభికమాట

చల్లనై న రాత్రిజేత సరసమాత వత్తుతనుచు
విడుకమాని నీ కొరకయి నిలిచి యెంచు చూచుచుంటి
చల నెతి మంచుగాలి తెల్లమంచు ముద్దనై తి
నే కలిగెద స్రుకుపుగను నేనగుదును భాస్వముగను

తరుల యాకులన్ని రాల్చె తరగవి చిరు భాష్పములను
నేను శోక మొందుచుంటి నేల తడిసి పారునటుల
నా కొరహము దెలియవుగద సటసలనుచు తలకువీపు
విజమెటుగగూడ స్వామి నీతి నిజము నీకు దెలియు

విన్నుజూచి నటులదోచు నీతో కలిసి నటులదోచు
వలుకువలక నీవు మారుపలికి నటులదోచు మదికి
కనులయందు తొలుకులాడి కనులయందు కలిసియుండి
ఃంశల వెలయించి యటుల విహ్వలముగ జేతువేల!

నిజముగ నిటు రావస్వామి నిన్ను నేను అనునరింత
ఆశలన్ని దీర్చుకొందు ఆశలేమి మిగులకుండ
నన్ను నీకు నిచ్చివేతు నవరుచిరము నా హృదయము
అనుభవింపరాద యటుల నాలసించి కలతువేల!

మంచుకాల మిదిగొస్వామి మంచువలెను చల్లనైతి
కొద్దులెన్నో చిగురులేనె కోమలివలె విరహాణవలె
నీదు బొందుకొరి నేను నీదు స్పర్శ వనివిజౌత
మదిని యూరుచుంటి విడిగా మదిని విజువలేను స్వామి

కంటశోక వింద-కనే !

కంటశోక విందుకనే కలవరించు బిందుకనే
వరిగ కలకు మాలవేసి నరిగ మారినందులనే

కుముద చంద్రకాంతి కొలుగు కుమిలి చలవరించినటుల
విడునిజేరి పరివశించ నిరహమేందు చుంటినిగా
రూపుజూపు తెందుకీటులః రూక్షమొందు తెందుకీటులః
మూర్ఛనంది దెలవిదిన్పి మునిగిదేలు బిందులనే

నీతులేని కొలనులోని నీరవమగు మీనమటుల
ప్రభు వియోగ తాపమునను బరికసించు చింటినిగా
తొగిగట్టు తెందుకీటుల తరలిబోవు తెందుకీటుల
నీలమీటి శోక్కి నీవిబాడు బిందులనే

పడువనంత మానమందు మావిఘ్నాలు ఆడలిగటుల
ప్రభు సమైక్యవాంఛగూడి బరికపించుచుంటినిగా
సప్తవదులువేసి నేడు సరససుంత తెందుకీటులః
మలిన వత్తములను దాల్చి మదిరుదించు బిందులనే

వృదిని మేఘ జలంకొలుకు నీటవారి నటుల నేను
ప్రభుని హృదిని మోముజేర్చి పరివళమగు చుంటినిగా
కరగ్రహణముజేసి నన్ను కరుణజూడ తెందుకీటులః
దీనముగను దిశలజూచి దిగులుతెంచు బిందులనే

తఱచి తఱచి లోకమంత తర్జనైతి నన్నుజూచి
కలను వరిగ స్వీకరించి నీతులనేమి కొందెననుచు
వారి వలుకు న్యైత్రోచి వరుని నిన్నువలచి తిటుల
కెంపుకాదు దివ్యపురుష శ్రీచరితని యుజాత్మపటపు

మంచు కురియు కాలమొచ్చె!

మంచుకురియు కాలమొచ్చె మదిని దింత లతిశమామె
మంటిచుక్కల నాడు కంటిచక్కల లదిశమామె

చల్లనైన రాత్రిపేళ సుసమాక ఎత్తుకనుచు
విద్యుదమాది నీ కొరకయి నిలిచి యెదురు చూచుచుంటి
చల్ల నైతి మంచుగారి తెల్లమంచు ముద్దనైతి
నే కలిగెద న్నకుపుగను నేనగుదును భాష్యముగను

కరుల యాకులన్ని రాల్చె కరగవి చిరు భాష్యములను
నేను కోక మొందుచుంటి నేల తడిసి పాడునటుల
నా విరహము దెలియవుగద నటనలనుచు కలకుపేవు
నిజమెటుగగరాద స్వామి నీతి నిజము నీకు దెలియు

నిన్నుజూచి నటులదోచు నీతో కలిసి నటులదోచు
నటుకువలక నీవు మారువలకి నటులదోచు మదికి
కనులయందు తొణుకులాడి కనులయందు కలిసియుండి
కంకల వెలయించి యటుల విహ్వలముగ కేతుపేల!

నిజముగ నిటు రావస్వామి నిన్ను నేను అనునరింతు
అళలన్ని దీర్చుకొందు అళలేమి మిగులకుండ
నన్ను నీకు నిచ్చివేళు నవరుచిరము నా హృదయము
అనుభవింపరాద యటుల నాలసించి కలకుపేల!

మంచుకాల మిదిగొస్వామి మంచువలెను చల్లనైతి
కోర్కులెన్నో చిగులులేన కోమలివలె విరహాణవలె
నీదు బొందుకోరి నేను నీదు స్పర్శ చవివిజాక
మదిని యూరుచుంటి నిదిగొ మదిని విజువలేను స్వామి

కాగలదెదొ కాకపోదు !

కాగలదెదొ కాకపోదు కాగలదెదొ కాకపోదు
ఇంత వంతమేలస్వామి యిలనువేల్పు వీవెకాది

జన్మ దుఃఖమని రలయచు బడభరతుని దూపుకొల్పు
నే గలనని యనుచు నాలో నిలిచివీర మాదెడవిక
రాష్ట్రకొచ్చి మోకరిల్లి దయను బ్రోవమని యడుగగ
వేయిద్రప్పి మోముద్రప్పి చరచర యెటో వెడలెడుగద

లోకకర్మ జలదియందు నికలుతనయి నే తపింప
'తరతే యిదిగో' 'దరులు యిదిగో' 'దరినిజేర్తు' నని బలికెడు
విజయిడికద యనిదలంచి నీ కొఱకయి కరముజూప
'ఇటులెరమ్ము' 'రమ్ము'లంచు నిష్ట జారిపోయెడవెటో

'పడలు మాయ' యనుచునేను పూర్ణచింత నందియుండ
'భయములేదు' 'లే' దలించు భద్రముగను బలికెడవిట
'పరికడ' యవిదలచి నీదు సారస వదముల భరింప
పాదుకలిజ యుండుకొదని నదములెపుడో మాయమగును

దారితప్పి బాటమఱచి దైన్యమునను నే కృశింప
చదీకునిగను కలిసి ననునై 'వదముజేరు'నని బలికెడు
కొంత దూరమొచ్చి నాలో 'వంతమాను' మనుచు బలికి
వెడలిపోవ తిరిగి మఱల వెనుకటి దాదలతెవత్తు

మాంబిదిగో విచ్చుచుంటి మదివి ప్రేమ పెల్లవవగ
స్వీకరింపు శరయంత చింపి 'కువిచి-ధూళిగలుపు
అంతెకాని యుంతులేవి యలనకులను' జేయదొట
చేతులెత్తి మ్రొక్కుచుంటి చేరదీసి దీవెనిమ్ము

విశ్వమంత వెలుగుతెరలె

విశ్వమంత వెలుగుతెరలె విశ్వమంత సుఖము కాంతి
నా మనసున చీకటేల! నా మనసున కోతమేల!

నవప్రభాత గురులగుడి నవ్యశోభ ఉదయ మందె
చీవకోటి సుఖమునంది దివ్యగురుల సనుభవించె
నా మనసున తగును నిలుల నాట్యమాట తెందుల కిటు
విడుదలేని నాడు జగతి వెలుగులేల! హాసులేల!

నవవసంత మగుదులెచె నవ్యగురులు నిరయశాగె
అపని యుండెముల యగు : ద్భుతమగు మార్పుగలిగె
నా మది మెలి పులువిరిసి నవ్యశాంతి తొణుకదేల!
ప్రభువెను గొంతుగుడెను ఎరగ వచ్చెను నాకు కాంతి

నీలిమేఘ మూలకలనె వింగినంత యాశ్రమించె
నెమ్మి పృథ్వీ సూర్యులందె నేర్పుగలుగు నర్థివలె
నటన నగుననేమి నేను నాడు జన్మ నీది జలుగునా
విభుని పరియునాడె బాట విందొనర్చు నాట్య నటన

విరిసె కుము : శరణిజూచి విరిసె జలజ రవిని జూచి
అనుబంధము బాగ్నస్నేహ మలాము కొనగ పెనుగొనగను
నేను విరియనేల ఎచి నిహసమొందినేల చిహ్నము
విడుదలేని నాడుదె కెరలవేల! రానదేల!

ఇదిగో చోతసుఖము గాంచి యీసు బొగడలేను స్వామి
అంతరింప నాడు చీకటనవరతము తననజేను
వేయి వేయి జన్మలైన నీదియ దాట నాత్మస్వామి
నీదుదారి వెదకుచుండు నిన్నుబొంద దలచుచుండు

బంధములను విడగజేయు

బంధములను విడగజేయు బాంధవుడని దలచితి నిను
బంధములను జిక్కిరివిదె భవమునందు బందిగయితి

రాత్రినవలు గడచిపోవు రయమున నిల దినములన్ని
కాలగమన మేల గాటల గడచిపోవు శాంతిలేక
నేనుగూడ పొలుసుంటి నిరవధులగు దినములవలె
శోక మొలుచుంటి కంటి చుక్క లొక్కటొకటి కాల

కడలి జలల తరగలేల; కడలు జలము శాంతిలేక
కుదనశ్రయనేల నిలుల; వేదనలతో నెవరికొఱక;
జటులయుంటి నేనుగూడ అర్థమున మోషవలెను
అలలుంటి బొబ్బలెట్టి 'హ'యని కరుణింపవుగద

నింగిలార లేలమెలయు; విలిచి రాక్షులందురోహ
మాసిబోవవేల చెలి మని శాంతి నొంది పొంది
శూన్యమందు నటులయుంటి చుక్కలవలె చోట్లముగను
నీడు దారి జూచుదుంటి నిలిచిదారి దీపమువలె

కంటినీటి జాల తినిగొ కడలి గలియ నేగుదలం
అలగినపెను చుట్టలు నిని యడవి మృగములన్ని పెదిరె
రోకరుపనైతి నిదిగొ చూడుప్రేత రూపనైతి
చింత నిన్ని గూడ కట్టు చిత్రమువలె నేనయితిని

నా విషాదగాధ ముగిసి నవ్యజీవ మెవుడు గలుగు;
జగతి బంధనములనుండి జరిగిపోవు తెవుడు జరుగు;
ప్రియరాంభవి విలుచుచుండ ప్రేమజ్ఞాన రావవేగ
ఒక్కసారి పలుకు వినుము ఇంతనెపుడు విలువస్వామి

నల్లరాయి వ, నసు నీది

నల్లరాయి మనసు నీది కల్లగాదు నాదుమాట
 నల్లరాయి విలిపి పూజలెల్ల శతపదగును స్వామి
 ఎన్ని పరమలు గడకను నిటులనయ్యె మన వలనాతి
 ఎన్ని విన్నపములజేసి యెన్ని శ్రేయంపతి మఱి
 కరగి మనసు కలుణచేద కలముమోప రావదేలి
 రాతినునను నీది స్వామి ప్రతిలేవి నడవపునా
 కోరికలను దీర్చుమనుచు కొనరి విన్నా నిలువలేరె
 అటమటలను దీర్చుమనుచు నలుది శిలుపు లంపలేరె
 నిలిది నీతో మాటలాడ నీకు కలుగు లంపలేరె
 ఒక్కపారి కనిబడమని యొనరిపలికె తింతియగక
 ఏది, నీదువచ్చుతాడ యెచటజూడ గానబడను
 దిక్కులన్ని జూచుచుంటి దిశలచూర్చు లప్పగించి
 బాటనిలిచి వచ్చిపోవు ప్రతిమనిషిని యడుగుచుంటి
 పెడవి విరచువారె తప్ప శీర్షి తెలుపువారు వారు
 ఎంతకాల మిటుల నేను చింతచేసి మదిదపింతు
 ద్యాసముద్ర చాల్చి యిటుల దర్శనమన తెదురుజూతు
 నల్లరాయి మనసు నీది పల్లవిగుచునెపుడు స్వామి
 చిరపరిశయదాసి విటుల చిత్రహింస కేయటగునా
 నేనుతేయు చివతులన్ని నీకు తేరుచున్నదిగద
 ప్రేమ లేఖలన్ని చదివి ప్రయము నొందుచుంటివిగద
 నేను వేయమాటలన్ని నీదు హృదిని బాకెనుగద
 పాలుపొంగి నలుల నన్ను పరవశింప గావరమ్ము

అతియి అతి పలుకలేను !

అతియి అతి పలుకలేను. ఏది ఏది నోరు నొచ్చె,
తున్ననాది మాట నీకు మర్మముగను దెలిసెదవిక!

అటుపోటు అంబోలె ఆశ్చర్యముగ, యిది దివికి
నా మాటలు వినగరానా, విదియుగూడ మదిగనునా,
అందుంటు మౌనముగను నుండరముగ దెలియజేతు
జలపనద్ర హిమమిదువు జరిగొను కదలనటుల!

పెనుకపాను గలివలెను ఫెఫెమవి దివికిగదా,
దరికరానా నాయెపుడు దయగలుగదు విదియుగూడ
మూగనాదె లిలుకులేక మూగనెగ జేసెదవిక
ఉదయవచన వీధికలౌ తిగి నువము విరియునటుల!

భూమికంఠ మొందినటుల భూమి బ్రదలె నయటుల
పెదపుండర గుండెవియ పెద్దతేక లేసిరిగదా,
మాటమంతలేని నీకు మధురముగను దెలియజేతు
మధురసంత వాలయందు మధురములు బాదనటుల!

అగ్నివర్షకములు వగిరి యాకనమును దాకనటుల
వేదనలౌ వీకౌతయి రోదనముల దెలిపిరిగదా,
నీదు మనసు కరుగదయె విర్మలముగ నిలిచెదవిక
మౌని లోకరితి నాదిరి మౌనముద్ర దాల్చినటుల!

నరనరత్తి బావకుడను విధనమేల స్వామి! నానా
నిదియే నొక్క స్తుతినమంధు నేకమగుదు విన్నవొంది
నీ సుదర్శ భోగియందు నేను లీనమగుట విజయము
అదిగమున నేమనియెను. అయితాప మెటులగునా!

చిన్ననాటి బంధన సాక్షి!

చిన్ననాటి బంధన కొలు పీకవేయలేల స్వామి,
నాదుపాప మేమో దెలుగు నానసేర నొనరుదెలుపు.

ఇట్టిభగవత్ సేవయితడని నీను పుణ్యంబు దెలియనైది
నాదుపాపముగా దెలియ నాగు శిష్యునియై దగ్గర
నీన్ను చదివె యీ భగవదగ్రహణవలెను న్నామోహస్వామి
విరహమేటుల పడుచు పాటి వేదాంతము నుపసాదించు.

బొద్దియెట్టి నిలుచుచుంటి దండ్రులగ యాకాశవీణ
నేరకుడిగో ! యిది నాది యిది యాడుబిణు ॥ ద స్వామి,
నను పిడిచుటచేల బంధన సాక్షి ! పి ట్టి స్వరగగ
బొద్దియెట్టి బెట్టులపై బొద్దియెట్టి బెట్టులపై

కనులసేయి తొ బంధులని నామకంబు అగిపోయె
యొక్క యొక్క యెట్టులని చిట్టదేహముల వడలె
ఎట్టి పాపకర్మఫలమొ యెట్టులనెల యెట్టులనును
కంటసీద పదులపాటి కడలిజేరి నురుగులాయె

కుమిలి బుమిలి క్రుంగుచుంటి కుప్పవోలె గూలిపోతి
నాదు కప్పబొప్పలన్ని నాకు దెలియజేయమనుచు
నల్ల కురులుమోముగప్పె నల్ల వలుచు మోముగప్పె
నల్ల నైన రూపుతెరల నలు దెసలను చీకటాయె

ఈ విహారము నందిపొంది యిటుల నేను వాడిపోన
నాకొలుపులు జాలిజెంది నప్పు మెగము జూపినగద
కరుణజూపు మమకరించి రలల కల్లు జేయబోలు
నీ బుమిలి శ్రీరఘముల నిలిపియుండ కరముదాయె

తరలిపోకు నన్ను బ్రాచి

తలలిపోకు నన్ను బ్రాచి తావికొద్దోలెదో బ్రాచి
మలలిపోకు నన్నునదిలి నుదురిఫలము టుటలబ్రాచి

భజనచేయి చేతగాదు, ధిత్తిపాగ గీర్చిరాదు
పాటపాడి యాటయాడి వలవరింప జేయలేను
మోమునెత్తి యెటులనీకు ముద్దుమాట విశద బలము
నీదునామముల దలచుచు నీలితెరల నాటునుంటి

హృవులెన్నోదెచ్చి నీన్ను బాజినేయి నిగ్గులగును
మాలమెడనుజేయ నాదు మదిని యెవో పెట్టువులగును
మోమునెత్తి యెటులనీకు ముద్దుమాట విశదబలము
నీ యెటుటను నిలువజాల నీదుచాటు నుండదలచు

మనసులోని భావములను మదిట కలచనటుల నీకు
పాటలందు వదములందు బలుక నాగు దెలివిలేదు
నామనసును దెలిసినీవు నన్ను కలియవత్తు వనుచు
శీర్షి నానబడుచునుంటి విదపయేమి జడుగునొకడ,

నీదుపెరు నోటబలికి నిన్నుబిలువ నొప్పుదు మది
నీగుండెలు నా మనసున సరివప్పుల నొలకజేయు
నీవురాగ నేమిజరుగు? నిన్ను బలుకరింప గలన,
మాటరాదిపెడవినిప్పి మదినిమాట దెలువగలన,

ఇటులనేను బలుకలేను ఎదురునిలిచి ప్రభునితోడ
స్వామివచ్చి 'యేమని' నను బలుకరింప నిటులజేతు
వలుకుపాటలేక స్వామివదములవయి వ్రాలెదబడి
కంటనీకు తొణుకుచుండ కనుముసాసి మోమెత్తుదు

ఇదినలకటి పతివికాదు

ఇదినలకటి పతివికాదు అదినలకటి స్వామికావు
 మల్లెపూవువంటి మనసు మారిపోయె నేమిస్వామి
 నాడు నేను పిలువకుండ గాతునీడ నడచితి వటు
 మేనిమునుగు కాలియగదె మిగులజూడ దలచినావు
 మునుపుదీసి యగదెలలర మురిపెముగను నాట్యమాడ
 కనులజూడ వేమి స్వామి కఠిన మనసు వైతివేమి
 మనసు కఠియు సఖియతోడ జులచినీటి భావకేగ
 భావవద్ద నిలిచి నాడు భావగీతి బాడినావు
 నీడురాకొలుగు నేడు నీడురలేక యెదురుదూచి
 చుక్కలపీటు నొక్కటొకటి తెక్కెల్లెల్ల దెల్ల వాడు
 నేను మధురవీణమీట నీవు పాటపాడి నావు
 నేను పాడ మధురగీతి నీవు వీణ మీటినావు
 నేడు వీణమీటవేమి నిలిచి పాట పాడవేమి
 ఒంటరిగను వీణమీటి యొగయందుంటి సొగయందుంటి
 పాలుముట్టి యాకుముట్టి ప్రవతనలెన్నో జేసినావు
 విన్నవిడిచి యొక్క ఓణము నిలిచి యుండననుచు నాడు
 అనలు నీడుజాడలేదు దెసలు జూచుచుంటిరోజు
 మనసులోని భావమేమొ మదికి నెక్కె దెలువరాక
 యొగయుగముల కోకమీటుల యూదిరగుల జేయబోకు
 నీటముందు పాలముందు నిండుపెసను శక్తిమీరివిను
 చిగురుల నిటు ద్రెంపబోకు పింగల నిటు దెంపబోకు
 చిరశరివయ చరణదాసి చిత్తమందు జేర్చుకొనుము

శూన్యమైన నా హృదయము

శూన్యమైన నా హృదయము సుదులురేడి కలయవేరి,
పాడబడిన కొంతులోని యలల నేం కదిపెద విటు,

అకలాలు కిరమువలె నాళలన్ని నేత్యజించి
మోడువలెను నా విలిచిన మోడశూన్య జీవితమున
మలల చిగురుటాకు లోడ మమకరి ముచిత్రాలకజేసి
వవ వసంత రాగములను నా మది పులికించువేరి,

తీరవలె నా హృదయము చిమ్మ చీకటులను క్రమ్మి
చీకటందు చీరల యిటు చింతజేయు నాదుమదికి
మలల చంద్రశేఖ. అంటి మనసు కలపు మార్పువేరి,
వెన్నెలలతో నా మనసును వన్నెలేం చిలికిన విటు,

పేదహార తిండిపోయి స్పృగకాంతి తగ్గిపోయి
దీప్తినుడుగు ప్రమిదలోని దీపకళ వలెను నుంటి
పేదహార లండజేసి స్పృగకాంతి పులిక లిచ్చి
రాగములను మోడములను రంజనముల దేర్చివేరి,

లంతులేని మార్గమును నాళలేని పథికుడనయ్యి
నీడు నామమును న్యరించి నిర్మలముగ తోపుచుండ
తిరములను గణగజేసి దీప్తివములను నృణనజేసి
తీయని సుఖముగాను నిచ్చి దీప్తినేం విచ్చెడివు,

నీడు తొక్కిలిగలిసిపోవనిదులు నాకు లేవ, స్వామి
బంధనముల విడగజేయ భావ గణగునేమి నీట్లు,
భార్య మోడములను చిలికి యాళలేం అపెరు విటు,
నిన్నులేం యాజ్ఞాప నీకయి క్రమమెంది తిటుల,

దాయనేల యున్నదేదో!

దాయనేల యున్నదేదో మూయనేల దెలియ బిటుప
స్వామిని మది నిలిపి కొంటి! స్వామి నన్ను కరుణజూచె!

స్వామిరూపు నాకు నచ్చె స్వామి మెచ్చె నాదురూపు
బంటగూడి పొన్న భరిల వెంట వెంట నడిచితి మట
లోకమున! నేమి యిటులా! లోతుల గునగునలవేల!
తాగట్ల రేపెనమ్మ! కలిపింద స్వామి వెంట!

నను ద్రవించె స్వామినన్నె నాదుసిగ్గులభవి డలచె
కనులు కలిపి పాలతోట గలిసిమేము తిరిగితిమట
ఇరుగు పొరుగుకేమి యిటులా! వివరీతిము లానిపోయె!
కొంగుకొంగు ముడులువేసి కూర్చొనెదము రేపె మేము!

నీలమేఘ గాఢముదై న నీటుగాని సొగసునచ్చె
నాదుమేని పద్మపత్ర నవ్వకాంతి స్వామి చిలికె
ఒకరిపేరే లొంగి జూడ ఒకలాడ నరసులంద
ఈనడెల మీరు స్వామి ఇల్లాలుగ నగుచునుండ!

స్వామివెచ్చె నాదుపేన స్వామికరుణ నను ద్రవించె
అత్తపాత్ర కలువదలని యాలయమున జేరితిమట
ముక్కుపైని కర్ణు విడి మూర్చపోవ నేలనమ్మ!
అలుమగల ప్రేమ మీకు నచ్చెరువును గొలిపెన యిటు!

రేపు జగతి గుంత్సనములు రేపు రాత్రి వెండ్లి నూరు
జగతిజనులు జూచిమెచ్చ జగిగువెండ్లి యాలయమున
నన్ను రేపు గొనిచనుటది నమ్మకమని దెలిసె విభుడు
నేడె జగతి జూచు! రేపు నేనుబోదు ప్రభునివెంట!

పతివి నీవు సతిని నేను

పతివినినీ నతిని నేను సగయదేల నీకు నాకు;
కలిసిమాట తాడతాడ; నిలిచి పలుకు పలకరాద;

యుగయుగముల ప్రణయము ప్రభుయుగయుగముల బంధనమిది;
ఇదిగో, మాత్ర మీ ముడులును విడి యఖిలము నీకు దెలియు
ఏలయిటుల దూరముగను కలగి తొలగి తిరిగిద విటు;
ఓంటరిగను నొనిలి నన్ను నోరచూపు జూడదగున;

ఈ విరహ మదెన్నినాట్య; ట్టి కోకమెన్ని నాట్య;
మింటియక్క లేనొచ్చి నాడు కంటియక్కలన్ని రాలె
పక్షివోలె యెగురుచుంటి; పరుగులెత్తు హృగము వోలె
చేపవలెను స్థిరములేక చిక్కినయె నాడు బ్రదుకు;

లబలవలెను నలుచు చుంటి గార్తినన్ను శ్రోవమంచు
జాసినలెను బలాకుంటి బాహ్యస్మృతి జేతుననుచు
ప్రియసివలె బిలుగుచుంటి; ప్రతియముజేతు రమ్మనుచును
భార్యవలెను ప్రహర్షముగది పరిచరియలు జేతుననుచు;

రావదేల యొక్కసారి; నీవదేల నన్ను కలిసి
కంటిసిగ్గు గుడిచి నన్ను కనికరించు కోర్కెలేద;
ఇటుల నన్ను వ్యధనుబరుప యిష్టమైన కార్యమేమొ
విరహరాద సలగజేయ వేరుకై న చర్యయేమొ;

నుఖమునతోని నెఱులెత్తి చోద్యముగను నేలుబడితి;
నీదు మర్మమును దెలిసితి నిలుపథమును దెలిసికొంటి
మనవి పెడలు తీయి వినుము; హృదిని పెడలుమోస వినుము
ప్రళయమైన నాడు మదిని ప్రతి నింజము జూచు గొనుము;

ఇంతవఱకు దాచితినితో

ఇంతవఱకు దాచితినితో, ఇంత నేను దాచలేను!
నలుగురికిది విప్పితెన్న నప్పుటాటదేల నాకు?

రాత్రిపడలు దొరలుచుండె రగులుచుండె పాదు గుంతె
నీకొఱగయి యెగుడు జూచి నింగి చుక్కల యెరినులు
నాదులక విన్నలములు నడిచి ఎరిపి చువిగనెచ్చు
నాదులంధువులకు దెలుప నప్పుటాటదేల నాకు?

మచట మనసు వాడవనుచు మడిన నమ్మితిన్ని, నాళ్ళు
నేడుగాక శేపువచ్చు నేడుగదగనమ్మియుంటి
కొండలంత యాళలన్ని కున్నగూరె మింటినుండి
విఫలమయ్యె మనసు కోర్కె వేయికోర్కె లింక నేల!

ఎన్ని మొఱలు విన్నగూడ యెంత హస్తమును గలుగవు!
జాలురెన్ని జదివిగూడ జాణ దిరుగ సంపపుగద
ఇంత హిసమైతిని గద! ఇంత హేయసుయితిని గద
విన్ననుటకు నేమిగలదు? నీ దినములు నా పాపము!

నాజనులను జేరికొందు, నలుగురికిది విప్పితెబడు
నీవు కఠిన హృదయుతవని విలుచు నల్లగాయి వనుచు
చిలికి చిలికి యలపితినిని చేయివన్న లేదటంచు
పిగ్గవడగ నాకదేల! సిగ్గుతెంద నీవు గలుగు!

ఈ పలుకులు విజములేన! ఈ పలుకులు నావికాపు
విన్నుజేర విన్నుబొంద విడిచినేను గనుగొనుటకు
అన్ని జన్మరె తెదవిక! అంతరహస జేసెదనిక
విన్ను జేరి విను గలియుదు! విశ్రయమిది, తిరుగులేదు!

భవసముద్ర వివాదలేను!

భవసముద్ర మీదలేను భవసంధ మొదలజేయి
భవములోని పాశము నను బట్టియిటుల బండిజేసె

మరిచి నడచు లాటయందు మర్కముగను బయనమైతి
అడుగడుగున దుఃఖవీయ అడుగుదెంచి చుట్టివేయు
సుఖము దూరముగను విల్చి సున్నితముగ నైగజేయు
దరికితేర దూరమేగి జరిగి నన్ను చింతబలము

నడుడుచేయు యాత్రయందు నడిచినదిచి వెనుకబడితి
అవిగాని యాతనలతో యాత్ర ముగియదెందుచేతి,
గుడులు గోపురములు అవిగో గోచరించి మురియజేయు
అంతలోనే చిత్రరీతి నగువడకెటా మాయమగును

జీవి నడచు మార్గమందు చీకటివడువలకు బోతి
వెలుగుకిరణ మందుకొనగ వినుగులేక వయనమైతి
కాంత పర్వ కుటీ యది యదె చల్లగ మడిగోచరిండు
నడచుచున్నకొలది జరిగి నను దూరము జేయుచుండు!

వీటిలోని చేపవలెను నిలువక నెట యీడులాది
చేతులవిడచిది దరికి జేరలేక విఫలమైతి
అవలిదరి యగవడునదె అత్మవిభుడు గనపడునదె
దరికి జేరుచున్నకొలది దయలు జరిగి దూరమగును

ఇటుల యాక జెందులేరా, యీ ప్రయాన లెందుకీటుల,
నడుడు బొందు శాశ్వతవిల నడుడు ద్రుండుచెందు కీటుల,
నడుని విచ్చివానిజేసి నడుడు నలుపులిల యేమో,
ఈరిలల యింతుమాది విలయమొనగి కరుణగావు!

మధురవీణ పరాదేదనిక

మధురవీణ మధురనిక మనసునీడు దోచెదనిక
పాటపాడి మధుర తొణికి చరణముల జేసెదనిక

వీణమీది లేనెలలకు పరులధానిలు బాగుజేసి
కోకిలాలె మధురస్వరము గొలుపుల్ల రాగపాడి
మనసు గల ముక్కు ముత చుట్టికొక్కటి బాగుదెలిపె
నమ్మి మెచ్చి నీలు రాగ నడుస్వరం జేసెకొందు

స్వరమలతో కౌలము న్నవ్వుమున తిల్లి గారచి
రాగములతో ప్రసంగములల లతులదే - మనసు గూడి
నేనుగూడి ఎరుకొడి నీడు నను జూగొందు
పాటపాడి అని దనట పాటనేర్చి లిందుకొలకె

మాటలెన్నో బి క నీడు మనసు ముంక గడుగదాయె
అలలెన్నో సె నుటల అ - గూడి లలుకె - యె
నైనెన్నో జేసెదగద సరియది - జేవుగద
అందుక నిటు వీణమీటి యాలమిది పాడుచుంటి

వీణమీటు చుంటిస్వామి! వినుము స్వరము లెంతటిపొ
ఇదిగో, పాట పాడుచుంటి యెంతశ్రావ్య మధురన రిమో!
ఇదిగో చూడు మోరనెత్తి నిలువయుపుట జాతువేల,
తరిగితివిగ స్వామి నిన్ను గరుగ జేయలేదా జేయమా

పాటయందు నేమిగలదో ఎరవసించు జగముధులము
మాటవలుట నందులేని శూర్తమెదయున్నదో గద
పాటనేర్చి అందుకొలకె పాడుచుంటి మీటుచుంటి
అలకసిమె నాప్రభురపు ఇంకనెను నీ రాసిటి

రాత్రిచాల ప్రొద్దు బోయె

రాత్రిచాల ప్రొద్దుబోయె రాసెల యల సాసా
ఇటుల నున్నది గూర్చి నీడుగారు, పాసిగారు,

నంద్య పిలువలకు తమమనస్సు సోపరించె జగము
మోటుమోటలకు మోటుమోటు చలనంత
దీపములు కీలకములు బట్ట బలెను జూచుచుంటే
నీడ పలెను, పొద్దు పుట్టెను హృదయము కద్దు కొనవ;

రాత్రియందు రాత్రు డిసి రమ్మములగు లగుల మధ్య
తెల్లనైన మోటులకు నల్లనైన మోటుల విటపె
వెచ్చనైన మోటులకు నల్లనైన మోటుల విటపె
కలిసి మెలిసి పోయె సోగె గంగ యమున ధారలవలె

నల్లనైన మోటులకు నల్లనైన మోటులకు మోటుజూచి
జలజలమ్ర ముదలల ను చనుచుచెను ద్రవము లల
అధరము లున్న పాత మధుర మదన మీల్చుటను గనుగొని
భయముచె నుల అచితికడఁ బాధ నీ కదేమి చెలియు;

తెల్లపాత మోటులకు నల్లనైన మోటులకు నీడుగారు
నీలి కురుల గుంజుల నీలి కురులకు నీలి పైని
నల్ల, బ్రాహ్మణ ప్రకృతి లుట్టమాది నెనులి వచ్చి
కరువసోగె బియ్య కరువ సోగె నేమి చెబుదు;

ఇటు లందు తని పాపమునను వ్యధను తేడు కింకమీద
నల్లనైన మోటుజూచి నవ్వెదనని దలగు వేమో
నవ్వను న్నెడు నలుపుజూచి నాడు భాగ్యమని దలిచెద;
నెలుపె నాడు నల్లనైన మోటు; ననరంగుల వెలుగు లందు;

గతదినముల నీడలన్ని

గతదినముల నీడలన్ని కనులవలదు నిలిద్దినట్లు
వేదనలను రేపుదులదె వేయి కంటి భారలొలుక

చిన్ననాడె నాదుహృదయ నిగురులేల నేరనిటు
నాటినుండి నేటివఱకు ననవలదు బెరిగి నీటి

గానరావు కంటిపాన కంటిభార లొలుకనొగె
నాల్గు మూలలందు ఎదగు నాదు బతుకొక గొర్రెనను

అటలాడు దినములందె అట్టి పంజరమున నుండి
మురళిమూడి నా మనసుకు మోహ మగదే నీటి
నామనసుకు లోపవిషయ ముననీటి చెగి పోయెద
నీకొలుతై పరివహించు నిలువనొకటి నిలువనొకటి

పెరుగుచుంటి రోజు రోజు పెరుగుచుంటి గవోరె
నాదు పువ్వులు నాదుతావి నీకొలు-లి దిగి పోయె
హృదివిడిచి బయట వెడలి యెదురు నీరువోయి
అటులె దాదియందుచి ప్రభుల బయట నీరువోయె

గీతలవిగా రోజు రోజు గీయుచుంటి రే దెల్లి
గీతలన్ని గోడనిండె గీతగీయు స్థలముల
ఇంకనైన రాస లేవ ఎన్ని పడుట నీరువోయె
మొద్దులొక దరికివచ్చి నొడమనొకటి నీరువోయె

చిన్ననాటి యాళగొచ్చి చిరునాళలయ నీటి
కమ్మనైన రావనంత గాలిపాలు నేరు బోయె
అయినవిక హృదయ ములందు యెదురు నీరువోయె
రా బయటకు నిల్చి జూచి రొడిగి యెదురు నీరువోయె

జ్యోతి నేల విడిచితివిటు ?

జ్యోతి నేల విడిచితి విటు, జ్వాల నేల విడిచితి వటు,
నుంక వెలుగదేని నీకు యంత గర్వమెందులకీక,

నాడు ప్రభుని కుద్దబ్రహ్మ నవ్యరేఖ మొలికిరివిగ
ఇప్పుడు గలవు నారిపోవు సల్పదీవళిక వోరె
నాడు నుప్త యమరిసుఖము నేడు దుఃఖ యనుభవములు
ఇంకనై న విశ్వవిటుని వంకలేక భజనపేయి,

ఒనర నాడు వేదమెందు ఓంకారము వలె వెలిగితి
పల్లెప్రజలు పొడు మోటు పదమువోలె నేడుగలవు,
నాటి విత్తనుఖముతోడ నేటి అల్పసుఖము గనుము
కంటినీరు గార్తుపేల, కమలనాథు నాశ్రయింపు,

నాడు ఋషులు ప్రభుని దలచు నవకవనము వోలెను గలవు,
అరయ నేడు పామరజన యశ్శీలము వలెనుగలవు,
కుచి మరినపు రారతప్య చోద్యము లిల్ల దెలిసెనుగదా
అహము నిన్ను వింతజేసె నభరణమును హరిభజింపు

సుఖములవలె నాశరేఖ కుటునిపదము లొదిలితివిటు
సుఖము దొరుకదామె నీకు దుఃఖములలో తగులుకొంటి
సుఖము దుఃఖ పావ పుణ్య సుడులనుండి దరిదరాక
వలనుబడిన చేవవోలె వగలి యెగిరివడుదుపేల,

అహము విడిచి నమ్రతలను నార్యతోడనలను వినుచు
జగతి సుఖపు టాశలేక జొగ్గొరివయి నడిచిపోమ్ము,
మంచివనుల నాచెరిచు మధురప్రకము స్వీకరింపు,
సర్వలయుడు ద.స.గొని విను సర్వమందు గలిపిపేయి,

ఎన్నినాళ్లు యెదరు జూతు

ఎన్నిని శుభ యెదరు జూతు నేకతముగ వసమునందూ
 ముతువులన్ని గడుచుచుండె రూక్ష పేల స్వామి నీకు
 తరువులన్ని చివురులేసి తన్మయమగు పూలు పూసె
 కోరిలదిగో ఈ ము చుండె క్రొత్తతోడ జగమునిండె
 మధువనంత మొచ్చినదిక మనసు కలువరావ వేగ
 మానీపూల గుచ్చమగుదు మధుసమగుము యులమ్మ నుచును
 దీప్తికలిగి మహాసులికను దిశలు వెలిగి తేజమాయె
 తాపలాయె దాహమాయె తపముగాని విరహమాయె
 గ్రీష్మ మొచ్చి చిలిగినదె క్రిడ జూపి పోవరాదా
 మదనగీతి జాడెదనిక మలయననను దగుము నీవు
 కాలుపేను మావరించె కడవల నిల జలలు కురిపె
 నదులు నిండె యులు పారె నవ్యశోభ తొణుకులాడె
 వర్షము శుభ యేగుదెంచె చలపు దెలిపి పోవరాద
 నేమి నృత్య వాడెద నిక నీలిమేళమగుము నీవు
 దినిని భువిని వెన్నెలలను గీతలు కాంతి తొణుకులాడె
 చందమామ కాంతిలాటిక జాతి కడిసి చెల్లనాయె
 శారద నవరాత్రులొచ్చె కాంతివివ్వ రావ వేగ
 తెల్లకలువ నేనగుదును చల్లనైన రాజనగుము
 తరువులన్ని యాతులాల్చె తపసులవలె మోగులయ్యె
 శిశిర ముడిగొ నచ్చిన దిల శిలగరూపు దాల్చి తేమొ
 శిథిలశిలగ నీవు వెలయు శిథిలాలయముగను మెందు
 ముతువులిటల గడచుచుండె ముజువు నటన నీదు దయను

పూవువోలె నవ్వరాద!

పూవువోలె నవ్వ రాద పులకరించి బోవరాద
 చిగురువోలె నమముల చింతలన్ని బాడరాద
 పూవుల చిగురులను దెబ్బ పూజలెన్నో జేసితి నను
 తెన్నో తెన్నో చిరిచిగెన్నో రేయిబవలు కొరిచితినిను
 పెదవి కట్టి నాడుముడిని సన్నిధులను జిలుకవేల
 నవ్వు నవ్వు నడుముగని పువ్వుల విజిమ్మవేల
 నగటి కలుసపువ్వు వోలె ఎంత మేలః చింతలేల
 నేలజూగు ఫలమువోలె నేలజూపు లేలన్నామి
 నవ్వు నవ్వు నాడుములః కింతనములు జిలుకరాద
 నవరింగునః బిల్లి నీ తొలపనంత మాడరాద
 తిగగు నెద్య లేలాలలె తల్లసితన్న మనకలేల
 జాలనింగ కంగుజ రుగలు థాస్కటవలె వెలుగరాద
 కలుణ నొలికి కలకలం న్ని మలమువలె మురిసిపోదు
 నీదునిగడు సొగసు లన్ని విందకనుం దోయలంగు
 పితలు పాలధాగనలె ప్రియనదనము లాడరాద
 పొలకొంగు ధారవోలె గలిహసితము లాడరాద
 నవ్వటప్ప మునె నీడు నవ్వుకొంగి సొబగుజూపు
 దివ్య చక్రపులతో నిప్పు దీప్తిమీర దోయలంగు
 చుక్కలెను దూరిముగను సొక్కియేల దిరిగెదవలు
 తెరవెనునె నుట్యమాదు తిరిగొల్లభామ రీతి
 నాట్యవేదికెక్కి తరితనట్యరీతి జూపరాద
 మునుగులేలః తెరిలవేలః ముచ్చటలను దీర్చరాదః

మనసులోని వధిమతలోని

మనసులోని మమతలోని మర్కమంత దెలిపితిగదా
మతిలనుదుగ నేలస్వామి మదిసిగలుగు ముహురులను ।

పక్షివలెను పలుకుబట్టి గలగ నీల దెలిపితిగదా
నీడు స్నేహములను బొంద నీతి మంత దిగితిగదా
మతిల యల గలగు సామితి మంత యెల దిగితిగదా
నీ కొంతయ లోకస్నేహ విరుణులల నేనొలితి

వదతియధర విలసిమెలె పట్ట యల పెరుగులందా
మురిసెములను నెదనుబట్టి ముచ్చటెను మురుగులను
వేడుకంత నీకొలది విప్రతేజి నేనొలితి
మతిల నొక్కియ కదగునా మినునొక్కె లెనెనుచు

వరుడవె యగి కలంది పన్నె మునుగు లట్టితినిదె
విన్నదవ్వ వేటొకరిని నిలి జూడని తెలియ
వరులెవరని యగుగదగునా వరున గలది తెచ్చి నెన్ను
మేనిమునుగు దీయదా మెలిగెద నిటులనియనిగదా

మిదైనెక్కి జూచుచుంటి మిలమిలమున తలకంను
తలుపు దెలిచి జూచుచుంటి తరలిపోవు నాదలమతి
చీను చిటుకుమన్న నీవు జేరితిని మదిద్రుమింతు
పక్షిపలుక కల్గమునిన ఎరగ నీవెయ్యనులేతు

మాయజేసి యిటులనన్ను మధురమందు దింపదగునా
వలపుజూపి మాయలజూపి వందన చను జేయదగునా
నిన్ను నేను వలచితిమది నిరతము నిను దలచుచుంటి
దానిగ నను స్వీకరింపు దయగను నను నింతెదాది

వి న య వా క్య ము

చదువెదిచి వర్తముల క్రిందటి విషయము. కీ, శీ. చగిదిమఱి రామకృష్ణయ్యవంతులుగాడు తెలంగాణమునందలి నల్లగొండజిల్లా నక్రేకలో నమివమునగల చెరుకువల్లి నివాసులు, ఆగ్రామ పురోహితులు, భారణాం తరముందే వారు విజయవాడయందుగల బ్రాహ్మణపీఠిలో వివసించుచు, పురోహితవృత్తిచే జీవించిరి,

శ్రీ రామకృష్ణయ్యవంతులుగాడు వంధితులుగావి, కవులుగానికాదు. కాని భారత భాగవత రామాయణాది విహా గ్రంథములందలి పద్యములు. కీర్తనలు వారికి కంఠస్థములు, రామదాసు, కవిరుదాసు మున్నగుం క్తవతుల గీతములను వారు శ్రావ్యముగా వాడుకొనుచుండెడివారు. ప్రిం పొటలు, కూచిపూడివారి యక్షగాన కీర్తనలు వారికి విశ్వసారాయణములు, వరమే శ్వరుని మనసార నమ్మిన భక్తులు.

అనాదుడనైన నన్ను పుత్ర ప్రేమతో వాడు పెంచి పెద్దజేసిరి. వృద్ధావృష్ణ చివటిదశలో వారు న్యూదిగ్రస్తులైరి. వారిన్యగ్రామమైన టెలుగు వల్లికి వారిని తిసికొట్టివేళి నేను సేవ జేయవలసివచ్చినది. అనమయ మందు వారు దగవంతులై గుఱివచ్చి అనేకములైన కలవరింకలు వలవ రింకలు గావించెడివారు. వారి శ్వగతములనుండి వెలువడినవే యీ భక్తి గేయములు. స్మృతిహీనమై యాదశలో వారు గాంచిన మదురప్రభా వములను, సుగంధవచనములను, పూవులుగా యేరి మాంలా గ్రుచ్చితిని నారి స్మృతి చిహ్నముగా నేటికి పుస్తకరూపమున ప్రకటించితిని,

ఇందలి గేయములు మదురభక్తితోగూడి రాగయుక్తములై పాడు కొనుటకు వీలుగా మన్నవవి భావించును. ఈవిధమైన నాయశ్చము రనల్లలకు యేమాత్రము భక్తిభావము రసానందము గలిగించినను నాశ్చవి భవ్యమైనదిగా భావించుకొందును.

విధేయుడు,

ప్ర చు ర త క ర్త.

నాదు కనులు సీదలందు

బాదు నాదు సీదలందు సీదుకనులు నిలుచుటో
 నిలుచుటో నాదునటుల వేసవేల నిలుచుటో
 నీ నాదు కనువిడచి నీదుప్రేమ ముప్పిడిద
 అట్లు 'దేదో' నీడు చిత్ర మందలగున హృదయమందు
 చిత్రములు నాదు ముటియోగ చిత్రమెందు నిలువదుగద
 మృదులము గలదు యటుల పొసిబొసి బంధన మెదో
 నీదుప్రేమ విరియుమదివి నిగ్గులంగు గీచికలతో
 పాదములను పాదముల సులువు వాపుతో
 ప్రాచీనము మునిసిపోత్రో త్రోవపాట వెడలుచుగద
 త్రోవపాటలెన్నోపాడి కోర్కె దీ'పుటల రోజు
 నీదు సీదలందు సీదవలెను నేటనెరిగిన
 అట్లుననుచు నేనుముందు నాదును నాదు
 నాదును నేను భువిపి పొగడలనీ నులములు
 దెలుపలను దట్టి నాదు దేటవడగ నాదు
 మంగళనాదు కృష్ణదగుము సరిసవేల గోపికలతో
 నేను గోల్లభామనగుదు నిలచి గోపికలతో గూడి
 నిచ్చనటుల తాకు నీదు నగుమొగమును తృప్తిదీ
 పాటపాడి యాటయాడి నిరవళమున దేలిపోదు
 కనులు కనులు కలియునపుడు కాంక్షలన్ని దీనినా
 అకలన్ని దీరుకొందు నిరసి కాదిగీతల
 విన్నపమును చేసెనెటు వేలుచేసె న్యాయము యని
 మొదట నొచ్చుకొందును ప్రభు పదప సేదరీ ద్రువుకద

అంబా వేదము ప్రభుల సేవ నేనను?

అంబా వేదము ప్రభుల సేవ నేనను? అంబా వేదము | సేవననను
విష్ణువేదము బేయనాటి వేదపుష్పమున గడచెను

అంబా వేదము ప్రభుల సేవ నేనను? అంబా వేదము | సేవననను
శరణజూతి ముందునాగి నేనను? అంబా వేదము ప్రభుల సేవ
బ్రహ్మజ్యోతిషము అంబా వేదము నేనను? అంబా వేదము
చిరునామం అంబా వేదము చిరునామం దీరవేదము

నరక సాగ సముద్ర సేవ సమస్తమున కొంగుల
అలలతోట ముందువేసి ముదిముందు ప్రభులు జేరి
నా అంబా వేదము అంబా వేదము అంబా వేదము
నాదు కాదు అంబా వేదము అంబా వేదము అంబా వేదము

దీపకౌముదా ముదురు దీప్తి కొంగు అంగుకొనును
తన భవము సార్థములు అంబా వేదము దీనమరు
ఏయు అంబా వేదము అంబా వేదము అంబా వేదము
నాకుకోర్కె దీ దేవతా సేవ అంబా వేదము అంబా వేదము

కలననీల కలననీల కొంగుల రేపావియు
అంబా వేదము అంబా వేదము అంబా వేదము అంబా వేదము
అంబా వేదము అంబా వేదము అంబా వేదము అంబా వేదము
అంబా వేదము అంబా వేదము అంబా వేదము అంబా వేదము

ప్రభుసేవనగు నన్ను నిటల ప్రేతమునం జేయదగున
వేల వర్షములు నిటు నను వేదవేదముతోట కలది
అంబా వేదము అంబా వేదము అంబా వేదము అంబా వేదము
వింహమనగ నిట్టిది ప్రభు అంబా వేదము అంబా వేదము

సంవత్సరకవిత ముది యిటు

నుమదోర్జవరె మదియిటు సోలియాగు శేరిస్వామి
జ్యోత్స్నవలెను నా హృదయము జ్యోతుల వెడజల్లునేల

నీదు నామ మధుర స్మృతి నీలుచునేవుడు నుదినీగూడి
నవకాంతల తరిగలవరె , బ్రహ్మాండ చురునెవుడు
ఇటుల పుంకరిం బడుచు యిట్టి బ్రహ్మ సేవ తెలియగ
నీవెదోద శారదామయ నీ గలవరె సులలిలను

మందపలన వీరికలదొ మధుర మగు సుష్మనూరె
అంతమలను జిగదదీసి కత్తిరొ గూర్చ మొకకణేయ
ఈ వియగు కడలి , పల్లెలలి సోకెనొక
చల్లవై న నీ తరిగల మొక్కల మిది శ్రయకుటలు

అడుతొర శారదా రగు నునిగిసిన కవలమువలె
నాడుచుగిరి స్వర్ణకరిణ నామ మున్నేష పంపుడు
ఈ పదనుగు శతనమూ నే నీది నను నగుము కొనెనొ
నత్యమైన నీదుటాపు చలనమొగద యామధురను

జవని కడుల గిడుల నీసె లాంబరమున చాలివె
జ్యోతి నీని జ్యోత్స్న వీవె ప్రీతిత్వ నిధులు నీవె
జీవకోటి వీని భదమి శివ మూర్తాల వీవె
నీపులనీ దేదిగలదొ నీవెగల యణు మణువును

నే నిటువరె మదియిటు నీ హృదయమునను
అందుకే నీను నందుచుగిరి నీగుదిగిరి దేలుచుగిరి
చలనమిది సోపురాగల గీత మూల మస్వరేణ
నేనుగూడ నీగుడుపు నున్న యిట్టిమూల జేయు

కలకాలము నుండి బుంబులు

కలకాలమునుండి ఋషులు కనగలేని నీడురూపు,
అల్పబుద్ధి నైన నేను వలసి యెటుల జాతు స్వామి;
వసుదాయంత గానదిదెడు వస్తుతాల మంతగూడ
అణువుల నమ్మేకనమట, యణువులు సరమాణువులట;
వదమమైన యణువునందు వదవిదీర్చియుందు వంట
అణువుజూడ జాలను పరమణువు నెటుల గనుగొనెదను;

నరమనంట గిరులపై వి నదులసృజ్య నలలమందు
నల్లరాతి కలలయందు పాలరాతి ప్రభలయందు
నీ విహస విమలధాయ నిర్మలముగ నిలుచునంట
కోరియెల్లు కదలలేను కొండకోన లెటుల బోదు;

కానిపించు వ్యోమమందు గానదిదెడు ఇనుడుగాక
కోటిసూర్య కాంతిగూడి కోటిసూర్యులందు రంట
కోటిసూర్య మహనుల మఱి కోరి దీప్తి ని త్తువంట
దీపమువికఁ జూడజాల, దీప్యమహను లెటులజాతు;

భక్తి నిలిపినత్యమందు రక్తికెందు యోగులందు
యజ్ఞయాగ తపములందు యాజ్ఞికజన ద్యానమందు
తపములందు జ్ఞానులందు తత్త్వమందు గుండువంట
యజ్ఞయాగ తపసు లెచట, అయ్యో, అయ్యో, యెచటనేను;

అబ్బులందు నబ్బుడప్రభు, అబ్బులందు అబ్బడనేను,
మనసునిల్చి విన్నుజేరు మర్మమెటుగు యుక్తిలేదు,
దివిభునిని విరిచీయున్న దివ్యప్రథల వెదుకజాల
వక్షపాక దృష్టిబలపి భవబంధము దొలగజేయి.

అటనాడి పాటపాడి

అటనాడి పాటపాడి యలసి పోతి నోయి స్వామి
ఇట్టియాట నాపుజేసి యీ పదమును నాపుజేయి

మేమమాలికలను బూచి మిగులనెమ్మి నాట్యమారు
నే నెనరిని జూచి పొంగి నాట్యమాడి నటనసేతు
నా తెనరును చేరు నిలను నా యెరిగిన నాడు హితులు
నీవెరిలవు నా హితాదవు విన్నుజేరి నటనసేతు

హాపుజూచి భ్రమర మలరి పూని తూలి పాటపాడు
నే నెనరిని జూచి తూలి నేర్పుమీర పాదగలను
నా ముడముగూర్చు పారు నా తెనరును భేరు నిలను
ప్రియుడ పేర్లు గలవు రఘు శ్రీమగ్గిరి బాదెదనిర

రనినిజూచి కనులములిల కగులదేలు నీరమందు
రుముడు రంగుదికలను జూచి కోర్కెలన్ని దీర్చుకొనును
ఎవరి పొంగు ఛాయలు నను నెటుల పరివరింపజేయు
చరిని నీవు గలపుగాని పరగ దాపుజేరివుగడ

ఇంకవరిరు నాడిపాడి యింపులన్ని జూపిరిగడ
పేలుపు నొరసారి యూది వేదనంత ద్రోతుపనుడు
గ్రావదేల నన్నుజూచి పోవదేల తొంగిజూచి
తగటిగెన్న బండ్పటండ కనుచునుంటి కనులు దెలుచి

ఇటుల నున్న నలగజేయ నిష్ఠమైన బాల్కమేన
ఉనురు దిగులు నీరు నాడు ఉన్నదంత నీటదగులు
నీ విరిహామ పరిహరింప నే నవుడిక నుండునుగడ
నానలె నున నీవుగూడ నాకల విలపించు వేయొ

నిట 'మ' గాదు. నీ తల్లిదండ్రులు

[illegible]

పద ప్రయోగ శాస్త్రము : పాఠ్యముగా ఉపయోగపడే పదములను
 పాఠ్యముగా పాఠముగా ఉపయోగపడే పదములను పాఠ్యముగా
 పాఠ్యముగా పాఠ్యముగా ఉపయోగపడే పదములను పాఠ్యముగా
 పాఠ్యముగా పాఠ్యముగా ఉపయోగపడే పదములను పాఠ్యముగా

[illegible]

శాసనసభలోనే ప్రజాసంఘ సంస్థలకు వేరే గాఢ
చింతన చేసే అవకాశం కల్పించడం ద్వారా ప్రజా
సంఘసభలలో ప్రజాసంఘ సంస్థలకు వేరే గాఢ
చింతన చేసే అవకాశం కల్పించడం ద్వారా ప్రజా

తొలిసారిగా నేను గూడ తోటిజీవీ వగుచునుంటి
 తొలిసారి అన్ని విధాలగుచును ముగిసితి
 మాటలతో మగచుకొని మధుర సుఖముల నునుచు
 అక్కడ నిద్రించి విచ్చివినగా అందుకొనునూ సుఖములు.

పూవువోలె నిరియు చులకు /

పూవువోలె విరియుచుంటిఁ బూవునొకటి నేను నులకు
చులకు నిట బావుకొచ్చి సరసగి నాడరాద.

నీట మీటుచుంటి నిటగొని పోయి నీలము ను నీలమున
పొడుచుంటి అలికితి కృష్ణ బాగు నుటకు నొకటి
నీలము గూర్చి నాడు నులకు నేనొకటి నులకు నొకటి
చూడ జేరరావ నాడు నులకునొకటి నులకు

నాడు గీతి పినుచు కోర్కె బదులు బదులు గుండె నొకటి
కోర్కెలనని దలచి నన్ను నులకు నొకటి నులకు
పొడవేమి లలిత నాట పొడవొకటి మురిసి నొకటి
నే దలచు కోర్కెదీరి నొకటి జేరి నిర్మలమున

పూవు కదలు నుండె నిటగొని పూవునొకటి నొకటి
బాగు నులకు నొకటి బాగు నొకటి నొకటి
నీలము నొకటి నొకటి నొకటి నొకటి
ప్రాయరాదు దోషమునను నొకటి నొకటి

నొకటి నొకటి నొకటి నొకటి నొకటి నొకటి
నీట మీటుచు దు నిటు నిగురి నొకటి నొకటి
నొకటి నొకటి గడుచుచుండె నొకటి నొకటి
నొకటి నొకటి నొకటి నొకటి నొకటి

అత్తపాము అలిగి నన్ను పొడవొకటి నొకటి
అత్త నన్నునొకటి జేసి తలకు నొకటి నొకటి
అటుల బలిపొసంగునొకటి అట్టి సాధి నొకటి
నొకటి మొత్త దెలిసి కొనుము నొకటి నొకటి

ఎంతదూర మీ పయనము ?

ఎంతదూర మీ పయనము? ఎంతదూర మీ ప్రణయము?
రెంగి హర్ష కోమలతో జలధినిడు తెన్నినట్లు;

భూపుష్పం రేకవిరిసి పులకరించు నాడుదుది
కవిరూపు నన్నుజేరి తనువు పరిమళింతు వేళ;
క్షణము నిలిచి కనులుకలిపి కలగి వేగ జనెడవేల;
కావమునను వారిరాలి తనువు ధూళి గలుపుచుండు.

నింగివీలి మేనుమువలె నిలిచి తిరుగు నాద్రుతుకున
హృదయవీధి మెలపు మెలసి నదయజ్ఞాదయ దయ్యోనవిక
కనులు రెలుచి జూచునరికి కనుమరుగయి దాగెడవెటా
కంటినిటి కోమలను గరిగి భూమి దడుపుచుండు

ఫలమిదూపుదార్చి నేను పులకరించి జూచునరికి
నింజేను క్యాముడవయి నింగి నాట్యనూడెడుగద
దాపుతేరి పేదదీర్చి దయనుదలవ వెందులేక;
మౌనమంతి వలపుతేని మగధిప్రణయ మెందులకిక;

వనముదాటి గిరులుదాటి భూన్యమునకు రోపు నాడు
ఏదరూపు దార్చినన్ను విడివెందుతేక స్వామి;
దారికాచి యర్దుదిలిచి దయనుదలవ వెండులకిటు;
ఎందుకిటుల ఎంతదూర మీ పయనము నేను నిపు;

తర్క నేను తెరిసికొంటి తగువుతేడు విడు నాకు
నిపు నేను నేను నేను అనుకొనుటయే నాడు తర్క
అన్యాయం నున్న చిన్న నాకుబయట జూడదగునా;
నయంబునున్న చిన్న గంటికోడ జూడదగునా;
చేరితి మ్రొక్కుచుంటి స్వకరింపు కళముతాకి;

నాదు వ్యధలు కంటు లేద?

నాదు వ్యధల కంటు లేద? నాదు శోక మంటు లేద?
 నాదు కథలు కుది ముగించి నన్ను త్రోవ పెట్టి పోయి
 వేదంతో నీ హృదయము వేరు ప్రకృత్యయ్యై గంఠము
 నింపి జూడ నొక్క రేగి విండు వెగల గుండ మాయె,
 బాధ్యములతో సాహసించి చిచ్చి శిఖలవోలె చెరిగి
 నాదు హృదయ నగ్ని శిఖలు నభమునంట పెరిగెనేని

జలదరించు నాదు మేను పులికరించు నాదు తనువు
 విన్ను కలియు వేదంతో నిమగ్నమై యూరినను
 పల్లవై నీ శోకములతో వేదములతో నింపిమగులు
 సృష్టియంతయును శివుడు జేయు నాట్య భంగినవలె

వింటి నర్థ మేమనునలె కంటినీరు నొలుగు చుంటి
 కౌ నుంటి నీ పొందుచుండె కంటి చూపు దిబ్బదకుండ
 ఇట్టి రొగలు దీర్చువారు ఎరు రేయ నాదు శోకము
 నీవే కనులు గుండవలెను - నీ హృది నీవు జేర్చునలెను

ఇట్టి శోకములను దుమి యెక్కి, దివము లిసుల నేను
 తతిగి తరిగి పొందువోలె ద్రవము దాప మితిని గది
 కొదిసిగట్టి దీపమైతి కొర్కిలేదు తిరిగి వెలుగ
 నాదు వ్యధలు జంతువువగ నన్ను జేర్చు గమ్యమునను

నాదు కథను నాదు పాత్ర నటన జేసి తిలకములు
 అడలేను సొజలేను కుటన పేరు నెచ్చలేను
 బాధనంటి నొక్క క్షణము యూరిచెలు నొప్పి నాదు
 నేడె చివరియగునని నిలిచి కథను పూర్తి చేయ

కంటిశోక ధావలేల!

కంటిశోక ధారలెలు! కంటినిచూచి భావమేల?
నేడుగాక రేపుచు నీరసించుచేల పలుమేల?

యౌగయుగముల బంధనమిది ఒకయని ప్రభు దేల దలచు
అరిపి మనసు మనసు గలది యుడలనేల జేతువు రొద?
ఎల నలిగి నను ఎడలనో? ఎరిగినిను దెలిసికొనవు
కంటి నీరు నోలుక కరుణ గలుగు ననుచు జెందకు భ్రమ

ఏమి తప్ప జేసినావా, యెటులనీవు దిరిగినావా
అందు కలుల మోము ద్రిసి లులక తెందె నీదు పిలుచు
తప్ప యెద్దు కనుక నీవు తగువు జేయదుగుని యెటుల?
తప్ప దిద్దుకో నుయి ముందు తడుపరి హృదయశోక మొలుకు

ఎవిష జీవు లెలను గలవు! ఎంతమంది జనులు జేరు?
వారెల్ల ప్రలు సఖియలె స్వామివారి భర్త! హర్త
వారెల్ల నీవలె బహు పగలు జెంది జూడలేవ?
ఎందుకలె యరిలములు! ఏక సతవ ప్రభులు నీవు!

కంటిధారలొలుక మాను కరుణ గలుగు ప్రభుకు నిజము
నిశ్చలమగు ఒక తొడ నీలపు మనసు ప్రభుని దలచి
వేదనలను శోకములను పలపలచుటలన్ని మాను
విర్యలమగు కొలనులోని నీరజవలె కాంచి తొలుకు

మతివ యెత్తుములను విడుము! నూధురిమలు తొలకరించ
బొట్టి దిద్దుకొనుము సుదుట చెట్లవోలె పచ్చ నగుము
ఈ విరాగ పరిహములతో నిలుల ప్రభుని చేరలేవు
కామమును త్యజించి నిలుపు కంటిముందు నిలుచు విభుడు

మదిని దుఃఖము టిందులకే !

మదినిదలచు టిందులకే, హృదిని విణచుటందులకే
అరచిరిసిన పలపు సుమము చరణములను సుందులకే

కోర్కె బిట్టిననుచు తెప్ప కొనరి నిన్ను, కోరటోను
ఏమడుగుదునో యెఱుఁగు నేమరికలు నేయబోతు
పులకరించి నా పలపులు పులక జూతు పూనినదిటు
వారి రాలిపోకముందె వానపలకు జూత రచ్చు

కొండ్ల లేదు కానెనని కలిపి ముఖము పొంద యిలను
నీటి బుడగయనుచుదోనె నిర్భయముగ నీజగవలూ,
నాటినుగిరి మాల గుచ్చి మాటిగ నిను జూరివేయ
మిక్కిలొడు వచ్చి నీన, పగున గలిపి పోవరాదా

ముగ్గుటొలుక, మోమునుగని మురిపెముగను నగుదుననియ,
టిప్పి దగులనేమి నాడు దృష్టి కలిగి నీ మొగమున
అయిన నిటుల జేసె స్వామి నాడు గుఱుట యనుచునుంటి
ముఖము జూనిరండ పాద భయము నిటు జూచి స్వామి

దివ్యరూప తోకొరి జూచి దివి ముఖముల నుండెదననా
అట్టి యాళ గూడలేదు జుటుల పలకబోతు స్వామి
కనుల గుడ్డ గట్టుకొంటి కొని అదై న జూత ననుచు
నరగుగ పడములను దెచ్చు, కరముమోపి పు-జనీతు

పరవదికను గను నేను పరగ నీ, పలపు దెలువ
నీ సఖియను, నీదు చెలిని నీదు గుఱుటయను గద
మాత్రమిదిగో చూతు స్వామి, టిప్పి దివి అల్ల నాడు
జన్మ జన్మలయినగుని పలికెనా యెదురు జూతు

ఒక్క శపథ మూనితి నిదె

ఒక్కశపథ మూనితి నిదె ఒక్కప్రశము పట్టితినిదె
 నిన్నుజారు నంతవఱకు జ్ఞాము కాంతి నొందననుచు
 అలలవోలె హోదలెత్తి ఆహరహమును వినుదలచుచు
 శిశికాం మేఘమునలె శ్రుముగను బిరువులెత్తి
 ఆ దిశలను నీదిశలను అంతట విను వెదకుచుంటి
 నీ కొఱకయి యీ యడుమలు నీ కొఱకయి యీ సొగయుట
 ఆవరకను ఈ వరకను అరవిముసము కాంతిలేక
 విడిసిగాచుములను ఎఱచి వినువులేక చింతనలతో
 పిచ్చుకెటల గూడుకొఱకు ప్రిదిలి బాధనొందినటుల
 నేనుగూడ నటువలె ప్రభు, నీకొఱకయి కుండుచుంటి
 దూరదూర సేమలందు దుర్గమమగు కొండలందు
 మధుసనుముల పుష్పములలో మధువుసంత ప్రోవుజేసి
 తేనెటీగ యెటులగూడు లెచ్చురేనె కాంతిలేక
 అటువలె ప్రభు నీకొఱకయి అహరహమును దిచుగుచుంటి
 వేగుచుక్క పొడవగానె వేగలేచి వినుతిసేకు
 పేలుకొలుపు పాటబాటి మిగుల నీడు భజనసేకు
 ప్నాన సంధ్య జపముచేత సావిత్రి ప్రవముచేత
 దినమునంత విదుస్వరణ దీనుడనయి పేయుచుందు
 సజ్జనులతో ప్నేహమాయె సాధువులతో సంగమాయె
 నిదురబోవు నంతవఱకు నీ గుఱించి రలచుటాయె
 చేసిత శపథమును నిన్ను జేరువఱకు నాగననుచు
 నా శపథము నెగ్గజేయి నాకు కాంతి గలుగజేయి.

కంహంకుహంమని పంధువనపపిని

కుహంకుహం మని మధువనమున కోయిల నయి కుయుదుంటి
కుహంకుహం మని నీవు గూడ కులుగ రాద జతగ నాతొ

అర విరిసిన నుమము తివిగా యాకనమున తారలగలె
చీకటి నిదె జ్యోతులవలె చిదులేసె చిత్రముగను
నాదు మోహమావలేక నభ్యయింటి సరసతమని
జంటజేరి నీవుగూడ జతగ నాతొ కులుక రాదా

తాని నగిమలించి గాలి తనరి వనము గంధమాయె
మత్తుచెందె నుమతలూరె మధువన కుక పితముల కిల
నా మనసున నుమలు రేగె నవ్వడాన జడులు విరిసె
తీయగ నిటు సరసజేరి తిపి పలుకు పలుక రాద

నింత పంధుర దృశ్య చిత్ర మెంతహాయి వ్రవక్పతి వింత
తరువుల గంధ్రాది గజలు భమ ప్రేమను దెలియజెయె
తరువు లటులె అరలను హృది తగ్గయుమై హత్తుకొనియె
వలది సన్ను నీవుగూడ వలపులన్ని దీర్చరాదా

కందమామ వెన్నెలలతో నర్వమెటుల నరిజమించె
రిజితిముసలె రెల్ల నాయె కనమలూరి నదులు పారె
వికహగీతి నాదు హృదిని వికనమొందు పుష్పమువరె
అదిగా సాడుచుంటి స్వామి అరివాయూరి మొలకజేసి

మధు వనమున మూర్ఖనంది మత్తుజెంది నీ కొఱకయి
రింటిరిగను నుగిసయ్య యొరులు లేను జతగ నాదు
నీడు గాక తెదురు చూచి నిశ్చలముగ విధిలముగ
విరహగీతి వాడుచుందు నినువారిల మనసు గలుగ

తీపి నూటలేల స్వామి?

తీపి మాటలేల స్వామి! తిరునై న హృదయమేల,
వాంఛ దీర్చుకొంద నిటల వాక్యములను బలుక నేల,
నవ్వచుడు వెళ్ళడు నీవు నవ్వమోము వెలుగు తింద
క్రీగంటు జూని నన్ను క్రీడకు నుపి గొలిచెదవు
పరవశించి పులిచలిగిది పడగున నిటు కరిలి రాగ
చుక్కటిలే దూముగను చూపు కంద వెందుచేర;

అర విరిసిన నుకము నిచ్చి యతి విశయపు వలపు దెలుప
అభగ్గు హస్త ముద జూపి యెటులె అరగునని బలికెడు
ఏది నీడు మాట నిజము; యెటుల నమ్మియారకుండు;
మాట నిలుపుకొనని నీడు నుంచి తనను దేలి తెవుము;

మరల మారి నాడు పదిని మూర్ఖులేల తేపిదనిటు;
రాగ గీతి బడి నాడు పదిని యేల లెంచెద విటు
కొనితొగ్గి నిన్ను నేడ తెర్చిగు; నను నీడు హృదికి
లడలి యడలి యెరుఱుంటి యార్జనమున మోషవోలె

తీపిమాట లింక విసన నీయనై న మరల విసను
మగ్గుభువన మోహనమగు నుభ విమలము జూడ నింక
నాడు ప్రేమ దెలిగు బలుక పటన సేయ ప్రేయసివలె
మాటలేల వేయ యొక మాటలు సరి నీకు నాట

అయిన నొక్కమాట స్వామి అరయుమిగ్గ వివరిసేకు
నోట బలుక జోను గాని నునులు శేష మగని యెపుడు
బలుక ననుచు నే బలిగిన బలుగు నిజములని దలవకు
పలుక లేనినాడు నీకొ పలుకె యాగెనని దెలియుము

కంటిసీటి నొలుకుకు చుండుట

కంటిసీటి నొలుకుచుంటి, కడవలొలుకు బానలొలుకు
నీ కిటుగతి యెటుల ననుచు నిలిచి యెదుగువాడు లేదు.

ఎక్కి ఎక్కి యేడ్చుచుంటి, యేడ్చు పూండ్లు గడచుచుండె
చిగురు బాకు వేయుదురదె, తెల్లయాలు రాలుచుండె,
నా హృదయము పల్లవించి నీవనుకుంటున్నావు యెప్పుడో,
కోరి మెప్పుడంతమగునో, నుభయమెప్పుడు పిలిచిజూచు?

నెలలుగడచు చుండె చంద్రరశ్మిలు హెచ్చి తగ్గుచుండె
చంద్రవంక వారముగను, పూర్ణబింబ మెరిగిపోవు
నా హృదయము పూర్ణమగునా నాదుటావు నీవురావ?
ఇటుల తెల్లనాటునేమో, యెదురు జూచి నాదుట్రుడుని

తార లంబరమన బొడిచి కరలు మినుడు మునుడుమనుడు
బుల్లిబొకటి ముంటెబుల్లి, బుల్లి బొకటి యెన్నమించు
విదురమూని రాక్షసులంత నీకొలుకయి యెదురుజూచు
తెల్లవారుచుండె రోజు చల్లగ నొక్కటా బావు

చూపుతగ్గె గలముతగ్గె, స్రుతగ్గె నుగడు, దీహముల
మోము గాంతి ధీమాబాదు ముదిమించు నెత్తితెక్కె-
బామలపైని వేలిమందె పూచి జూచు చుంటి స్వామి
ఇప్పుడైన గావవేగి, యేల యెటుల వేసుకలూవు

ఇంతవిన్ను జూడననుచు నీవిది దిగురొంది ప్రాంగి
కంటికోరి మిటులనేను కడవలమటి గురియుచుంటి
అస్తమించు తారవలెను నస్తమయము సొంపుచుంటి
నీవులేవ? యున్నరావ? నీ అలవల బావుజూచు

సాంప్రదాయములు గలిగిన

సాంప్రదాయములు గలిగిన యింటి యాదవడుడు నేను
నీ సడతలు మెచ్చవలె నీదురాది సడవలె

పట్టుకోవకులను గట్టి పట్టు వత్తములను జాట్టి
పాలు గోతబట్టి పూల రంగునవలె పెడలివిగ
ఇంటనున్న చరితాదానీ కిలటినీడు దాల్చింక
ఈడు లలిగి వాహనముల ఉత్సవములు ఈగున నీకు

ఒక్కమాట ఒక్కపత్తి ఒక్కదాణ నున్నాడెలిపి
గేరదుంత తిరిగి నీవు దీక్షాకైదులను గడ
గులకొంక లగ్నగూడి వర్షశివు సేనజేయి
అరికొంతను నేనయిని పరికొంతలు వచ్చులైతి

బలము గోత్రములును లేవి కోటియెరిగి జేగులట
తలుపు బట్టదు గి రదిగొ డబ్బనమును జే మదురట
అంటుని పొరిగలిసి యాలింగున మూలకొల
ఉట్టినింటి చూడకాల పుట్టినింటి కేనుజోడు

సాంప్రదాయ గర్వములతో చనువువీడి తగవులాడి
అర్కవిధుని పాదులొలుతు అమగ్రేషు గొలుపోతి
బట్టెవచ్చి స్వామిగతుణ నట్టెదొండు జనులనడుగ
అపమలెనివారె ప్రభుడు నాత్మకైన దుట్టముల

అహమువలన నీ విధముగ నవిషములు భస్మనమయ్యె
అపమవలన తీవరమున నాత్మవిధుని బొందనైతి
అహమునొదిలి వివరముగను నన్యతునిదె గొలుతువింక
అరిదిగ్రేమి యెష్టమగునొ యాదములను జేయుచుందు

వేడ్కొత్త గాదసామి

వేడ్కొత్త గాదసామి వేడి నిన్ను బిలుచుట యిటు
పూవుతేనే పూవుడులను పులిపి విరజాజాతివ్వ

రదులకొమ్మ 'రమ్మ' అందు జీవణములగు మెత్తలందు
పూచిన పూవురేకల హధుప్పప్పుమయ్య నా హృదయము
వేడుకకయి కాదుస్సామి వేడి నిన్ను బిలుచుట యిటు
సుందరమగు నాది హృదయ చందనమును నిలువినవ్వ

వింగినీలి యుల్లమున నిలుచువేల తారలందు
దండమామవంటి పూర్ణ చాగిల నా హృదయము
అలలాడిగాడు నిన్ను సరుగు దెంచుమని బిలుచుట
పూర్ణహృదయ బింబమునిది బూర్తి తేయ నీ పెదముల

ఉదయనంద్య మనకలంగు కదిలు వెలుగులేఖలందు
సుప్రభాత అరుణాకాశ శుచికిరణము నా హృదయము
రానక్రీడ సమసగాది రణలనల్ప కోర్కెగాడు
కుదియ గు నా హృదయలేఖ కుట్రమందు గలుపుటకయి

వింగిపుడమి కలిమి తీతిని సంగమమున సుందరివలె
అందమైన వనరేఖ సుందరిములు నా హృదయము
అలరేమి దీప్తికొంగి నరసిగాడు విష బిలుచుట
అందములను నాదు నీడు సుందరిమున గలుపుటకయి

ఈ విరహము వేదనముల నిలుల నిన్ను నే బిలుచుట
మత్తుకొత్త గాదసామి మరులుకెంది గాదసామి
కొక్కొత్త గాదు లేక కొట్టిచీర్చమనియు గాదు
కొనను మిగులకుంఠ నాదు కోర్కెలన్ని ద్రుంపమనుచు

కాఠమబ్బు పొరలయందు

కాఠమబ్బుపొరలయందు కాంతిరేఖ యెచ్చటిదిట
దిశలుక్రమ్ము చీకటగును దీవకాంతి యెచ్చటదిట

విన్నుజేరు కాంక్షగూడి నిఖిలమంత నేత్యజింది
అందకార తమసులందు పరుగునూగి నీ కాఠమబ్బు
కాఠమబ్బు బాపగుచి బాపగుచు లేకమేళ
నిర్జనమగు యీ స్థలములు నిఖిలము గిరిలొడ లడవులు

ఈ మనసుకు తయ్యాలెన్నో బట్టికాట దానిలెన్నో
ఇటులె బోవుదుంటి నడచి యటునడచి నుటి కనగ వివక
క్రొనులెన్నో నడుచితినిటు క్రొనుగింత పడినినోడు
కోర్కు దీనినంతవలె న కొనవలెను నిటులె నడచు

గిడులవెన్నో యడునిలిచి గిడులనన్ని దాటిపోతి
నడులవెన్నో యడునిలిచి నడులనన్ని దాటిచనితి
అడవులెన్నో దారినిలిచి యడవులన్ని దాటితిగద
ఇంకనై న గానరాదె ఈళ! నీను నాలయంబు

ఏమిటిగె నా మనసున గుటులనయ్యె చిత్రగముగను
కోర్కెలన్ని దీరినటుల కోర్కెలన్నియును నశించె
కామములన్నియు నశించి కామ్యమేదో గలిగినటుల
విన్నుబాధనటు నటించు నిజమ! చెప్పుమ! యంతయునిది

కాఠమబ్బు పొరలలొన కాంతిరేఖ జూలమంటి
చిక్కనై న చీకటలను దీవకాంతి జూలమంటి
అణువణువున చిత్రముగను విన్ను బాధమంటి స్వామి
నేను తీవమునను గలన! విశ్వయము దెలుపలేను!

నీదు తప్పు లెంచవేమి ?

నీదుతప్పు లెంచవేమి? నీ నడకల మాధుర్యకొనవు
నీవుని తప్పులెంతువేల? విభవినంద తేతువేల ?

విశ్వలముగ మనసునిలిపి నిండుప్రేమ విలిచినావ?
విశ్వలముగ మదివిడలచి నీదుస్వామి దలచినావ ?
నోటస్వామి యని బలికెడు నెటకొ మనసు సంపుడుండు
ఇదియభక్తి! కాదు కాదు - విది చరణము వికృతమగును
లోకచింత నొదిలితినని లోక బలికెడవు నెపుడు
కోర్కెలపలు పెనుగులాట కూర్మి నిలుదదొక్క-క్షణము
క్షణము మౌనమౌనపుకడ మనసులోని కదలికలను
కోర్కెలెన్నో కోరికోరి కొండలెన్నో యెక్కెడవి

ఎంతమంది మానవులతో నెంతచిత్ర స్నేహమిలను
మాటలెన్నో బలికెడవిల మధువులెన్నో నొలుకుదుండు
పరులనును నొచ్చునటుల పరుషపదము లెన్నోబలికి
కంటనీరు గాల్చునటుల కొలుచిచ్చు పెట్టెదనిల

చీపుచిటుకుమచి గతచిన చిదివివేరు వెందుచేత ?
పాముజూచి వెలుపునంది పాటిపోదు వెందుచేత?
పక్షిపైదు వ్రాలకుండ పరగ మంచె నెక్కితనిల
ఇన్నియోశయంబుకొనుదు చిరునిశేర గోళదగున ?

అవునుస్వామి నాదెకప్పు ఆత్మపరుకుమాట విజము
విశ్వలముగ విన్నుదలచి నిముసమైన గొలువలేదు
కోరికలతో యాచనలతో కుండుచుంటిలోకమందు
విందలొడ తప్పునాదె నిలిదిలిచిరె క్షణము

నాకెవరును లేరం జగతి

నాకెవరును లేరు జగతి నాడు కష్టముల హరింప
నే నెవరికి గాను జూడు విన్నోకనినె నమ్మితిలను

ఎవ్వరెవరో చుట్టములట యెవ్వరెవరో బంధువు ట
చూడన త్తు బంధులిలను చిత్రముగగఁ చోద్యముగదఁ
ఎవరికెవరు చుట్టములిలఁ యెంత చిత్ర ప్నేహ రీతి
నే నెవరికి దంకి జేర నిన్ను దప్ప నమ్మను గద

బంధువులట నుండ నిమ్ము బ్రతుకెయలను చిత్రము గద
నెట్లుచేమిఁ బ్రతుకేమి, గిట్టుచేమి చోద్యముగను
ఇంకలోనె యెన్ని యాహ లెన్ని యాస లెన్ని కిథలుఁ
కాంతి తాను జూరగొనకు శాంతి యెగుల నేలరాదు

జగతి ప్నేహ నీరసములు క్షణము క్షణము మాగున్నొందు
అంకలోనె యూది పాడి యలరు సుఖము లనుభవించుఁ
అంకలోనె లోప లోక మగ్నిశిఖల వ్యధల నొందు
ఈ విచిత్ర ప్రకృతులను నే మనుచును మదిదలంతుఁ

బ్రతుకు జగతి చిత్రము గదఁ బ్రతికి సుఖము లొందజాల
అడుగుడుగున వేదన గదఁ బరయ వ్యధరె ప్రతి జీవికిఁ
సుఖముల కను బరితపించు సుఖము చేలి కంద దనలు
గాయపడిన లేడిపలెను కలగి యనువు బొడులుచుండుఁ

జగతి యోళ మమతలన్ని సర్వము త్యజియించిరింక
నే నెవరికి ధాపుజేర నీ వదముల నమ్మువాడఁ
వేదనలతో నీ కొఱయి వ్యధను తెందు కలహంసను
వినుముఁ హంసగాని మిదిగో వేగ పరమహంస గలుపు

ఏదగ్గర చేతిచలువో!

ఏ భగవతి చేతి చలువో, యే పరముని తిప్పి చూపొ,
ఈ దివ్యమన నాడు కోర్కె యీ విధముగ నఫలమాయె.

రిమంగ నంగు శేటమొచ్చె కనులయందు కొంత హెచ్చె
మదిని గలుగు నిక్కరింత మూతి క్రొత్త దనము వచ్చె.
గత దినముల పొది నుచును భానరావు ఎటు జరిగెనో,
పూవు ఎలెసె ఎదిసి నేను పులకరించు తెందుల కిటు.

నాది యనెడి భావముల్, బాళమొందె నాడుమదిని
'నాడు శేడు' అనెను నూతన నవ్య పథము దొరికె నాకు.
దిదిమిన కుభ దీపమువలె, కత్త కాంతి గోచరించె
ఇట్టి త్యాగ నిష్ఠియును ఎట్టి దీపదూళ చలువో,

నిత్య రహిత సుఖములందు నీసింది బహు విధముల
భక్తి యనెడి పవ్య భవ్య పథము నేడు కానిపించె.
సచ్చ విహంగుగలవోలె నన్నమైన బలము దొరికె
భక్తి యనెడి మధుకలశము రక్తి మీరి నిచ్చిరెవరొ.

కోరికలకొనలు తెగను క్రోవెడంగ దూరమేగ
శ్రీ పదములు ముగిసి నిండుతాచె ముందరముగ.
ఇంద్ర నిలమియున్నతెను చంద్రకాంతి సోనలవలె
పాలమీది పొగడనలె భక్తి చిక్క-జాగె నేడు.

విమలమైన నాడు మదిని వింత స్పందనలు గలుగును
జగతి పైని జగతి కిర్య జాగృతులౌ రక్తిలేడు.
పండు పురుష! నీడు భక్తి సగవశించి దప్పితి నృహ.
చిత్తమగుడు కలక దల! శ్రీ పదముల జేర్చుకొనుము.

ఇదియె చివటి వహటస్వామి!

ఇదియె చివటి మాట స్వామి! ఇదియె చివటి మాట స్వామి!
మాటమెంతి యుండదు యిది మనసి పనుము స్వేదించి!

కదలలేను మెదలలేను వెదుకను గతి పగిల
నీడు దారి నీ స్థలమును నిలిచి వదలు శక్తి లేదు
చేతుల నిటు బ్రాణముంటి! చివటి స్వామి! పోగుచెంద
కనికరించి యిప్పుడై న గొప్ప పేగు లానానానా!

కనులయందు పొరలు గ్రహింపు బంటియి! శక్తినియే
కనికరించి యదుగు దెంచ గొప్పలను పొందు గూడు
శోకమంత నీలముగను నీకవిచే నానసిండు
నేదో రేపొ! నాడు యాత్ర! ఎరిగిముగను దెలుపుచుంటి!

వలుక మాట వినగరాదు బ్రద్దలయ్యె చెవుల నొప్పు
అలవి యలది బంధుజనుల! ఎరిగిముగను బాటు చుండదు
చెవులయందు పనిపరితెను చెలుగు కరివన్నెలు భవసులు
సన్ననై న మురిసి చినగ జాలను విర జన్మసుండు!

అలెప్పదో హామెప్పదో! అదియు నరిగ దెలుపలేను!
నిదుర నెప్పుడు తోవగలనో నిజము నాగు దెలియదు గద!
గత దినముల స్మృతులు నన్ను గలచినేయు పరిమ పురుష!
జరామరణ శోకమును జాగృతినయి దెలియు చుంటి!

తెలుపున దిది నేమిలేదు! తెలిసి తింటె! తెలసిన నాడు!
కనగలేను వినగలేను విసిరంటినిర జేయలేను!
ఇంత నిన్ను బియవను మఱి యింత నిన్ను దలవను నుది!
మఱల జన్మమువ్వబోలు! మఱల నిటుల వ్యధల నీకు!

వరము లడిగి వ్యధనుజేయ

వరములడిగి వ్యధనుజేయ, తాంబూలడిగి త్రుంగదీయ,
విలువకుండ నన్ను ధరను నిలబాదిజేసి గలుపు.

అంబరమున తారవాలె నలరుకోర్కె లేదు స్వామి,
చుక్కలందు చంద్రునివలె జొక్క నాకు రక్షి లేదు,
దివ్యకిరణ మందలమున దీప్తునవగ రిత్తి లేదు,
నమ్మదరణి జన్మనీక నాడు దూపు చూపివేయి.

వరము రిత్తు పేమె నీవు వరముల మఱి నేమగుదును,
మర్తనగుదు మత్సరమున మదముజెంది వ్యవహరింతు,
కన్నమిన్ను గానకుండ కఠినమనను నయ్యెదవిక,
మొదటికొత్తు భ్రష్టుడనయి మోమువ్రాల జనులునవ్వ.

లోకనాథ, తెలిసికొంటి లోకమందు భ క్తజనులు
కోర్కెలంది నుభములంది కూర్మిమోద మందలేదె
నేను నుభము లందగలన? నీవరముల దీవనంది,
వరములేల విశ్వరర్త, తదనమిమ్ము కడుజాత్రోవ

కనుక వినుట కాదు స్వామి, గలిగినమది యనుభవములు
పొందుచుంటి కావున నిటు పోరుచుంటి యెదురువిరిది
వరములొద్దు, కోర్కెలొద్దు పరుసలెన్నో కలుపజోకు
నీవెనాకు పరసవావి నీవెనాకు దిక్కుమొక్కు

చాళసుడవు నీవు నాకు వ్రాయుచుంటి నాడు ఏలు
కర్మబంధనముల నీకు సర్వ మర్పణములనంటి
పంచభూతములను గలుపు పరగ నాకు జన్మనీకు
నాడునాత్మ విమల నుమము నవవిధులుగ స్వీకరింపు

ఇంతటా నిక యీ కథసరి!

ఇంతటా నిక యీ కథ సరి! ఇట్టి నేను గనబడ మఱి
ఇంతటానిక యీ మోతసరి! ఇంక విన్ను బిలువను మఱి

ఒక యిష్టన జగతిలోని యాగ్ని వ్యధలు వినగ నగును
అటువయిపున నిన్ను జేర సత్క మోషి వినిగ వచ్చు
ఇంత బయట చీకటిగద! ఇలను బ్రదుకు బయట గాగ
బ్రదుక లేక బ్రదుకు చుంటి బ్రదుకు బయట భరి మవగ

అన్న వప్రములను బొంద నలమటివవలెను యిలను
ఏలుప నీడ రాజులు వెదకి నిండు తొప్పు లిగువ నలెను
ప్రవ్వ హీనుడిలను గ్రుడ్డి గవ్వ లుప జేయుదు గద
ఏమి నృప్తి స్వామి! నీయ ఈ ప్రపంచ చిత్ర రచన!

నరుల దుఃఖములను జూచి నలు విధముల మది కృపించు
ఒకటి కంట నీరు జూచి నాడు కనులు చేమ్యగిల్లు
భోమి జూచి తోకిమందు లేమి నాడు మఱచి బోదు
ఏమి చేయలేక నేను ఇలను ముఖము దాచుకుందు

జీవకోటి వ్యధలు జూచి జీవ మేలయంచు రోదు
ఏల యిటుల విక్రతులను వెలయజేసి తీపుడమివి!
ఇలను జూడజాల బ్రతికి భరను కాంతి బొందజాల
ఆర్తుల నిటు గావు స్వామి నాడరింపు ప్రాణుల నిటు

ఇదిగో చిక్కి శర్యమైతి ఇదిగో నేను బోవుచుంటి
నాడుబ్రదుకు వేదనలతో నరిగి ముడతలాయె గనుము
నాయను పల నొమలుచుంటి! నాడువ్యధలు భస్మమవగ
నీవె జగతి విలిచి ముఱియు నీడు చిత్ర నాటకమున

తెలుపున దిక యేమి లేదు !

తెలుపున దిక యేమిలేదు లేటబిలుచి విన్నవించ
వివరముగను నాడు కదను విశదముగను దెలిపితి కద

లోకమందు నెవరులేదు, లోకు లెవరు నాకు గారు
అత్మజనుడు నీవే నాకు నంచు దోసి లొగ్గితినిటు
కథను దెలిపి చిఱితి వాకు కరుణ గలుగ గావ మంటి
పూవు దళము చేర్చి పేర్చి పూలమాల గట్టి నటుల

నీదు నామ స్మరణ దప్ప లేదొక పని వేటు నాకు
నీరు కరుణ సోకు వాకు నిరతము విదె నా పనియని
ఇంక నెటుల విశద బలతుఁ విది పలుకనె దెలుపలేదా
తనర పూస పూస గ్రుచ్చి దారమునకు జేర్చినటుల

నీయనంత గుణగణముల నిత్యము నిటుదాడదనవి
విన్న జేరునంత వాకు నిదురబోవ ననుచు నీకు
ఎన్నిమార్లు వినతి జేసి వినయ మొప్పు దెలిపితి గద,
పాపనొరిసి జేర్చి తల్లి పలుకు పాట నేర్పినటుల

పాతపాట పాడ జాల, పాత పలుకు వాక జాల,
పాత కథల దెలుప జాల పరవశింప నీవు నేను,
నా మానసు యేమిగలదో నయము మీర దెలిపి తెవుదొ,
చెప్పి జెప్పి వినుపలుకై చెవిటివాడ వేమొ స్వామి,

మఱల దెలుపుచుంటి స్వామి, మదిని గలుగు నాంశ యేమొ
ఇంద్ర పదవి సుఖము లొడ్డు చంద్రకాంతి సుపు లొడ్డు,
మఱల మఱల జన్మ నీకు మఱల మఱల వ్యర్థం నీకు
అనలు నేను లేక నీదొ నంతరింతజేయ స్వామి.

ధివిజ మేఘ జలని నుండి

ధివిజ మేఘ జలనినుండి భువికిరాని దిందువునుగ,
పుడమి శర్ల వేదనలను పుటకరింప నేగు చుంటి.

స్వస్వ కుభ్రకాంతి తోడ నచ్చదేవ కాంతవోలె
దేవగుచువి దృష్టివోలె భువనమునగు నేగు చుంటి,
అదిదేవు కరుణ జూపు నభయ హ స ముద్రవోలె
విశ్వ విభుని దూత వలెను వేగ నేను తోవుచుంటి.

ధరణి దీప్తివారి స్వామి దయను వేడ దోసిల్లొగ్గి
లర్చివి విని ప్రభుని పంపునంది తరలి తోవు చుంటి;
స్నిగ్ధ ముగ్ధ దవళస్వేత శ్రీలు విరియు బాలవలెను
అతి వాయార మొలకజేయు నప్పరనగ నేగుచుంటి.

పూడమిపై వి వ్రాలి భువిని పూర్ణరేజముగను జేసి
నభ్య కుభద పథము జూపి నవ నిధులను వింపితి గదా,
నకల తీవ రాసి మిగుల సంతసంప ముదము నొంద
కలల గిరుల కడిగి కడిగి నలుపు దెలుపు జేసితికదా,

కుసుమములకు దావివిచ్చి కూర్చి రసము ఫలి ములకిడి
చిగురుల కతి క్రొమ్మెఱుగుల చిగురులంద జేసితికదా,
విశ్వమంత మంగళమయి వేల దీపములు వెలుగగ
భాషమునగు నాడు కనుల హర్ష భాషములు వారికెను.

నేను నేగు లేను భువిని నే గరిగిన రూ పలేదు,
అభిలలోక సుఖము కొలకు అశ్వనర్పణమును జేసి
వరుల కాంతిలోనె సర్వ ఫలముల చనించితి నిటు,
ఇటులె ననునె సృజనజేయ యింకనొచ్చి జన్మలై నా.

విస్థలము నీవుగలవో!

విస్థలమున నీవు గలవా యాస్థలమున నేనుజేరి
నీడు నాములను బలచి నీపదముల సేనజేరి

నీలి మేనుములను నీవు నిలిచియుంట జూచి నేను
వనమయారినయి నటనను నొసరిజేయు చుగటిచిగద
శాదురూపు, పృథ్వీగీతి నాట్యరీతి నచ్చెనుగద
నాదుభక్తి నీకు దెలియ నచ్చకెటుల యుండును ప్రభు

నుమము, యు మధువుగనూ, నూక్ష్మముగను గుంటజూచి
ప్రమరమునూ తూలి భక్తి భావగీతి బాబుచుంటి
నాదుభక్తి గీతినచ్చి నవపులకలు గలిగెన మతి?
పులకరింపు గలిగినదని యి పుదెలుపు చున్నది బద

మధువనంత ఋతువునందు మదినుదవయి యుంటాజూచి
కోయిలనూ, మధువనమున కుహరిహంసుని కూయుచుంటి
నాకునూ కుహం స్వరములందు వవరశములు విరిసెనప్రభు
విరువతేమి, నవదగురుల విందు నివ్వ కబురంపగ

నేను నీకు సేసకుదను, నీవు నాకు స్వామినయ్య
అగ్నిహోత్రమునకు దర్ప యాజ్ఞములను బ్రోవుజేతు
మోత బరువులన్ని నేను మోసిసేప జేసెదనక
ఉండమన్న చోట నుండి యూడిగములు జేయుచుందు

ఓంకారము స్వామి నీవు ఒక్క-నాడు వేరయితిని
నీపదరక్షకము నేను నీయబండ లేఖనేను
నిను విడుచుట సంభవించె నేనెఱుగను శాపమేమొ
నిన్ను కలిసిపోవుట ఒక విజము నాడు అక్షయము ప్రభు.

ఎన్ని జన్మలైన గాని/

ఎన్ని జన్మలైన గాని యీ భూమిలో సృత్యింపుము
పుణ్యభూమి భారతిలో - పుట్టి గిట్టు నటులజేయి

ఈ దేశపు సంస్కృతిలో నే నువర్త జ్యోతి గలదా
నా మనసున జీకటులను నలుదెసలను తెదట జేయు
మణి మంటపమును దీనమూలవోలె భాసిల్లును
శాంతి విచ్చు నీ సంస్కృతి సంస్కారము నెఱుల ముఖము

ఈ దేశపు మునులు ఋషులు యే స్వర్గపు దేవగురుల
యాతాన ముగ్రములు నన్ను ననుడె దేవతల్యు జేసె
మవిషివి మాధవుగ జేయు ముగ్ర మెటుల గనుగొనిరో
భక్తి మీర స్తుతుల జేసి ప్రణతులిడుదు మోకరి

ఈ దేశపు కని కల్పన యే భువనమునందు గలదు
మందమంతువు గొల్ల వలెను మనుజుల నందటిని మలుపు
సత్యము శివ సుందరములు సౌందర్యము లడుగడుగున
విశ్వ విభుని జేరియిలను విమలదారు లమరించిరి

ఈ దేశపు చతురశ్రియే విరించి సహపారియొ
వెన్నపూన పిసికి నటుల వన్నె జేసె నల్ల రాళ్ల
అపు రూపపు శిల్పములను నడుగడుగుని వెలయ జేసి
భువిని దివిగ జేసెన నా పూజ్య శిల్పులను స్మరించు

విక్ర్య విభూ వినుము నాదు విన్నప మొకటాలకింపు
నీదు సేవ మాతృసేవ జేద మేమి లేదు గాదా
స్నిగ్ధ మాతృ వదనమువయి శ్రీతిరికము నీవెగా
జన్మభూమి జేరి గొలుతు చరియింపక భక్తి మీర

విజయ మంగళమును గూర్చు!

విజయ మంగళమును గూర్చు విశ్వ జనుల కందరికిని
ఉన్నత పథములను నడుచు నూహ గలుగ జేయ స్వామి

విహుల స్వచ్ఛ శ్రీ కరమగు నమల పూర్ణ హృదయమిచ్చి
జ్ఞాన పథము నందు నడుచు జాగృతులను గలుగజేయ
లేమి హింస వీడఁ లల లేకమైన మిగులదుండ
నీకు విద్వంసులను మోకు నిర్భయ ముఖము గలుగజేయ

ఉత్తమ మగు అక్షయములును ఉన్నతాశయముల నంద
విడువని దృఢ నీతి గలిగి పోయెనటుల దీవెనిమ్ము
శూన్య హింస భేదభావ ముడుల నుండి దరివి జేర్చు
పూర్ణములగు మమ్ము హింసగజేయ పూర్ణపురుష
మనుజుకోటి కంతటికీవి ముగుగ శాంతి ముఖము నిచ్చి
జీవన పథ ములుగను జీవితమును నడుపు నటుల
సహనసత్వ దుర్బుధ్యలేఖ మంతరింప నీర్మదమిసి
స్వర్గనీకు జేయ మెలను సర్వజనులు సంకసించు

సత్యము శన మూడరములు సర్వ సృష్ట నిలుచు నటుల
నిత్య సత్య సూదా మేము విరక్తలముగ దెలియు నటుల
బ్రహ్మ యననా ము దొలది యందరమన నువహించి
పాపన నుగు మార్గములను పథము జేర దారి చూపు

నీకు విద్వంసులము ప్రియులము విరక్తల మగు వేదికోలు
నీయనంత దివ్యశక్తి నిజము దెలియ కరుణ జూపు
భు ని దివిగ జేసి మమ్ము పూర్ణమానవులుగ దిద్దు
విజయ మంగళమును గూర్చు నిత్యజనులు మోదయిండు

విషయ సూచిక

గీతి పేరు	పుట	గీతి పేరు	పుట
1. ఎన్నాళ్ళ నుండియో	1	30. పాదనిగూత మెనలెడుటద	30
2. విమలమైన నీరామిత్ర	2	31. దరిననును - యడవంచు	31
3. మధురమైన నీరూపు	3	32. భాగలదెనొ బ్రాహ్మి	32
4. అణచియెరిచి పలుకలేను	4	33. ఏదో తెలియనిరూపముతో	33
5. యుగయుగములనుగా	5	34. కట్టినేల సంగరకొనము	34
6. గండము విడచి పుట్టెను	6	35. నీపాపము మోలకొని	35
7. నాడున్నది ప్రతిమహిమ	7	36. భూమిమైన పాదము	36
8. చుక్కలెన్నో యాకాశమున	8	37. పదిదాట నీల పాద	37
9. నా కనుగున వాయుదుంటి	9	38. ఇంటినుండి పుట్టి	38
10. నవనవలయ చైత్రభద్రము	10	39. కలవలె పుట్టి గంగవేమి	39
11. ఈవిషాద గీతివిక	11	40. తోడనేల పుట్టిపిడు	40
12. ఇంతయే నావినుతులు	12	41. వెంటవచ్చి నీవెరికినె	41
13. చిన్నతనమునుండి నేను	13	42. విశ్వమొగ్గరి నాపాపపున	42
14. జీవులెన్నో లోకముందు	14	43. రచ్చకెక్కి నలుగురించి	43
15. ఓరిమి బహుదూరమేగె	15	44. కలకాలమునుండి	44
16. భవనముద్ర మీదలేను	16	45. పగడపట దె పంపలయ్య	45
17. ఒకటి మనసు నూహజేసి	17	46. ఈయనంత విశ్వమంత	46
18. అన్నమరుగునన్నమువిడు	18	47. ఎన్నిమాత్ర రమ్యనేదవు	47
19. ఇంతనేల నీకు నాకు	19	48. ఒక్కచింత మూనిలివిదె	48
20. ఎంతదూరమీవయనము	20	49. జగతిలో నీకొని	49
21. సారహీనమైన జగతి	21	50. దీనికొక యాతనియే	50
22. ఎట్టి జన్మ వుణ్ణిఫలమొ	22	51. ప్రతిమహిమ ప్రతిమలొని	51
23. అటలాడు బొమ్మవలెను	23	52. నీదు తప్పులెంతవేమి	52
24. వరములదిగి వ్యధనుజేయ	24	53. ఎన్ని బాధ	53
25. జగతియందు నిలువనేల	25	54. విన్న జాడనొకటి	54
26. మనసులోని మాటదెలుప	26	55. నలుగురి పథినివంటి	55
27. పాటపాడి దెలుపుచుంటి	27	56. సప్తలయల నీ సంగతి	56
28. చందమామ వెన్నెలవలె	28	57. అగ్రంభ భవ్యజాపు	57
29. క్షణముజగతి నిలువదేల	29	58. లేదనుచును భవగోద	58

ప్రతిబింబ

పి. దుర్గారావు, యం.ఓ., యం.ఓ.
 చెరుకుపల్లి పోస్టు, (పయా) నల్లకల్
 నల్లగొండ తాలూకా నల్లగొండ జిల్లా

ఇక్కటలను గలుగజేసి

ఇక్కటలను గలుగజేసి యింత నన్ను వ్యధ నలచుట
 వైక్యగణను జేరదీసి సఖునివలెను బ్రోవరాద

నిన్ను జేరిగోరుదు విన్నవముల వినవదేల
 ఎన్నో ప్రశ్నలేసి నన్ను వెనుకజూచి జూచదేల
 చాలు చాలు నీరుపోయి నిరంజనులకు పుష్కలం
 త్రిప్పుకొడలెన్నో తెప్పి తిరుగవెడల మనెదవేల

ఎన్నో దూర దేశములనేగి తిరిగివచ్చితిటుల
 రక్తసిక్తమాయె స్వామి బాబు పదము తాతుకొనగ
 ఇన్ని దినములందు గంటి యింత నాకు దిగులు దీలె
 ప్రేమ పీరితిలకపేయి ప్రయములెన్నో దెలుపపేయి

పూవువలె పరిమళించి పూకరింపు మనెదవేల
 రెండునాళ్ళ ముచ్చటగద యెండి రాలిపోసోకుగద
 నలుగురు ననుజూచి నన్ని వస్తువాట నేయుకొంతక
 నన్ను జేరదీయు మూల నీదు మనసు బలనింప

సన్నగనను పేటుజేసి చిన్నపూవు జూడితోట
 విన్ను జేరిపోవు కొంతె నన్నుతియిదె విన్నవమిదె
 అలనటలను బూర్చుతోట వలసితోతి నెప్పుడో స్వామి
 మాటలయట బ్రొద్దులుచ్చి మదిని చింత హెచ్చనిన

నాడు కోర్కె లేమిలేవు నీదు ఆశ లేమిలేవు
 మాటమంతి మాయ జేసి వనకల ననుఁ బ్రోయతోరు
 సుఖమా లొంది గలుగజేసి శోకచెఱుగు పేటుపేయి
 అంజయిలివె స్వామి నీకు నాదరించు శ్రీమముగను

చందమామ వెన్నెలవలె/

చందమామ వెన్నెలవలె చయ్యన నను బ్రోవరాద
మనుకు మనుకు కావలసలె మిలమిల మెఱసెన వదలె,

నీరు విండు నెమ్మొగమును నిర్మలముగ జూడదలచి
తెల్లనైన వలనదాల్చి యల్లన విట వేచియుండ
ఈ విదాన పూర్వమిది చాచోతి జూపవు గద
విడియ చంద్రు హాసకాంతి విరియు లేలలేల స్వామి

నీరు దివ్యకాంతి జూడ నిక్కముగను తపనజేసి
వన్య సృష్ట వర్తక యగు ధన్యతేజి వలెను నుంటి
జల సమృద్ధి వృష్టి నీటి జలదవలలి జూపవు గద
జల విహీన ధవళ కాంతి నరక మేనుమేల స్వామి

నీడు చిత్తు నశ్యములను విత్యము నిల న్మరణజేసి
శ్వేతవర్ణ కాంతురను శ్రీ పద్మమువలెను నుంటి
స్వర్ణాభరణ దీప్తు లొలుకు న ప్రభువి జూపవు గద
కుద్ర ధవళ చంద్రమిది సౌఖ్యగుణం స్వామి నాకు

కొటి మదనజేజి నీడు గుణముగ విటు న్మరణజేసి
గోకులమున రాధివోలె క్రుంగి యెదురు జూచుచుంటి
మోహన మగు దివ్య మధుర మురళి పాట పాక వేమి
వరగ విమన ముఖము లొనుగు పల్లెపాట లేల స్వామి

ఒకటి యడుగి లోకశాథ యొకటి యిత్తువేల నాకు,
మధ్యవలది గమ్యములను మాయ లెన్నో జేతువేల,
విన్ను నీడ నీడు తరణ విత్య రత్న పదలశాల
నీడు మనసు కలగు చలకు విన్నె మదిని దళమందు

చంద్రకౌంతు లెందుకు?

చంద్రకౌంతు లెందుకు ప్ర-సన్న భావ లెందుకూ
ప్రభువియోగ తాపముతో బరితసించు పుడిచీ

రాజహంస విహవం నాడు రగులు హంసల నేడవలదు
సతివగు పగు విగిని జనియె వధి యొక ధైర్యముగా
అడవికొలను ఆశలెత్తి యోగసమును బాటు నాడు
మధుర భావలెందుకూ-ఈ-మందహాస మెందుకూ

నాటినుండి నేటివఱకు నా మనసున శాంతియు
నిదురలెడు నీడలెదు చెదురు కుగుల కుదులెడు
మరిన పత్రములు ధరించి ముఖభాషమున నెగిలు నాడు
మదనగీత మెందుకూ-ఈ-మధు వసంత మెందుకూ

ప్రళయమయ్యె నాడు హృదిని పలలంబుగు సుపానువీచె
పరివిజౌచి కౌశ్య-క్షణము బ్రదుకలేను నిశ్చలము
ఆటవిగోటు నలలగోడ బార్జవంబుగు నుడు మదికి
శాంతిగీత మెందుకూ-ప్ర-సాదనాది మెందుకూ

మనసు చెడిని మాటరాక మౌనమద్రదాల్చి నేను
గాలికెగురు ధూళివలెను తూలిపోలి పడుచుపొందె
ఆశలన్ని మాసి దీపమానినీపు వేళనాది
ప్రేమగీత మెందుకూ-ఈ-ప్రేమ విలాప మెందుకూ

హంసదెలుపు నాశ్చరియకు నలరు నాడు వర్షశీట
ప్రభువు వచ్చువఱకు నేను బ్రదుకనేమొ పుడమిపైని
'నీ కొరికలు యెదురుజూచి నిరతము మది బరితసించి
అనువు'లిడిచె ననుచు జెపుమ యశని శాంతి నొందు మనుమ

ఇంతయైన నా వినతులు ?

ఇంతయైన నా వినతులు, అంతయైన నీ మువ్వనము;
ఇదియుమింతె, అదియునంతె; యిన్నిటికిది యంతచగునొ,

చింతలన్నియొదిలి నీదు చింతలందు ముదిగిపోతి;
వగలుపెనుక రాత్రి జడుగు వరగ రాత్రివెనుక వగలు;
ఇటుల గడచిపోవుచుండె నెన్నో వర్తమాలు గడచెను
చింతమాన నెందుచేత; వంతమాన్య నెందుచేత;

వగలు రాత్రి యొక్కరీతిఁ బరగదలతునేల యిటుల;
రాత్రి వగలు నీదు చింత రతిమానుగుట వలననేమో;
వగలురాత్రి యిటులగడువ వరగమిగులు సమయమెప్పుడో;
నీదురక్షఁ బ్రొద్దుగ్రుంతు నీదురక్షఁ దెల్లవాడు

కాన్కరుదెపు దురయమొందు; పద్మతెపుడు వికసనమొందు;
దండమామ నిందుతెరలు జగతిమిందు సెనమయమో;
అన్ని మఱచిపోతి స్వామి అంత చిత్త భవణమామో
నన్ను నేనె మఱచుపోతి విన్ను గో! మఱుంయితిని

వ్రుక్కిపోయె దేహమంత మార్తమాయె వాడుమనసు
విన్నుబొందు వదగలతో నివ్వవేళలు దెచ్చుకొంటే
ఏంబంత కానరావు; ఇంతనేల ముందువెనుక;
నాకుననుక నీ కనేమి పలుపుగలదో దెలువరాద;

మనసు మూడువాదనందు మదిని భ్రమలు గలవాడేమో
జాలనూర్చి వదలునందు భ్రాంతినిక గలిగినేమో
భ్రమనలు సేయరాను నీవిటు మది దంపదగున;
జూర దూర మొచ్చితిగద యింక విన్ను తేరెదనును.

కంటశోక వింద-కనే !

కంటశోక విందుకనే కలవరించు బిందుకనే
వరిగ కలకు మాంవేసి నరిగ మరగిండులనే

కుముద నంద్రకాంతి కొలుగు బుమిలి వలవరించినటుల
విభునిజేరి పరివరించ నిరహమైండు చుంటినిగా
రూపుజూపు పెంతుంటుల రూక్షమొందు పెండుకిటుల
మూర్ఛనంది దెలివిదిప్పి మునిగిదేలు బిందులనే

నీతులేని కొలనులోని నీరసమగు మీనమటుల
ప్రభు వియోగ తాపమునను బరికపించు చింటినిగా
తాళిగట్టు పెండుకిటుల తరలిపోవు పెండుకిటుల
వీణమీటి శోక్లతి వీధిబాదు బిందులనే

వడువనంత మానమందు మావిఘ్నాలు అడలిగటుల
ప్రభు సమైక్యవాంఛగూడి బరికపించుచుంటినిగా
సప్తపదులువేసి నేరు సరససుంధ పెండుకిటుల
మలిన వస్త్రములను దాల్చి మదిరుడించు బిందులనే

నృదివి మేఘ జలంకొలుకు బీటవారి నటుల నేను
న్రభుని హృదివి మోముజేర్చి పరివళమగు చుంటినిగా
కరగ్రహణముజేసి నన్ను కరుణజూడ పెండుకిటుల
దీనముగను దిశలజూచి దిగులుజెందు బిందులనే

తఱచి తఱచి లోకమంత తర్జనైతి నన్నుజూచి
శింను వరిగ స్వీకరించి సిరులనేమి లొందెననుచు
వారి పలుకు నర్రెర్రోచి వరుని నిన్నువలచి తిటుల
శింవుకాదు దివ్యపురుష శ్రీవరివని ఋజుత్వపఱపు

కాగలదెదొ కాకపోదు !

కాగలదెదొ కాకపోదు కాగలదెదొ కాకపోదు
ఇంత వంతమేలస్వామి యిలనుచేయ్యి వీపెకాట

జన్మ దుఃఖమని రలయచు జడభరతుని రూపుగాల్చి
నే గంనచి యనుచు నాలో నిలిచివీర మాదెదవిక
దాష్టకొచ్చి మోకరిల్లి కయను బ్రోవమని యడుగగ
చేయిద్రిప్పి మోముద్రిప్పి చరచర యెదొ వెడలెడుగడ

లోకకర్మ జలధియందు వెకలుతనయి నే తపింప
'తరణి యిదిగో' 'దరులు యిదిగో' 'దరినిజేర్తు' నని బలితెదు
విజమిదికద యనిదలంచి నీ కొఱకయి కరముజావ
'ఇటులెరమ్ము' 'రమ్ము'టంచు న్నిట్టె జారిపోయెదవెటొ

'స్వదమి మాయ' యనుచునేను పూర్ణచింత నందియుండ
'భయములేదు' 'లే' దటంచు భద్రముగను బలికెదవిటు
'పరికడ' యనిదలంచి నీదు సారన వనముల భరింప
పాడుకలిలు యుండుకొదిని పదములెప్పుడో మాయమగును

దాకితప్పి బాటమఱచి దైన్యమునను నే కృతంప
పడితునిగను కలిసి ననుషి 'వధముజేర్తు'నని బలికెదు
కొంత దూరమొచ్చి నాలో 'వంతమాను' మనుచు బలికి
వెడలిపోవ తరిగి మఱల వెనుకటి దాడులకెవరు

మూనిదిగో విచ్చుచుంటి మదివి ప్రేమ వెల్లువవగ
స్వీకరింపు లేదయంత చింతి మిదివి ధూళిగలుపు
అంతెకాది యుంతులేవి యలనటలను జేయదొట
చేతులెత్తి మొక్కుచుంటి చేరదీసి దీవెనిమ్ము

బంధములను విడగజేయు

బంధములను విడగజేయు బాంధవుడని దలచితి నిను
బంధములను జిక్కిరివిదె భవమునందు బందిగయితి

రాత్రినవలు గడచిపోవు రయమున నిల దినములవిన్న
కాలగమన మేల గాటల గడచిపోవు శాంతిలేక
నేనుగూడ పొలుసుంటి నిరవధులగు దినములవలె
శోక మొలుచుంటి కంటి చుక్క లొక్కటొకటి కాల

కడలి జలల తరగలేల; కడలు జలము శాంతిలేక
కుదనశ్రేయనేల నిటుల; వేదనలతో నెవరికొఱక;
జటులయుంటి నేనుగూడ అర్థమున మోషవలెను
అలలుంటి బొబ్బలెట్టి 'హ'యని కరుణింపవుగద

నిగిలార లేలమెలయు; విలిచి రాకులందురోహ
మాసిబోవవేల చెలి మని శాంతి నొంది పొంది
భూన్యములు నటులయుంటి చుక్కలవలె చోట్లముగను
నీడు దారి జూచుచుంటి నిలిచిదారి దీపమువలె

కంటినీటి జాల తినిగొ కడలి గలియ నేగుదలె
అలగినపెను చుట్టలు నిని యడవి మృగములన్ని పెదిరె
రోకరుపనైతి నిదిగొ చూడుప్రేత రూపనైతి
చింత నిన్ను గూడ కట్టు చిత్రమువలె నేనయితిని

నా విషాదగాధ ముగిసి నవ్యజీవ మెవుడు గలుగు;
జగతి బంధనములనుండి జరిగిపోవు తెవుడు జరుగు;
ప్రియరాంభవి విలుచుచుండ ప్రేమజ్ఞాన రావవేగ
ఒక్కసారి పలుకు వినుము ఇంతనెపుడు విలువస్వామి

అఱచి యఱచి పలుకలేను !

అఱచి యఱచి పలుకలేను, పిరి పిరి నోరు నొచ్చె,
దున్నులాది మాట నీకు మర్మముగను దెలిపెదవిక,

అటుటోట అంబోలె అక్కవిధుర, యిది దివిరి
నా మాటలు వినగరానా, విరియిగూడ మదిగనులనా,
అందుంకిలు మౌనముగను మందరముగ దెలియజేతు
అంజనవ్రహ్మ హిమవిందువు జరిగొంతు కదలనటల,

పెనుజుపాను గాలివలెను ఫెళఫెళమని దివిరిగద,
దరికరానా నాయకపులు దయగలుగను విరియిగూడ
మూగివోలె బయటలేక మూగవెగ జేపెదవిక
ఉదయవచన వీధికలలో ఊగి మహిమ విరియనటల,

భూమికంఠ మొందినటల భూమి బ్రద్రలె నయటల
పెదవుంబర గుండెంపుయ పెద్దతేక లేసిరిగద,
మాటమంకిలేని నీకు మధురముగను దెలియజేతు
మధువనంక వాటియందు మధుకరములు దాదనటల,

అగ్నిచర్యకములు పగిలి యాకనమును దాకినటల
వేదనలతో వికాతయై రోదనము దెలిపిరిగద,
నీరు మనసు కరుగదాయె విర్మలముగ విరిపెదవిక
మౌలి లోకరీతి నొదిలి మౌనముద్ర దార్పిసటల,

నరనరత్తి దావజడను విధనమేల స్వామి, నాటా
పెదయే నొక్క సుదినమంధు నేకమగుదు వినుటొంధి
నీ సువర్ణ త్యోగియందు నేను వీసమగుట వీరము
అదినముష నేమనయేను, అయకంఠ ఫెటటుటగునా,

తరలిపోకు నన్ను బోలుచు

తలలిపోకు నన్ను బోలు బావికలదోలదో బోలు
మలలిపోకు నన్నునదిలి నుదురిఫలము టుటలబోలు

భజనచేయ చేతగాదు, ధిత్తిపాగ గీరిండు
పొటపాడి యాటయాడి వలవరింప జేయలేను
మోమునెత్తి యెటులనీకు ముద్దుమాట విశద బలదు
నీదునామముల దలచుచు నీలితెరల నాటునుంటి

హువులెన్నోదెచ్చి నీన్ను బాజినేయి సిగ్గులగును
మాలమెడనుజేయ నాదు మదిని యెవో పెట్టువులగును
మోమునెత్తి యెటులనీకు ముద్దుమాట విశదబలదు
నీ యెటుటను నిలువజాల నీదుచాటు నుండదలచు

మనసులోని భావములను మదిట కలచనటుల నీకు
పాటలందు వదములందు బలుక నాగు దెలివిలేదు
నామనసును దెలిసినీవు నన్ను కలియవత్తు వనుచు
శీర్షి నానబడుచునుంటి విదపయేమి జడుగునొకడ,

నీదుపెరు నోటబలికి నిన్నుబిలువ నొప్పుదు మది
సిగ్గుకలు నా మనసున సిరివప్పుల నొలకజేయు
నీవురాగ నేమిజరుగు? నిన్ను బలుకరింప గలన,
మాటరానిపెడవినిప్పి మదినిమాట దెలువగలన,

ఇటులనేను బలుకలేను ఎదురునిలిచి ప్రభునితోడ
స్వామివచ్చి 'యేమని' నను బలుకరింప నిటులజేతు
వలుకుపాటలేక స్వామివదములవయి వ్రాలెదబడి
కంటనీకు తొణుకుచుండ కనుముసాసి మోమెత్తుదు

శవాన్యమైన నా హృదయము

శవాన్యమైన నా హృదయము నుదులులేక కలయవేరి,
పాడబడిన కొండులొని యలల నేం కదిపెద విటు,

అకరాలు కిరమువలె నాకలన్ని నేత్యజించి
మోడువలెను నా విలిచిన మోడకూన్య జీవికమున
మఱల చిగురుటాకు తోడ మమకల మజితొలకజేసి
వన వనంక రాగములను నా మది పులికింతువేరి,

తీరటివలె నా హృదయము చిమ్మ చీకటులను క్రమ్మి
చీకటందు చీకటి యియి చింకజేయు నాదుమదికి
మఱల చంద్రబేలి జూపి మనసు కంపు మార్చువేరి,
వెన్నెలలతో నా మనసును వన్నెలేం చిలికెద విటు,

పేదహార లింకిపోయి స్పృగ్గళాంతి తగ్గిపోయి
దీప్తినుడుగు ప్రమిదలొని దీపకక వలెను నుంటి
పేదహార లండజేసి స్పృగ్గళాంతి పులిక లిచ్చి
రాగములను మోడములను రంజనముల దేల్చువేరి,

లంతులేని మార్గమును నాశలేని పథికుడనయ్యి
నీడు నామమును న్యరించి నిర్మలముగ తొప్పడుండ
తిరములను గలుగజేసి ద్వీపములను శృంగినజేసి
తీయని ముఖమును నిచ్చి దీప్తినేం విచ్చెదీడు,

నీడు తొక్కిరిగలిసిపోవనిరులు నాకు లేవ, స్వామి
బంధనముల విడగజేయ భావ గలుగునేమో నీళ్ళు
భార మోడములను చిలికి యోగలేం జూపెద విటు,
ఎన్నులేర ధాకిజూపు నీకయి ప్రమజెంది తిటు,

పతివి నీవు సతిని నేను

పతివినినీ నతిని నేను పగయదేల నీకు నాకు;
కలిసిమాటలాడరాదా నిలిచి పలుకు పలకరాదా

యుగయుగముల ప్రణయము ప్రభుయుగయుగముల బంధనమిది
ఇదిగో నూత్ర మీ ముడులును విడి యఖిలము నీకు దెలియు
ఫలయితుల దూరముగను కలగి తొలగి తిరిగిద విటు;
ఒంటరిగను నొనిలి నన్ను నోరచూపు జూడదగునా

ఈ విరహ మదెన్నినాట్యు లెట్టి కోకమెన్ని నాట్యు;
మింటిచుక్కలెన్నో, నీదు కంటిచుక్కలన్ని రాలె
పక్షివోలె యెగురుచుంటి పరుగులెత్తు హృగము వోలె
చేపవలెను స్థిరములేక చిక్రిమాయె నాడు బ్రదుకు

లబలవలెను నలుచు చుంటి గార్తినన్ను శ్రోవమంచు
కాసినలెను బలకుంబంటి బుద్ధిస్పృతి జేతుననుచు
ప్రియసివలె బిలుగుచుంటి ప్రియముజేతు రమ్మనుచును
భార్యవలెను ప్రవర్తించుట వరచరియలు జేతుననుచు

రావదేలి యొక్కసారి నీవదేల నన్ను కలిసి
కంటినినీ గుడిచి నన్ను దిగికరించు కోర్కెలేదా
ఇటుల నన్ను వ్యధనుబరుప యిష్టమైన కార్యమేమో
విరహరాధ సలగజేయ వేరుతెన్న చర్యయేమో

మఖమునకొని వెఱులెత్తి చోద్యముగను వేలుబదితి
నీదు మర్మమును దెలిసితి నీలపథమును దెలిసికొంటి
మదిని పెడలు తీయి వినుము హృదిని పెడలుపొన్న వినుము
ప్రళయమైన నాడు మదిని ప్రతి దింబము జూచు గొడుము

భవసముద్ర విదలేసు!

భవసముద్ర మీదలేసు భవసంబంధ మొదలజేయి
భవములోని పాశము నను బట్టియిటుల బందిజేసి

మరిచి నడచు బాటయందు మర్కముగను బయనమైతి
అడుగడుగున దుఃఖవీయ బడుగుదెంచి నుట్టివేయు
సుఖము దూరముగను విల్చి సున్నితముగ నైగజేయు
దరికిజేర దూరమేగి జరిగి నన్ను చింతబిలుచు

నడచుచేయు యాత్రయందు నడిచినదీచి వెనుకబడితి
అలవిగాని యాతనలతో యాత్ర ముగియదెందుదేతి;
గుడులు గోపురములు అవిగో గోదరించి మురియజేయు
అంతలోనె చిత్రరీతి నగువడతెతో మాయమగును

జీవి నడచు మార్గమందు చీకటివడువఅకు బోతి
వెలుగుకిరణ మందుకొనగ వినుగులేక వయనమైతి
కాంత పర్వ కుటీ యది యదె చల్లగ మదిగోచరించు
నడచుచున్నకొలది జరిగి నను దూరము జేయుచుండు;

వీటిలోని చేపవలెను విలువక నెట యీడులాది
చేతులవిసెగాని దరికి జేరలేక విఫలునైతి
అవలిదరి యగవడునదె అల్పవిభుడు గవనడునదె
దరికి జేరుచున్నకొలది దధులు జరిగి దూరమగును

ఇటుల యాక జెందుపేరి; యీప్రయాన లెందుకిటుల;
నడుడు కొందు వాకలవిల నడుడు ద్రుండురెండు కిటుల;
నడుని విల్చివానిజేసి నడుడు నలుపులిల యేమొ;
ఈరిలల యెంతుమాచి విలయమొనగి కరుణగావు;

రాత్రిచాల ప్రొద్దు బోయె

రాత్రిచాల ప్రొద్దుబోయె రాసేల యలక స్వామి
ఇటుల నున్నానగుని నీడుగారు పాసిగారు.

నంద్య పెలుగులకు కపటము నంద్య పోవరిగె బగము
మాటుమలగె రాత్రిచాల మోక్షముయ్యె చలన నంద
దీపములకు కేల లోలుల నంద బలెను జూచుచుంటి
నీడ పలెను నంద్య పలెను నీ హృదయము కద్దు కొనవ.

రాత్రియందు రాత్రి చిదిరి ముద్దుముగను లోలుల మధ్య
తెల్లనైన మోక్షములకు నంద్యము నంద్య విరిసె
పెచ్చనైన నంద్య మోక్షము నంద్య మోక్షమునంద్యము
కలిసె పెలిసి నంద్య సోగె గంగ యమున ధారలపలె

నల్లనైన నంద్య మోక్షము నంద్య మోక్షము జూచి
జలపలె నంద్యము నంద్య చనుచెనెను ద్రమరము లల
అధరము నంద్య మోక్షము నంద్య నీల్పుటను గనుగొని
భయముచె నంద్య అదితికడ: బాధ నీ కనేమి చెలియు.

తెల్లపారి మోక్షము చిదిరియక మలి నీడుగబోది
నీలి లోలుల నంద్య మోక్షము నీల్పుటను నేల పైని
నల్ల మోక్షము నంద్యము నంద్య మోక్షము నంద్యము
కలిసె సోగె నంద్య కడుగు సోగె నేమి చెలుదు.

ఇటు లందు నీ విహమునను వ్యధను తేలు కింకమీద:
నల్లనైన నంద్యము నంద్య నంద్యదనని దలగు వేమో
నంద్యము నంద్యము నంద్యము నంద్య బాగ్యముని దలిచెద:
నంద్య నంద్య నంద్యము: నంద్యగుల వెలుగు లందు.

జ్యోతి నేల ఎడిచితివిటు ?

జ్యోతి నేల విడిచితి విటు, జ్వాల నేల విడిచితి వటు,
నుంక వెలుగదేని నీకు యంత గర్వమెందులక?

నాడు ప్రభుని కుద్దబ్రహ్మ నవ్యరేఖ మొలికిరివిగ
ఇచ్చడు గలవు నారితోపు నల్పదీపకళిక వోరె
నాడు సుప్తి యమరినుఖము నేడు దుఃఖ యనుభవములు
ఇంకనైన విశ్వవిటుని వంకలేక భజనపేయి.

ఒనర నాడు వేదమొదలు ఓంకారము వలె వెలిగిరి
పల్లెప్రజలు పొడు మోటు వదమువోరె నేడుగలవు,
నాటి నిత్యనుఖముతోడ నేటి కుల్పనుఖము గనుము
కంటిసీరు గార్తుపేరి, కమలనాథ సాశ్రయంపు.

నాడు ఋషులు ప్రభుని దలచు నవకవనము జూరెను గలవు,
అరయ నేడు పామరజన యశ్శీలము వలెనుగలవు,
కుది మరినపు తారతమ్య చోద్యము లిల్ల దెరిసెనుగదా
అహము నిన్ను వింతజేసె నహరహమును హరిభజింపు

నుఖములము సాశ్రయ కుభునినదము లొడిలితివిటు
నుఖము దొరుకదాయె నీకు దుఃఖములలో తగులుకొంటి
నుఖము దుఃఖ పాప పుణ్య సుదులనుండి దరికిరాక
వలనుబడిన చేవవోరె వగది యెగిరివడుదుపేరి,

అహము విడిచి సమ్రతలను నాశ్యకోదనలను వినుచు
జగతి నుఖపు టాళలేక జాగృతివయి నడిచిపోము.
మంచివనుల నాచెరిచు మధురప్రకము స్వీకరింపు.
సర్వలయుడు ద.స.గొని విను సర్వమందుఁ గలిపిపేయు.

పూవువోలె నవ్వరాద!

పూవువోలె నవ్వ రాద పులకరించి బోవరాద
 చిగురువోలె నమముల చింతలన్ని బాడరాద
 పూవుల చిగురులను దెబ్బ పూజలేన్నా జేసితి నను
 తెన్నా తెన్నా చిరిచి నెప్పు లేయిదవలు కొరిచితినిను
 పెదవి కట్టి నాదుముడిని సన్నిధులను జిలుకవేల
 నవ్వు నవ్వు నడుముగని పువ్వుల విజిమ్మవేల
 నగటి కలుసపువ్వు వోలె ఎంత మేలః చింతలేల
 నేలజూగు ఫలమువోలె నేలజూపు లేలన్నామి
 నవ్వు నవ్వు నానందముల కింతనమలు జిలుకరాద
 నవరింగు బిల్లి నీ తొలపనంత మాడరాద
 తిగగు నెద్య లేలాలలె తల్లసితను మనకలేల
 జాలనింగ కంగుజ రుక్మిణి ధాన్యమవలె వెలుగరాద
 కరుణ నొలికి కలకలం న్ని మలమువలె మురిసిపోదు
 నీదునిగడు సొగసు లన్ని విందకను దోయలగు
 పితలు పాలధాగనలె ప్రియనదనము లాడరాద
 పొలకొంగు ధారవోలె గలిహసితము లాడరాద
 నవ్వటప్ప మునె నీడు నవ్వుకొంత సొబగుజూపు
 దివ్య చక్రపులతో నిప్పు దీప్తిమీర దోయలగు
 చుక్కలెను దూరిముగను సొక్కియేల దిరిగెదవలు
 తెరవెను ను త్యమాదు తిరిగొల్లభాను రీతి
 నాల్గవేదికెక్కి తరితన ట్కరితి జూపరాద
 మునుగులేలః తెరిలవేలః ముచ్చటలను దీర్చరాదః

వి న య వా క్య ము

వదునెవిడి వర్షముల క్రిందటి విషయము. కీ, శీ. పగిదిమఱి
రామకృష్ణయ్యవంతులుగాడు తెలంగాణమునందలి నల్లగొండజిల్లా నశ్రీకాంత్
సమీపమునగల చెరుకుపల్లి నివాసులు, అగ్రామ పురోహితులు, శారణాం
తరములచే వారు విజయవాడయందుగల బ్రాహ్మణవిధిలో వివసించుచు,
పూరోహితవృత్తిచే జీవింపిరి,

శ్రీ రామకృష్ణయ్యవంతులుగాడు వంధీతులుగావి, కవులుగానికాదు
కాని భారత భాగవత రామాయణాది విషయ గ్రంథములందలి పద్యములు.
కీర్తనలు వారికి కంఠస్థములు, రామదాసు, శివరదాసు మున్నగుం కవతుల
గీతములను వారు శ్రావ్యముగా వాడుకొనుచుండెడివారు. శ్రీర పాటలు,
తూచిపూడివారి యక్షగాన కీర్తనలు వారికి విశ్వసారాధ్యములు, వరమే
శ్వరుని మనసార నమ్మిన భక్తులు.

అనాధుడనైన నన్ను పుత్ర ప్రేమతో వాడు పెంచి పెద్దజేసిరి.
వృద్ధావస్థపు చివరిదశలో వాడువ్యాధిగ్రస్తులెరి. వారిస్వగ్రామమైన చెరుకు
పల్లికి వారిని తీసికొనిపోయి నేను సేవ జేయవలసివచ్చినది. ఆసమయ
మందు వాడు భగవంతుని గుణముల అనేకములైన కలవరింతులు వలవ
రింతులు గావించెడివాడు. వారి భక్తిగీతములనుండి వెలువడినవే యీ భక్తి
గేయములు. స్వృతిహీనమైన యాదశలో వాడు గాంచిన మధురప్రభా
వములను, సుగంధవచనములను, పూవులుగా యేరి మాంగా గ్రుచ్చితిని
నారి సన్నిధి చిహ్నముగా నేటికి పుస్తకరూపమున ప్రకటించితిని,

ఇందలి గేయములు మధురభక్తితోగూడి రాగయుక్తములై పాడు
కొనుటకు వీలుగా నున్నవని భావించును. ఈవిధమైన నాయత్నము
రసజ్వలకు యేమాత్రము భక్తిభావము రసానందము గలిగించినను నాకృపి
భక్త్యప్రసాదంగా భావించుకొందును.

విరేయుడు,

ప్ర చ ర త క ర్త.

కలకాలము నుండి బుంబులముల

కలకాలమునుండి ఋషులు కనగలేని నీదురూపు,
అల్పబుద్ధి నైన నేను నఱసి యెటుల జాతు స్వామి;

వసుదయంత గానదెడు వస్తుతాల మంతగూడ
అణువుల సమ్మేళనమట! యణువులు సరమాణువులట!
పరమమైన యణువునందు వదవిదీర్చియుంచు వంట
అణువుజూడ జాణు పరమాణువు నెటుల గనుగొనెదను;

నలమునంట గిరులపై వి నదులపుణ్య నలలమందు
నల్లరాతి కలయందు పొలరాతి ప్రభలయందు
నీ నీరూప విమలధాయ నిర్మలముగ నిలుచునంట
కోరియిల్లు కదిలలేను కొండకోన లెటుల తోడు;

కానిపిందు వ్యోమమందు గానదెడు ఇనుడుగాక
కోటిసూర్య కొంతిగూడి కోటిసూర్యులుందు రంట
కోటిసూర్య మహనుల మఱి కోరి దీప్తి విత్తువంట
దీపమువికఁ జూడతాల! దివ్యమహను లెటులజాతు;

రక్తి విరివినత్యమందు రక్తితెందు యోగులందు
యజ్ఞయాగ తలములందు యాజ్ఞికజన భ్యానమందు
తపసులందు జ్ఞానులందు తత్త్వమందు నుండువంట
యజ్ఞయాగ తపసు లెచట! అయ్యో! అయ్యో! యెచటనేను;

అల్పులందు నల్పురవ్రతు! ఇలులందు ఇలుదనేను,
మనసునిల్చి నిన్నుజేరు మర్మమెటుగు యుక్తిలేదు,
దివిధివిని నిండియున్న దివ్యవ్రతల వెదుకతాల
పక్షపాత దృష్టినివ భవబంధము దొలగజేయి.

నిట 'మ' గాదు. నీ తల్లిదండ్రులు

[illegible]

పద ప్రయోగ శాస్త్రము : పాఠ్యముగా ఉపయోగపడే పదములు
 పాఠ్యములోని పదములను విశదీకరించుటకు వేరొక
 పదమును వ్రాసి దానిని వివరించుటను పద్యమున
 పద్యమున వివరించుటను పద్యమున

[illegible]

శాసనసభలోనే ప్రజాసంఘ సంస్థలకు వేరే గాఢ
చింతన చేయాలి. సులభపరచుట దీనిని పోషించు
విధానము. కాంగ్రెసుకు చూపాల్సిన ముఖ్య శ్రేయః ఇది
చింతన. కాంగ్రెసు గట్టి బలంబున నిలువాలి.

తొలిసారిగా నేను గూడ తోటిజీవీ వగుచునుంటి
 తొలిసారి అన్ని విధాలగుచును ముగిసితి
 మాటలతో మగచుకొని మధుర సుఖముల నునుచు
 అక్కరలేని విషయములను అందుకొనుచు సుఖపడుదు.

ఎంతదూర వివాసయనము ?

ఎంతదూర మీవయనము? ఎంతదూర మీ ప్రణయము?
చెంగి వార్ష కోశములతో జరిగినది తెన్నినాళ్లు?

శూపులూచి రేకవరిసి పులకరించు నాడుమదిని
కావిరూపు నన్నుజేరి తనువు పరిమళింతు వేళ,
క్షణము నిలిచి తనులుకలిచి కలగి వేగ జనెడవేల,
కావమునను వారిరాలి తనువు ధూ? గలుపుచుండు!

నింగివీరి మేనుమువలె నిలిచి తిరుగు నాట్రతుకున
హృదయవీధి మెలపు మెలసి నదయశూదయ జయ్యెనవిక
తనులు దెలిచి జూచునరికి తనుమరుగయి దాగెడవేదో
కంటినిటి కోశములను గరిగి భూమి రరుపుచుండు

పుడమిరూపుదాల్చి నేను పులకరించి జూచునరికి
నీంమేలు క్యామురవయ నింగి నాట్రమాదెడుగద
కాపుజేరి నేడదీర్చి దయనుకలవ వెందుచేత,
మూలమంతి వలపులేని తుగధిప్రణయ మెందుంకిత?

వనముదాటి గిరులుదాటి కూన్యమునకు తోపు నాడు
వీడరూపు దాల్చినన్ను పితవెందులేక స్వామి,
నారికాచి యిద్దుదిలిచి దయనుకలవ వెండుంకితు,
ఎందుకెటుల ఎంతదూర మీ వయనము నేను నిపు,

తర్పు నేను దెలిసికొంటి తగువులేదు వీరు నాకు
నీవు నేను నేను నేను అనుకొనుటయే నాడు తర్పు
అగ్గయందు నున్న వీన్ను నాకుయెటు జూడదగునా,
నయండునున్న నిన్ను కంటికోడ జూడదగునా,
నేతులెత్తి మొక్కుచుంటి స్వకరింపు తలముకాచి,

కంటిశోక ధావలేల!

కంటిశోక ధారలెలు! కంటినిచూచి భావమేల?
నేడుగాక రేపుచు నీరసించుచేల పలుమేల?

యౌగయుగముల బంధనమిది ఒకయని ప్రభు దేల దలచు
అరిపి మనసు మనసు గలది యుడలనేల జేతువు రొద?
ఎల నలిగి నను ఒడివెనో? ఇది పరిగను దెలిసికొనవు
కంటి నీరు నొలుక కరుణ గలుగు ననుచు జెందకు భ్రమ

ఏమి తప్ప జేసినావా, యెటులనీవు దిరిగినావా
అందు కలుల మోము ద్రిసి లులక తెందె నీదు పిలుచు
తప్ప యెద్దు కనుక నీవు తగువు జేయదుగుని యెటుల?
తప్ప దిద్దుకో నుయి ముందు తడుపరి హృదయశోక మొలుచు

ఎవిష జీవు లెలను గలవు! ఎంతమంది జనులు జేరు?
వారెల్ల ప్రలు సఖియలె స్వామివారి భర్త! హర్త
వారెల్ల నీవలె బహు పగలు జెంది జూడలేవ?
ఎందుకంత యరిటములు! ఏక సతవ ప్రభులు నీవు!

కంటిధారలొలుక మాను కంటిని గలుగు ప్రభుకు నిజము
నిశ్చలమగు ఒకటి తొడ నీలపు మనసు ప్రభుని దలచి
వేదనలను శోకములను పలపలచుటలన్ని మాను
విర్యలమగు కొలనులోని నీరజవలె కాంచి తొలుకు

మతివలె ప్రములను విడుము! నూధురిమలు తొలకరించ
బొట్టి దిద్దుకొనుము సుదుట చెట్లవోలె పచ్చ నగుము
ఈ విరాగ పరిహములతో నిలుల ప్రభుని చేరలేవు
కామమును త్యజించి బిలుపు కంటిముందు నిలుచు విభుడు

ఒక్క శపథ మూనిత నిదె

ఒక్క శపథ మూనిత నిదె ఒక్క ప్రళము పట్టితినిదె
 నిన్ను జూచు నంతవఱకు జ్ఞానము కాంతి నొందసనుచు
 అలలవోలె హోదలెత్తి ఆహరహామను నినుదలచుచు
 శివశాల మేళమునలె శ్రీమమగను బిరువులెత్తి
 ఆ దిశలను నీదిశలను అంతట నిను వెదకుచుంటి
 నీ కొఱకయి యీ యిడుమలు నీ కొఱకయి యీ సొగయుట
 ఆవరకను ఈ వరకను ఆరవిమునము కాంతిలేక
 విదిసిరామములను వెఱచి విసువులేక చింతనలతో
 పిచ్చుకెటల గూడుకొఱకు ప్రిదిలి బాధనొందినటల
 నేనుగూడ నటువలె ప్రభు నీకొఱకయి కుండుచుంటి
 దూరదూర సీమలందు దుర్గమమగు కొండలందు
 మధుసనముల పుష్పములలో మధువునంత ప్రోవుజేసి
 తేనెతీగ యెటులగూడు తెచ్చులేనె కాంతిలేక
 అటువలె ప్రభు నీకొఱకయి అహరహమను దిచుగుచుంటి
 వేగుచుక్క పొడవగానె వేగలేచి వినుతిసేతు
 పేలుకొలుపు పాటబాటి మిగుల నీడు భజనసేతు
 స్నాన సంధ్య జపముచేత సాచిత్రి స్రవముచేత
 దీపమునంత నీడుస్మరణ దీక్షదనయి పేయుచుందు
 సజ్జనులలో ప్నేహమాయె సాధువులతో సంగమాయె
 నిదురబోవు నంతవఱకు నీ గుఱించి రలచుటాయె
 చేసీతి శపథమును నిన్ను జేరువట్టు నాగననుచు
 నా శపథము నెగ్గజేయ నాకు కాంతి గలుగజేయి.

తీపి నూటలేల స్వామి?

తీపి మాటలేల స్వామి! తిరునై న హృదయమేల,
వాంఛ దీర్చుకొంద నిటల వాక్యములను బలుక నేల,
నవ్వచుడు వెళ్ళడు నీవు నవ్వమోము వెలుగు తింద
క్రీగంటను జూచి నన్ను క్రీడకు నుపి గొలిచెదవు
పరవశించి పులిచలిగించి పరుగున నిటు కరిలి రాగ
చుక్కటిలే దూకుముగను చూపు కంద వెందుచేర;

అర విరిసిన నుకము నిచ్చి యరి విశయపు వలపు దెలుప
అభగ్గు హస్త ముద జూపి యెటులె అరగునని బలికెడు
ఏది నీడు మాట నిజము; యెటుల నమ్మియారకుండు;
మాట నిలుపుకొనని నీడు నుంచి తనను దేలి తెవుము;

మరల మారి నాడు పదిని మూర్ఖులేల తేపిదనిటు;
రాగ గీతి బడి నాడు పదిని యేల లెంచెద విటు
కొనితొగ్గి నిన్ను నేడ తెర్చిగు; నను నీడు హృదికి
లడలి యడలి యెరుఱుంటి యార్జనమున మోషవోలె

తీపిమాట లింక విసన సీయనై న మరల విసను
మగ్గుభువన మోహనమగు గుంబ కనులము జూడ నింక
నాడు ప్రేమ దెలిగు బలున పటన సేయ ప్రేయనివలె
మాటలేల వేయ యొక మాటలు సరి నీకు నాట

అయిన నొక్కమాట స్వామి అరయుమిగ్గ వివరిసేకు
నోట బలుక జోను గాని నునులు శేష మగని యెపుడు
బలుక ననుచు నే బలిగిన బలుగు నిజములని దలవకు
పలుక లేనినాడు నీకొ పలుకె యాగెనని దెలియుము

వేడ్కొకొటకు గాదుస్వామి

వేడ్కొకొటకు గాదుస్వామి వేడి నిన్ను బిలుచుట యిటు
పూవుతేనే పూవుడులను పులిపి విరజాజాతివ్వ

రదులకొమ్మ 'రమ్మ'లందు జీవణములగు మెత్తలందు
పూచిన పూవురేకల హధుప్పప్పుమయ్య నా హృదయము
వేడుకకయి కాదుస్వామి వేడి నిన్ను బిలుచుట యిటు
సుందరమగు నాది హృదయ చందనమును నిలువినవ్వ

వింగినీలి యుల్లమున నిలుచువేల తారలందు
దండమామవంటి పూర్ణ చాగిల నా హృదయము
అలలాడిగాడు నిన్ను సరుగు దెంచుమని బిలుచుట
పూర్ణహృదయ బింబమునిది బూర్తి తేయ నీ పెదముల

ఉదయనంద్య మనకలందు కడియ వెలుగులేఖలందు
సుప్రభాత అరుణాకాల శుచికిరణము నా హృదయము
రానక్రీడ సమనగాడు రణలనల్ప కోర్కెగాడు
కుదియ గు నా హృదయలేఖ కుట్రమందు గలుపుటకయి

వింగిపుడమి కలిమి తీతిని సంగమమున సుందరివలె
అందమైన వనరేఖ సుందరిములు నా హృదయము
అలరేమి దీర్చుకొని నరసిగాడు విష బిలుచుట
అందములను నాదు నీడు సుందరిమున గలుపుటకయి

ఈ విరహము వేదనముల నిలుల నిన్ను నే బిలుచుట
మత్తుకొకొట గాదుస్వామి మరులుకెంది గాదుస్వామి
కొక్కొకొట గాదు లేక కొట్టి-దీర్చమనియు గాదు
కొనను మిగులకుంఠ నాదు కోర్కెలన్ని ద్రుంపమనుచు

నీదు తప్పు లెంచవేమి ?

నీదుతప్పు లెంచవేమి? నీ నడకల చూర్చుకొనవు
ప్రభుని తప్పులెంతువేల? విడువినద తేతువేల ?

విశ్చలముగ మనసునిలిపి నిండుప్రేమ విలిచినావ;
విశ్చలముగ మదివిడలచి నీదుస్వామి దలచినావ ?
నోటస్వామి యని బలికెడు నెటకొ మనసు సంపుచుండు
ఇదియభక్తి! కాదు కాదు - విడి చలము విశ్చలమగుచు

లోకచింత నొదిలితినని లోక బలికెడవు నెవుడు
కోర్కెలపలు పెనుగులాట కూర్చి నిలుదబొక్క జ్ఞము
జ్ఞము మౌనమౌనపుకడ మనసులోని కదలికలను
కోర్కెలెన్నో కోరికోరి కొండలెన్నో యెక్కెడవి

ఎంతమంది మానవులతో నెంతచిత్ర స్నేహమిలను
మాటలెన్నో బలికెడవిల మధువులెన్నో నొలుకుచుండు
వరులమనసు నొచ్చువటుల వరుషవడము లెన్నోబలికి
కంటనీరు గార్చువటుల కొలుచిచ్చు వెన్నెడవిల

చీపుచుకుమవి గఱచిన దిడివేరు వెండుచేత ?
పాముజూచి వెలుపునంది పాటిబోదు వెండుచేత;
వక్షిపైరు వ్రాలకుండ పరగ మందె నెక్కిరినిల
జన్మియాశయంబుకొనుదు విధునితర గోతదగున ?

అవునుస్వామి నాదెకప్పు లక్కవలుకుమాట విజము
విశ్చలముగ నిన్నుదలచి నిముసమైన గొలువలేదు
కోరికలతో యాచనలతో కుండుచుంటిలోకమందు
మిందలాడ తన్నునాదె నిలిదిరిదిదె ॥ ౩ ॥ విముక్తి

ఏదగ్గర చేతిచలువో!

ఏ భగవతి చేతి చలువో, యే పరముని తిప్ప చూపొ,
ఈ దివ్యమన నాడు కోర్కె యీ విధముగ నఫలమాయె.

రిమంగ నంగు శేటమొచ్చె కనులయందు కాలతి హెచ్చె
మదిని గలుగు నిక్కరింత మూతి క్రొత్త దనము వచ్చె.
గత దినముల పొది నుచును భానరావు ఎటు జరిగెనో,
పూవు ఎలెసె ఎదిసి నేను పులకరించు తెందుల కిటు.

నాది యనెడి భావముల్, బాళ మొగదె నాడుమదిని
'నాడు శేడు' అనెను నూతన నవ్య పథము దొరికె నాకు.
దిదిమిన కుభ దీపమువలె, కత్త కాంఠ గోచరింఁ
జుట్టి త్యాగ నిష్ఠిభుము ఎట్టి దీపదూళ చలువో,

నిత్య రహిత సుఖములందు నీసింది బహు విధముల
భక్తి యనెడి పవ్య భవ్య పథము నేడు కానిపించె.
సచ్చ విహంగు గంగివోలె నన్నమైన బలము దొరికె
భక్తి యనెడి మధుకలశము రక్తి మీరి నిచ్చిరెవరొ.

కోరికలకొనిలు రెగెను క్రోవెడంగ దూరమేగ
శ్రీ పదములు ముగిసి నిండుతాదె ముందరముగ.
ఇంద్ర నిలమియున్నతెను చంద్రకాంతి సోనలవలె
పాలమీది పొగడనలె భక్తి చిక్క-జాగె నేడు.

విమలమైన నాడు మదిని వింత స్పందనలు గలుగును
జగతి పైని జగతి కిర్య జాగృతులౌ రక్తిలేడు.
పంపు పురుష! నీదు భక్తి సగవశించి దప్పితి నృహ.
చిత్తమగుడు కలక దల! శ్రీ పదముల జేర్చుకొనుము.

వరము లడిగి వ్యధనుజేయ

వరములడిగి వ్యధనుజేయఁ బాంఛలడిగి క్రుంగదీయఁ
విలువకుండ నన్ను ధరను నీలబాదితేసి గలుపుఁ

అంబరమున తారవారె నలరుకొరెల్ల లేదు స్వామిఁ
చుక్కలందు చంద్రునివలె జొక్క నాకు రక్తి లేదుఁ
దివ్యకిరణ మందలమున దీప్తునవగ రక్తి లేదుఁ
నమ్మడరణి జన్మనీక నాడు దీపు చూచివేయఁ

వరము లిత్తు వేమొ నీవు వరముల మఱి నేమగుదునుఁ
మర్తనగుదు మత్సరమున మదముజెంది వ్యవహరింతుఁ
కన్నుమిన్ను గానకుండ కఠినమనసు నయ్యెడవికఁ
మొదటికొత్తు భ్రష్టుడనయి మోమువ్రాల జనుచునవ్వఁ

లోకనాథఁ తెలిసికొంటి లోకమందు భక్తజనులు
కొరెల్లెఱుంగి నుభములంది కూర్చిమోడ మందలేదె
నేను నుభము లందగలనఁ నీవరముల దీవనందిఁ
వరములేల విశ్వభర్తఁ తచనమిమ్ము కరుణఁబ్రోవ

కనుక వినుట కాదు స్వామిఁ గలిగినమది యనుభవములు
పొందుచుంటి కావున నిటు పోరుచుంటి యెదురుదిలిచి
వరములొడ్డుఁ కొరెల్లొడ్డు పరునలెన్నొ కలువబోకు
నీవెనాకు పరసవాచి వీవెనాకు దిక్కుమొక్కు

చాళసుడవు నీవు నాకు వ్రాయుచుంటి నాడు వీలు
కర్మబంధనముల నీకు నర్హ మర్పణములనంటి
పంచభూతములను గలుపు పరగ నాకు జన్మనీకు
నాడునాత్మ విమల నుమము నవనిధులుగ స్వీకరింపు

తెలుపున దిక్ యేమి లేదు !

తెలుపున దిక్ యేమిలేదు లేటబిలుచి విన్నవించ
వివరముగను నాడు కదను విశదముగను దెలిపితి కద

లోకమందు నెవరులేదు, లోకు లెవరు నాకు గారు
అత్మజనుడు నీవే నాకు నంచు దోసి లొగ్గితినిటు
కథను దెలిపి చిఱితి వాకు కరుణ గలుగ గావ మంటి
పూవు దళము చేర్చి పేర్చి పూలమాల గట్టి నటుల

నీదు నామ స్మరణ దప్ప లేదొక పని వేటు నాకు
నీరు కరుణ సోకు వాకు నిరతము విదె నా పనియని
ఇంత నెటుల విశద బిలుతు? విది పలుకనె దెలుపలేదా
తనర పూస పూస గ్రుచ్చి దారమునకు జేర్చినటుల

నీయనంత గుణగణముల నిత్యము నిటుదాడదనవి
వినున జేరునంత వాకు నిదురబోవ ననుచు నీకు
ఎన్నిమార్లు వినతి జేసి వినయ మొప్పు దెలిపితి గద,
పాపనొరిని జేర్చి తల్లి పలుకు పాట నేర్పినటుల

పాతపాట పాడ జాల, పాత పలుకు వయక జాల,
పాత కథల దెలుప జాల పరవశింప నీవు నేను,
నా మానసు యేమిగలదో నయము మీర దెలిపి తెవుదొ,
చెప్పి జెప్పి వినుపలుకై చెవిటివాడ వేమొ స్వామి,

మఱియ దెలుపుచుంటి స్వామి, మదిని గలుగు నాంశ యేమొ
ఇంద్ర పదవి సుఖము లొడ్డు చంద్రకాంతి సుప్త లొడ్డు,
మఱియ మఱియ జన్మ నీకు మఱియ మఱియ వ్యధల నీకు
అనయ నేను లేక నీదొ నంతరింతజేయ స్వామి.

విస్థలము నీవుగలవో!

విస్థలమున నీవు గలవా యాస్థలమున నేనుజేసి
నీడు నాములను బలచి నీపదముల సేవజేయ

నీలి మేనుములను నీవు నిలిచియుంట జూచి నేను
వనమయారినయి నటనను నొనరిజేయు చుగటిచగద
శాదురూపు, పృథ్వీగీతి నాట్యరీతి నచ్చెనుగద
నాదుభక్తి నీకు దెలియ నవృత్తెలుల యుండును ప్రభు

నుమము, య మధువుగనగా నూజ్యముగను గుంటజూచి
ప్రమరమునగా తూలి భక్తి భావగీతి బాబుచుంటి
నాదుభక్తి గీతినచ్చి నవపులకలు గలిగెన మతి?
పులకరింపు గలిగినదని ఎ వుదెలుపు చున్నది బద

మధువనంత ఋతువునందు మదినుదవయి యుంటాజూచి
కోయిలనలు, మధువనమున కుహరిహంసుని కూయుచుంటి
నాకునా కుహర స్వరములందు వవరశములు విరిసెనప్రభు
విరువతేమి, నవదగురుల విందు నివ్వ కబురంపగ

నేను నీకు సేసకుదను, నీవు నాకు స్వామినయ్య
అగ్నిహోత్రమునకు దర్ప యాజ్ఞములను బ్రోవుజేతు
మోత బరువులన్ని నేను మోసిసేప జేసెదనక
ఉండమన్న చోట నుండి యూడిగములు జేయుచుందు

ఓంకారము స్వామి నీవు ఒక్క-నాడు వేరయితిని
నీపదరక్షకము నేను నీయభండ శేఖనేను
నిను విడుచుట సంభవించె నేనెలుగను శావమేమొ
నిన్న కలిసిపోవుట ఒక విజము నాడు అక్షయము ప్రభు.

విజయ సంకళపలును గూర్చు !

విజయ హంగళమును గూర్చు విశ్వ జనుల కందరిని
ఉన్నత పథములను నడుచు మా హ గలుగ జేయ స్వామి

విహుల స్వచ్ఛ శ్రీ కరమగు నమల పూర్ణ హృదయమిచ్చి
జ్ఞాన పథము నందు నడుచు జాగృతులను గలుగజేయ
లేమి హింస వీడఁ లల లేకమైన మిగులదుండ
నీకు విద్వంసులను మాకు నిత్య ముఖము గలుగజేయ

ఉత్తమ మగు అక్షయములును ఉన్నతాశయముల నంద
విడువని దృఢ నీతి గలిగి పోయినటుల దీవెనిమ్ము
శూన్య హింస భేదభావ ముడుల నుండి దరివి జేర్చు
పూర్ణములగు మమ్ము హింసగజేయ పూర్ణపురుష

మనుజుకోటి కంతటికీవి మనుగ శాంతి ముఖము నిచ్చి
జీవన సవ పథములుగను జీవితమును నడుపు నటుల
సహనసత్వ దుర్బుధ్యలేవ మంతరింప నీవుదమిసి
స్వర్గసీమ జేయ ములను సర్వజనులు సంతసించ

సత్యము శన సూదరములు సర్వ సృష్టి నిలుచు నటుల
నిత్య సత్య సూదా మేము విరక్తలముగ దెలియు నటుల
అజ్ఞ యనహ ము దొలగి యందతమన మవహరించి
పాపన నుగు మార్గములను పథము జేర దారి చూపు

నీదు విద్వంసులము ప్రియులము విరక్తల మగు వేదికోలు
నీయనంత దివ్యకృత్తి నిజము దెలియ కరుణ జూపు
భు ని దివిగ జేసి మమ్ము పూర్ణమానవులుగ దిద్దు
విజయ హంగళమును గూర్చు నిత్యజనులు మోదయింప